

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ.

**“ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑΣ ΚΑΙ
ΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.”**

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

ΛΑΓΙΟΥ ΕΛΕΝΗ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ:

ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΠΑΤΡΑ - 2008

Αφιερωμένη
στο
Νάσο Αραβαντινό!

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
---------------	---

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.1 Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.....	6
1.2 ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	11
1.3 ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΚΑΙ ΘΕΑΤΡΟ.....	12
1.4 ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ.....	14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΤΕΧΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

2.1 ΟΡΙΣΜΟΣ.....	17
2.2 ΕΙΔΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ.....	17
2.3 ΕΡΤΖΙΑΝΑ ΚΥΜΑΤΑ.....	18
2.4 ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	19
2.5 ΕΠΙΛΟΓΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ.....	20
2.6 ΜΕΣΑ ΕΚΠΟΜΠΗΣ.....	21

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.1 Η ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	24
1.2 ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ	27

1.3 ΤΟ ΖΑΠΙΝΓΚ ΜΠΑΙΝΕΙ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ.....	28
---	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΤΕΧΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

2.1 ΟΡΙΣΜΟΣ.....	32
2.2 Η ΑΡΧΗ ΓΙΑ ΤΟ..... «ΧΑΖΟΚΟΥΤΙ».....	33
2.3 ΣΤΟΥΝΤΙΟ MARCONI – EMI.....	37
2.4 ΔΕΚΤΗΣ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ.....	37

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.1 ΟΤΑΝ ΠΡΩΤΟΗΡΘΕ ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ.....	40
1.2 ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΣΗΜΕΡΑ.....	45
1.3 ΛΙΣΤΑ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ.....	46
1.4 Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ.....	51

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2.1 Η ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ.....	54
2.2 ΛΙΣΤΑ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ.....	55

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

3.1 ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΕΛΙΟΣ.....	57
3.2 ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΤΡΕΑΣ.....	60
3.3 ΜΠΟΝΕΛΗΣ ΑΝΤΡΕΑΣ.....	66
3.4 ΜΑΝΤΑΣ.....	69
3.5 ΠΕΡΠΕΡΑΣ ΓΙΩΡΓΟΣ.....	71
3.6 ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ.....	74
3.7 ΦΡΑΙΜΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ.....	82

3.8 ΚΑΜΠΕΡΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ.....	87
3.9 ΞΑΝΑΛΑΤΟΣ ΝΙΚΟΣ.....	96
3.10 ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ.....	99

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

Ο ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΤΖΙΑΝΑ.....	105
------------------------------	-----

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΕΡΕΥΝΑ.....	122
-------------	-----

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	130
--------------------------------	-----

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	134
-------------------	-----

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις 19.12.06 και ώρα 20.30, βρισκόμουν μαζί με πάρα πολλούς άλλους φοιτητές σε μία από τις μεγαλύτερες αίθουσες του Τ.Ε.Ι Πατρών προκειμένου να συμμετέχουμε στην κλήρωση για την ανάθεση πτυχιακής εργασίας. Είχα βάλει βλέπετε σκοπό να πάρω πτυχίο. Που να ήξερα τι με περίμενε..... Όταν ο προϊστάμενος του τμήματος κήρυξε την έναρξη της διαδικασίας, περίμενα με ανυπομονησία την ώρα που θα φωνάξουν το θέμα που εμένα μου άρεσε περισσότερο, να σηκώσω αποφασιστικά το χέρι μου και... έχοντας λίγη τύχη, να κληρωθώ!! Και ποιος έχασε την τύχη, για να τη βρω εγώ??? Τζίφος! Το θεματάκι μου το πήραν κάποιοι άλλοι. Έτσι λοιπόν έπρεπε να κοιτάξω πάλι τα θέματα που είχαν απομείνει και να επιλέξω ένα από αυτά. Αν ήθελα κάποια στιγμή να αποφοιτήσω από το Ανώτατο Τεχνολογικό Ίδρυμα της Πάτρας. Η αλήθεια είναι ότι πρώτα επέλεξα καθηγητή και μετά θέμα. Τι εννοώ? Αφού τελικά δεν μπορούσα να έχω το θέμα που εγώ προτιμούσα, ας είχα τουλάχιστον έναν καθηγητή της αρεσκείας μου. Από τα θέματα που είχε βάλει ο κ. Παναγόπουλος, μου κίνησε την περιέργεια αυτό που έλεγε κάτι για ραδιόφωνο και τηλεόραση. «ΕΥΚΟΛΑΚΙ», είπα. Και τώρα συμπληρώνουμε..... «δεν ήξερες, δε ρώταγες????????». Να μην σας πολυλογώ, σήκωσα αθώα – αθώα το χεράκι μου, δήλωσα συμμετοχή και κληρώθηκα. Και να 'μαι. Σήμερα, να παλεύω να ολοκληρώσω κάτι που ξεκίνησα πριν από περίπου 1 ½ χρόνο. Η αλήθεια είναι η εξής. Καμία πληροφορία και κανένα στοιχείο που αφορούν το ραδιόφωνο και την τηλεόραση δεν είναι καταγεγραμμένο πουθενά. Δεν υπάρχει αρχείο. Παρά μόνο ότι αφορά τα τεχνικά χαρακτηριστικά των δύο αυτών μέσων μαζικής επικοινωνίας. Τολμώ, λοιπόν, να πω ότι έλιωσα πολλά ζευγάρια παπούτσια να τρέχω από σταθμό σε σταθμό και να «χτυπάω» όποια πόρτα πίστευα ότι μπορεί να με βοηθήσει. Ταλαιπώρησα πολύ κόσμο, αλλά ταλαιπωρήθηκα και εγώ πολύ, αφού δεν μπορούσα να φανταστώ ότι μπορεί να υπάρχουν 65 ραδιοφωνικοί σταθμοί και μόλις 5 τηλεοπτικοί. Πανικοβλήθηκα! Μετά από όλα αυτά και άλλα πολλά (που δυσκολεύομαι να αποτυπώσω σε μια κόλλα χαρτί)

κατάφερα να φέρω εις πέρας αυτήν την πτυχιακή εργασία, που τώρα κρατάτε στα χέρια σας.

Η εργασία αυτή απαρτίζεται από 5 μέρη. Στο πρώτο και δεύτερο μέρος εμπεριέχονται πληροφορίες για το ραδιόφωνο και την τηλεόραση αντίστοιχα. Στοιχεία που έχουν να κάνουν με την ιστορία αυτών των δύο μη έντυπων μέσων, τόσο παγκοσμίως όσο και πανελλαδικά, τα τεχνικά τους χαρακτηριστικά αλλά και το συσχετισμό τους με τα πολιτιστικά δρώμενα της Πάτρας. Το τρίτο μέρος είναι κάτι ξεχωριστό! Περιέχει προσωπικές συνεντεύξεις από πάρα πολλούς ανθρώπους, οι οποίοι στιγμάτισαν την έναρξη αλλά και την μετέπειτα πορεία του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης. Αυτό είναι το αγαπημένο μου κομμάτι αυτής της εργασίας. Χρειάστηκε αρκετός χρόνος για να τελειοποιηθεί και αποτελείται από απόψεις, αντιλήψεις, σκέψεις αλλά και πολλές αναμνήσεις αυτών των ανθρώπων που ασχολήθηκαν με τα δύο αυτά μέσα. Το τέταρτο μέρος, αφορά την έρευνα που έγινε. Στην έρευνα αυτή πήραν μέρος 13 περίπου Ρ/Σ και 4 τηλεοπτικοί. Ιδιοκτήτες ή στελέχη των σταθμών, δέχτηκαν να βοηθήσουν και απάντησαν στα ερωτηματολόγια που τους μοιράστηκαν. Στο πέμπτο και τελευταίο μέρος της εργασίας αυτής, γίνεται μία μικρή αναφορά εφ' όλης της ύλης.

Στόχος της εργασίας αυτής από την αρχή, ήταν να γίνει μία καταγραφή των όσων έχουν συμβεί από τα πρώτα χρόνια που ξεκίνησε να υπάρχει η τηλεόραση και το ραδιόφωνο. Τουλάχιστον, να γίνει μία προσπάθεια. Έτσι ίσως καταφέρουμε να δημιουργήσουμε το πρώτο αρχείο για τα δύο αυτά μέσα μαζικής επικοινωνίας. Ενσωματώνοντας βέβαια μέσα στην εργασία και το κομμάτι της έρευνας, καταφέραμε να επισημάνουμε και διάφορα άλλα σοβαρά ζητήματα που απασχολούν στις μέρες μας το ραδιόφωνο και την τηλεόραση.

Τέλος θα ήθελα να πω ότι το αποτέλεσμα αυτής της εργασίας εξέπληξε περισσότερο από όλους, εμένα την ίδια! Δεν περίμενα να βρω τόσο ενδιαφέρον και να με γοητεύσει τόσο πολύ η έρευνα που έκανα, προκειμένου να φτάσει αυτό το βιβλιαράκι στα χέρια σας. Θέλω να ευχαριστήσω θερμά, όλους αυτούς τους ανθρώπους που βρέθηκαν μπροστά μου σε αυτή την προσπάθεια και να ζητήσω συγγνώμη, αν τυχόν ξέχασα να αναφέρω κάποιους

άλλους. Δεν υπήρξε καμία σκοπιμότητα σε αυτό, παρά μόνο αμέλεια και άγνοια.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Σε αυτό το κεφάλαιο θα αναφερθούμε στην ιστορία του ραδιοφώνου τόσο σε παγκόσμιο επίπεδο όσο και σε εγχώριο. Ενώ επίσης θα δούμε τις επιδράσεις του στα πολιτιστικά και πολιτισμικά δρώμενα τις χώρας.

1.1 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Έχουν περάσει περίπου 100 χρόνια από τότε που γεννήθηκε πραγματικά η ραδιοφωνία. Πριν, κάθε μορφή επικοινωνίας απαιτούσε κάποιο είδος φυσικής ζεύξεως. Τα καλώδια, για παράδειγμα, χρησιμοποιούνταν στα τηλέφωνα και τους ηλεκτρικούς τηλεγράφους, που σήκωναν το βαρύ φορτίο της κάλυψης των επικοινωνιακών αναγκών στις ανεπτυγμένες τεχνολογικά χώρες.

Γύρω στα 1873 ο Μάξγουελ πρότεινε τη θεωρία του ηλεκτρομαγνητισμού, σύμφωνα με την οποία ένα ηλεκτρομαγνητικό κύμα μπορεί να μεταδοθεί χωρίς να μεσολαβεί κάποιο φυσικό μέσο. Το 1883 ο Hertz επαλήθευσε την θεωρία του Μάξγουελ για τον ηλεκτρομαγνητισμό και ανακάλυψε τα ραδιοκύματα. Το 1890 ο Γάλλος φυσικός Broglie απέδειξε πως μπορεί να συλλάβει ηλεκτρομαγνητικά κύματα από απόσταση και χωρίς να μεσολαβεί καλώδιο, ενώ το 1894 έγινε από τον Sir Oliver Dodge (Σερ Όλιβερ Ντοτζ) στην Αγγλία η πρώτη δημόσια επίδειξη ότι τα ραδιοκύματα μπορούσαν να μεταφέρουν μηνύματα σε αποστάσεις μερικών εκατοντάδων μέτρων. Κάπου στο 1897 ο Guglielmo Marconi (Γκουλιέλμο Μαρκόνι) επαληθεύει τα πειράματα του Hertz και είναι ο πρώτος που κάνει επίδειξη ραδιοφωνικής επικοινωνίας από την οροφή των κεντρικών γραφείων των Γενικών Ταχυδρομείων στο Λονδίνο, προς την πεδιάδα του Salisbury (Σάλσμπερι) στη νοτιοδυτική Αγγλία, μια απόσταση περισσότερο από 2 km, χρησιμοποιώντας την κεραία του Ρώσου Ποπώφ. Με τη συσκευή αυτή, ο Ιταλός Marconi πηγαίνει στην Αγγλία – που ήταν η κύρια ναυτική δύναμη της εποχής – και ιδρύει την εταιρεία “Marconi Wireless telegraph” και προσφέρει υπηρεσίες στη ναυσιπλοΐα. Τα ραδιοκύματά του δεν μετέδιδαν φωνή αλλά σήματα Μορς. Η πιο συναρπαστική επίδειξή του, ήταν το 1901 όταν απέδειξε ότι μπορούσαν να σταλούν ραδιοφωνικά μηνύματα επάνω από τον Ατλαντικό, μεταξύ Corwale και Newfoundland (Κορνουάλης και Νιουφάουντλαντ), μια απόσταση 3200 km περίπου.

Ήταν τα Χριστούγεννα του 1906 στη Νέα Υόρκη όταν μεταδόθηκε το πρώτο Αμερικάνικο ραδιοφωνικό πρόγραμμα από τον πειραματικό σταθμό του Reginald A. Fessenden (Ρέτζιναλτ Φέσσεντεν) στο Brand Rock (Μπραντ

Ροκ) της Μασσαχουσέττης. Το πρόγραμμα περιείχε μουσική από πλάκες φωνογράφου, σόλο βιολιού και ομιλία του ιδρυτή του. Αργότερα ήρθε ο de Forest για να ανακαλύψει το πρώιμο ραδιόφωνο, τη λυχνία, η οποία ήταν η μόνη μορφή ραδιοφώνου για τα επόμενα 50 – 60 χρόνια. Μέχρι τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο το ραδιόφωνο είναι ένα μέσο χρησιμοποιούμενο σε ερασιτεχνική βάση και δεν είναι καθόλου ανεπτυγμένο ή διαδεδομένο.

Σταθμός για την ιστορία του ραδιοφώνου αποτελεί η έμπνευση ενός Αμερικανού, του Frank Conrad, ο οποίος εργαζόταν ως μηχανικός και ερασιτεχνικά ασχολείτο με το ραδιόφωνο και τον αθλητισμό. Ο Conrad τυχαία βγήκε στον αέρα με το ραδιόφωνο για να μεταδώσει τα αποτελέσματα των αγώνων. Απέκτησε φανατικό κοινό. Ήταν τότε που μεταδόθηκε και η πρώτη ραδιοφωνική διαφήμιση, ενός καταστήματος στη γειτονιά του Conrad. Την εκπομπή του Conrad, πήρε η εταιρεία Westing House και τη μεγάλωσε.

Μερικοί θεωρούν ότι η γέννηση της σύγχρονης ραδιοφωνίας έγινε το βράδυ της 20ής Νοεμβρίου 1920 όταν ο ραδιοφωνικός σταθμός K.D.K.A. βγήκε στον αέρα ανακοινώνοντας την νίκη των προεδρικών εκλογών από τον Harding (Χάρντινγκ), αντίπαλο του Cox (Κοξ). Ο σταθμός αυτός λειτουργεί ακόμα και σήμερα. Μέχρι το τέλος του 1921, οκτώ σταθμοί είχαν τεθεί σε λειτουργία και ένα χρόνο αργότερα υπήρχαν ήδη 564, προκαλώντας κάποια συμφόρηση στα ραδιοφωνικά προγράμματα. Στην Αγγλία, η πρώτη επιτυχημένη εκπομπή φωνής έγινε το 1919. Μέχρι το 1921 είχαν εκδοθεί 150 άδειες ερασιτεχνικής εκπομπής ενώ το ίδιο έτος ο ίδιος ο Μαρκόνι άρχισε μεταδώσεις από το οίκο Marconi στο Λονδίνο, χρησιμοποιώντας το διακριτικό σήμα κλήσεως 2LO, που έγινε πολύ γρήγορα γνωστό. Μέσα σε λίγους μήνες το Βρετανικό Ταχυδρομείο κάλεσε σε συνάντηση τους κατασκευαστές της τότε αναπτυσσόμενης βιομηχανίας και επήλθε συμφωνία για το ξεκίνημα ενός συστήματος ραδιοφωνίας στη Βρετανία, που θα περιελάμβανε μόνο μια εταιρεία, την Βρετανική Εταιρία Ραδιοφωνίας (British Broadcasting Corporation, το γνωστό BBC) και η οποία κατέχοντας το κυβερνητικό μονοπώλιο άρχισε το 1922, με τρεις σταθμούς, μεταδόσεις στις μεγαλύτερες πόλεις, του Λονδίνου, του Μπέρμιγχαμ και του Μάντσεστερ, ενώ γρήγορα

άνοιξε και άλλους επαρχιακούς σταθμούς. Τοπικές εμπορικές εκπομπές δεν επιτράπηκαν παρά μόνο το 1970.

Στην Ευρώπη οι τακτικές εκπομπές άρχισαν το 1919 στη Χάγη της Ολλανδίας. Πειραματικοί σταθμοί βγήκαν στον αέρα στη Δανία το 1921 και το Κρατικό Σύστημα Ραδιοφωνίας (State Broadcasting System) ξεκίνησε το 1925. Ραδιοφωνικές εκπομπές ξεκίνησαν στο Μόντρεαλ το 1920, στο Παρίσι το 1921 και στο Σύδνεϋ της Αυστραλίας το 1923, ενώ ο κατάλογος των χωρών που διέθεταν ραδιοφωνία μάκρυνε γρήγορα. Η Ινδία, η Βομβάη και η Καλκούτα διέθεταν σταθμούς το 1927.

Στις αρχές του 1920, η μη επαγγελματική χρήση της ασύρματης επικοινωνίας περιορίζεται σε μερικούς ερασιτέχνες που επικοινωνούν μεταξύ τους στα στενά περιθώρια που τους επιτρέπουν οι στρατιωτικές αρχές, οι οποίες δεν δείχνουν να ανησυχούν από την ανάπτυξη ενός μη ελεγχόμενου συστήματος διαπροσωπικής επικοινωνίας, ενώ παράλληλα ενθουσιάζονται με την νέα τεχνική, καλλιεργώντας έτσι μια θετική εικόνα του νέου μέσου. Λίγο πριν από τον πόλεμο, η ραδιοεπικοινωνία στρέφεται προς το μοντέλο της ράδιο μετάδοσης. Πριν από το 1914 δημιουργούνται σε όλες τις χώρες πειραματικές ραδιοφωνικές εκπομπές. Στις ΗΠΑ, φοιτητές αρχίζουν να μεταδίδουν δελτία ειδήσεων και μουσικά προγράμματα. Στο Βέλγιο αναμεταδίδουν μια συναυλία κλασικής μουσικής. Ο εφευρέτης Λι Ντε Φόρεστ, προσεγγίζοντας ένα βιομηχανικό επίπεδο, το οποίο δεν θα καταφέρει όμως να φέρει σε πέρας μόνος του, οργανώνει το 1908 τη μετάδοση μιας συναυλίας από τον Πύργο του Άιφελ και, το 1910, την αναμετάδοση μιας παράστασης με τον Καρούζο από την Μετροπόλιταν Όπερα της Νέας Υόρκης. Αλλά ο Λι Ντε Φόρεστ παραγκωνίζεται από τις μεγάλες αμερικανικές βιομηχανικές εταιρείες που δεν θέλουν να τον ανταμείψουν για τις ευρεσιτεχνίες του, με αποτέλεσμα αυτοί οι πειραματισμοί να μην έχουν συνέχεια. Στη Γαλλία, οι μόνες τακτικές εκπομπές είναι η ενημέρωση για την ώρα, που από το 1910 μεταδίδεται 2 φορές την ημέρα από τον Πύργο του Άιφελ, τα δελτία καιρού και το χρηματιστήριο. Όλες αυτές οι εκπομπές διακόπτονται όμως κατά τη διάρκεια του πολέμου από τις στρατιωτικές αρχές.

Το 1926 έχουμε την παραγωγή ενός δέκτη αρκετά εύχρηστου, ποιοτικού και φτηνού. Από τότε το ραδιόφωνο κατακτά ένα πολύ ευρύ κοινό. Στην πορεία έχουμε τη σύσταση της νομοθεσίας για την οργάνωση των σταθμών και των συχνοτήτων. Η εδραίωση όμως του ραδιοφώνου έρχεται μετά το 1930, όπου σε αυτή την περίοδο δημιουργείται το καλά οργανωμένο δίκτυο σταθμών (κρατικών και ιδιωτικών) τόσο στην Αμερική όσο και στην Ευρώπη.

Ο αριθμός των ραδιοφωνικών σταθμών αυξήθηκε σε όλο τον κόσμο από 600 περίπου (κατά το τέλος του 1925), σε 1300 (το 1935), ενώ υπήρχαν τουλάχιστον 10.000 σταθμοί στις αρχές της δεκαετίας του 1960. Παρά τις ατέλειες των πρώτων εκπομπών, τις μεγάλες δυσχέρειες στη λήψη του σήματος και τα οχληρά παράσιτα, ο αριθμός των ληπτών μεγάλωνε μέρα με τη μέρα καταπληκτικά και άρχισε να εμφανίζεται μια μορφή «ραδιοφωνικής επιδημίας», όπως χαρακτηριστικά ονομάστηκε η μανία που έπιασε τον κόσμο. Στην ταχύτατη εξάπλωση συνέβαλε και ο ράδιο ερασιτεχνισμός, καθώς και οι διάφορες ράδιο ηλεκτρικές εταιρείες, που για να αυξήσουν την κατανάλωση των προϊόντων τους, ίδρυσαν με δικά τους έξοδα ραδιοφωνικούς σταθμούς και οδηγίες για τον τρόπο συναρμολόγησης δεκτών με εξαρτήματα, που διατίθεντο σε πολύ χαμηλές τιμές.

Όπως είχε προβλεφθεί, η συμφόρηση και η επικάλυψη των μηκών κύματος που ήταν σε χρήση, λόγω της ραγδαίας αύξησης των ραδιοφωνικών σταθμών, έγινε γρήγορα ένα σοβαρό πρόβλημα. Οι πρώτες διεθνείς συμφωνίες, που περιελάμβαναν ένα μεγάλο αριθμό κρατών, έγιναν το 1932 από τη Διεθνή Ένωση Τηλεπικοινωνιών, που δημιουργήθηκε για αυτό ακριβώς το σκοπό. Παρά τις αποτυχίες για τη σύναψη συμφωνίας για τη διευθέτηση των μηκών κύματος μεταξύ κουμμουνιστικών και μη περιοχών, περαιτέρω συμφωνίες στις δεκαετίες του 1940 και 1950 παραχώρησαν στη ραδιοφωνία 3 περιοχές μηκών κύματος: στα μακρά (150 με 550 kHz), στα μεσαία (500-1710 kHz) και στα βραχεία (2.200-30.000 kHz). Καθώς ο αριθμός των σταθμών στα υπάρχοντα μήκη κύματος γινόταν ολοένα και μεγαλύτερος προκαλώντας συμφόρηση, οι σταθμοί των ευρωπαϊκών χωρών και ιδιαίτερα

των ΗΠΑ στράφηκαν όλο και περισσότερο στη χρήση των πολύ υψηλών συχνοτήτων (VHF) στην περιοχή 87,5 και 100.

Η ισχυρή επιρροή που μπορεί να ασκήσει το ραδιόφωνο στη φαντασία των ακροατών αποδείχτηκε ευρέως το βράδυ της 30ής Οκτωβρίου του 1938. Πρόκειται για τη ραδιοφωνική εκπομπή «The Mercury Theatre on the Air» (Το θέατρο του Ερμή στον αέρα), μια ωριαίας διάρκειας θεατρική σειρά υπό την παραγωγή και τη διεύθυνση του Orson Welles (Όρσον Γουέλς). Τη νύχτα των Αγίων Πάντων, το πρόγραμμα περιείχε μια δραματοποίηση του «Πολέμου των Κόσμων» (War of the Worlds), του H.G.Wells, σχετικά με την κατάκτηση της γης από τους Αρειανούς. Η παρουσίαση ήταν τόσο ρεαλιστική, ώστε, παρά τις διαβεβαιώσεις ότι επρόκειτο για ένα θεατρικό έργο, εκατομμύρια ακροατές πανικοβλήθηκαν μπροστά στην ιδέα τρομακτικών τεράτων και καιόμενων πόλεων.

Η χρυσή εποχή του ραδιοφώνου κράτησε λίγο περισσότερο από 30 χρόνια- από το 1925 έως το 1956- πριν η τηλεόραση αρχίσει να παγιδεύει τα ακροατήρια με οπτικά προγράμματα πανομοιότυπα με αυτά του ραδιοφώνου. Κατά η διάρκεια των δεκαετιών αυτών, οι ακροατές αφοσιώθηκαν σε μια μορφή ψυχαγωγίας που επέτρεπε αυτό που η τηλεόραση δεν μπορεί να επιτρέψει-άφηνε ελεύθερη τη φαντασία. Μπροστά στο φόβο που τους δημιουργήθηκε για μια εισβολή από το διάστημα, ενθουσιάζονταν με τους εβδομαδιαίους διαλόγους μεταξύ του Edgar Bergen (Έντγκαρ Μπέργκεν) και του Charlie McCarthy (Τσάρλι Μακ Κάρθι). Οι δύο εκφωνητές ήταν τόσο διαφορετικοί μεταξύ τους, ώστε ήταν δύσκολο να πιστέψει κανείς ότι ο πιο αστείος εκ των δύο ήταν μια ξύλινη κούκλα.

Τα ακροατήρια κοκάλωναν με τα προγράμματα Inner Sanctum Mysteries (Μυστήριο στα Ενδότερα Ιδιαίτερα Δωμάτια) και Lights out (φώτα σβηστά), απορούσαν με τους γρίφους (quiz) και γελούσαν με τα αναρίθμητα κωμικά προγράμματα. Οι νοικοκυρές άκουγαν σαπουνόπερες-ημερίσιες σειρές με δραματική και ρομαντική προσέγγιση, ενώ τα παιδιά τις καθημερινές περιπέτειες του Captain Midnight (Κάπτεν Μιντνάιτ = Καπετάν Μεσάνυχτα), Little Orphan Annie και Jack Armstrong, the All-American Boy. Το σούρουπο,

τέλος, οι ενήλικες παρακολουθήσαν το 15λεπτό δελτίο ειδήσεων από τον Elmer Davis τον Gabriel Heatter, ή τον H.V. Kaltenborn.

Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου πολέμου το ραδιόφωνο και ο Τύπος γίνονται δύο μέσα ανταγωνιστικά μεταξύ τους γιατί το ραδιόφωνο αποκτά μεγάλο ειδησεογραφικό περιεχόμενο. Η λήξη του μεγάλου πολέμου φέρνει όμως το ραδιόφωνο στην αρχική του ιδιότητα και γίνεται ξανά ένα μέσο κυρίως ψυχαγωγικό. Στα τέλη της δεκαετίας του '40 με αρχές της δεκαετίας του '50 το ραδιόφωνο αποκτά ένα νέο ανταγωνιστή, την τηλεόραση η οποία έχει στα χέρια της ένα πολύ δυνατό όπλο έναντι του ραδιοφώνου, την εικόνα. Η ακροαματικότητα του ραδιοφώνου πέφτει κατακόρυφα και οι ραδιοφωνικοί σταθμοί ψάχνουν λύσεις. Η λύση έρχεται το '50 – '60 με την εμφάνιση της δημοφιλέστατης μουσικής Rock 'n Roll. Η κρίση ξεπερνιέται και το ραδιόφωνο καθιερώνεται ως αποκλειστικά ψυχαγωγικό – μουσικό μέσο.

Τη δεκαετία του '60 αμφισβητείται στην Ευρώπη το κρατικό ραδιόφωνο γιατί δεν μετέδιδε Rock και απορρίπτεται από την νεολαία της εποχής. Εμφανίζεται η Πειρατική Ραδιοφωνία με πρωτοπόρο το Radio Caroline στην Αγγλία, το οποίο εκπέμπει από ένα μικρό πλοίο στα χωρικά ύδατα της Αγγλίας και μεταδίδει μόνο Rock. Η ακροαματικότητά του είναι τόσο υψηλή που απειλεί το BBC. Ακολουθεί ευρεία διάδοση αυτού του τύπου ραδιοφωνίας σε όλη την Ευρώπη.

Μετά από αυτό οδηγούμαστε στην απορρύθμιση της δεκαετίας του '70 και μπαίνουμε ουσιαστικά στην τελευταία φάση της ωριμότητας του ραδιοφώνου. Τις λυχνίες αντικαθιστούν τα μικρά Τρανζίστορ. Το ραδιόφωνο και το κασετόφωνο συνδυάζονται σε μια συσκευή.

1.2. ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα ήδη από το 1923 άρχισε μια προσπάθεια εγκατάστασης ραδιοφωνικού πομπού. Ο πρώτος ραδιοφωνικός σταθμός εξέπεμψε στη Θεσσαλονίκη με ιδιωτική πρωτοβουλία από τον ράδιο ηλεκτρολόγο Χρήστο Τσιγγιρίδη το 1926, και λειτούργησε στην πόλη 20 ολόκληρα χρόνια,

μεταδίδοντας τακτικά εκπομπές. Ο πρώτος όμως εθνικός ραδιοφωνικός σταθμός ιδρύθηκε και λειτούργησε στην περιοχή των Αθηνών, στις 25 Μαρτίου του 1938. Εγκαινιάστηκε από τον τότε βασιλιά Γεώργιο Β΄, ενώ το 1945 ιδρύθηκε το Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας (Ε.Ι.Ρ.) που ανέλαβε την ευθύνη λειτουργίας του σταθμού. Αμέσως μετά την απελευθέρωση άρχισαν να ιδρύονται κι άλλοι σταθμοί σε διάφορες πόλεις της χώρας που υπάγονταν στη δικαιοδοσία του Ε.Ι.Ρ., καθώς και πολλοί στρατιωτικοί σταθμοί, υπό τη δικαιοδοσία των ενόπλων δυνάμεων (ΥΕΝΕΔ). Από τα τέλη της δεκαετίας του '70, αρχικά η μπάντα των μεσαίων και στη συνέχεια η μπάντα των FM κατακλύζονται από εκατοντάδες ερασιτέχνες (επονομαζόμενοι πειρατές), που εκπέμπουν πολυποίκιλα προγράμματα, αμφισβητώντας ανοιχτά το ραδιοφωνικό μονοπώλιο της κρατικής ραδιοφωνίας.

Στα πλαίσια της γενικής εκσυγχρονιστικής προσπάθειας και προσαρμογής των δομών, στις προδιαγραφές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, την τελευταία εικοσαετία, μόλις, εκσυγχρονίστηκε και ο θεσμός της ραδιοφωνίας. Με το νόμο 1730/1987 ιδρύθηκε νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου για την ραδιοφωνία και την τηλεόραση, που λειτουργεί με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας με έδρα την Αθήνα (Ε.Ρ.Τ. Α.Ε.). Με την υπουργική απόφαση 14631/Ζ2/2691/29.5.87 καθορίστηκαν οι προϋποθέσεις και οι όροι ίδρυσης ραδιοσταθμών τοπικής ισχύος, από δήμους και κοινότητες. Τέλος με το προεδρικό διάταγμα 25/1988 έχουμε την «απελευθέρωση» της ιδιωτικής ραδιοφωνίας, καθώς τέθηκαν οι όροι ίδρυσης τοπικών ραδιοφωνικών σταθμών και από φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

1.3. ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΚΑΙ ΘΕΑΤΡΟ

Στις θεατρικές αίθουσες παρατηρείται όξυνση και των δύο αισθήσεων, δηλαδή της όρασης και της ακοής του κοινού. Το οπτικό και ακουστικό πεδίο του κοινού περιορίζεται αφενός στις κινήσεις των ηθοποιών και αφετέρου στους διαλόγους και τη μουσική του έργου. Μέσα από την οπτική εικόνα και τον φυσικό ή τεχνητό ήχο, το κοινό περνά από όλα τα στάδια της

αριστοτελικής τραγωδίας μέχρι να επέλθει η κάθαρση. Σε αυτή την περίπτωση η εικόνα σηματοδοτεί τον ήχο και αντίστροφα, π.χ. ο βηματισμός σε ένα δωμάτιο προσδιορίζει έναν άνθρωπο που μετακινείται μέσα σε αυτό, ενώ παράλληλα φανερώνει αν αυτός είναι μοναχικός ή σκεπτικός. Το κοινό στις θεατρικές αίθουσες καταλαβαίνει αμέσως περί τίνος πρόκειται, αφού έχει μπροστά του και οπτική εικόνα, οπότε ο ήχος του βηματισμού προσδιορίζεται άμεσα από την κινησιολογία και την έκφραση του ηθοποιού.

Στο ραδιόφωνο όμως έχουμε ένα «αόρατο» θέατρο. Εδώ το κοινό πρέπει να χρησιμοποιεί όσο το δυνατό πιο προσεκτικά την αίσθηση της ακοής. Το αυτί λειτουργεί τώρα όπως λειτουργεί το μάτι στο κανονικό θέατρο ή στην τηλεόραση, καθώς καλείται να κατανοήσει τον ήχο για να δημιουργήσει μετά την εικόνα. Ο ήχος αφού δεν μπορεί να σηματοδοτηθεί από την εικόνα, παρά μόνο από τους διαλόγους ή την αφήγηση των ηθοποιών, καλεί τον ακροατή να δημιουργήσει μια εικόνα ήχων, ακούσματος.

Το θετικό στο ραδιόφωνο είναι ότι αφήνει τη φαντασία του ακροατή να απεικονίσει όπως αυτός θέλει τους ήρωες του έργου. Ο Άντριου Κρισέλ, αναφέρει στο βιβλίο του «Η Γλώσσα του Ραδιοφώνου», ότι στο κανονικό θέατρο ο θεατής μπορεί να απεικονίσει στο μυαλό του όσα συμβαίνουν ή αναφέρουν εκτός σκηνής, αλλά αυτό που του δείχνεται επί σκηνής αφήνει ελάχιστη ελευθερία στη φαντασία. Αντίθετα ο ακροατής του ραδιοφωνικού θεάτρου φαντάζεται τη φυσιογνωμία των ηρώων, την ενδυμασία τους, όπως αυτός επιθυμεί. Ο Κρισέλ επισημαίνει στο ραδιοφωνικό ακροατή ότι εκείνος, στην ουσία, πλάθει με την φαντασία του την εμφάνιση, τις κινήσεις ενός ήρωα, στον ίδιο ή και μεγαλύτερο βαθμό από τον ηθοποιό που υποδύεται τον ρόλο. Κατασκευάζει μόνος του τα σκηνικά, συγχωνεύει στο μυαλό του τη σκηνή με το κοινό, παίζει το έργο στο μυαλό του.

Έτσι, στο ραδιοφωνικό θέατρο η ακοή μεταμορφώνεται σε όραση, αφήνοντας τη φαντασία μας να παίξει το δικό της θέατρο με τα δικά της σκηνικά και τις δικές της φυσιογνωμίες. Εδώ δεν γίνεται μια προσπάθεια υποβιβασμού της αξίας του κανονικού θεάτρου, παρά μια μικρή προσπάθεια σύγκρισής του με την ραδιοφωνική του εκδοχή, η οποία θα μπορούσε να

χαρακτηριστεί ως παράγοντας εμπλουτισμού της θεατρικής τέχνης, καθώς και ως μια μεταλλαγή του θεατρικού θεάματος σε θεατρικό ακρόαμα.

1.4. ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Το ραδιόφωνο και ο κινηματογράφος χάραξαν για λίγο κοινή πορεία. Και τα δύο αυτά μέσα είχαν ιδιαίτερη επιρροή στις μαζικές κοινωνίες του Μεσοπολέμου. Ενώ όμως το ραδιόφωνο μπορούσε να εισβάλλει σε κάθε σπίτι με τις άμεσες ειδήσεις του, οι θεατές του κινηματογράφου μαζεύονταν στις αίθουσες και παρακολουθούσαν τα επίκαιρα ή τα «ζουρνάλ». Όσο για την ψυχαγωγία, ο κινηματογράφος είχε το πλεονέκτημα του υπερθέαματος, κάτι που εξακολουθεί να είναι και στις μέρες μας. Το ραδιόφωνο προσέφερε το ραδιοφωνικό θέατρο και τις σειρές. Ωστόσο, ο κινηματογράφος ξέφυγε γρήγορα από την αντιμετώπιση του παραδοσιακού μαζικού μέσου και αποτέλεσε μια μορφή τέχνης. Μια τέχνη μπορεί να καταγράψει τις τάσεις και τις κοινωνικές αξίες μια εποχής πολύ πιο καθαρά από άλλα ντοκουμέντα, ίσως και γιατί, σε αντίθεση με εκείνα, περιβάλλεται από το πέπλο της αθανασίας. Με αυτό το γνώμονα μπορούμε να εξετάσουμε σύντομα το πέρασμα του ραδιοφώνου από τις κινηματογραφικές ταινίες.

Σκηνή πρώτη: Ένας παρουσιαστής ραδιοφωνικής εκπομπής στο Ντένβερ ζητάει από έναν ακροατή που έχει τηλεφωνήσει να μην κατηγορεί τους Εβραίους για ότι κακώς κείμενο υπάρχει στις Ηνωμένες Πολιτείες. Μετά το τέλος της εκπομπής, ακροδεξιοί Αμερικανοί τον ακολουθούν κρυφά στο σπίτι του και τον εκτελούν. Αυτή είναι η αρχή της ταινίας *Betrayed* (1988) του Κώστα Γαβρά. Η σκηνή βασίζεται στην αληθινή δολοφονία του παρουσιαστή Alan Berg. Με τη σκηνή που αρχίζει ο Γαβράς, τελιώνει ο Oliver Stone στο *Talk Radio* της ίδιας χρονιάς. Ο παρουσιαστής Alan Berg εμφανίζεται σαν ένας Μεσσίας των ραδιοκυμάτων που προσπαθεί να «σώσει» τους ακροατές του αλλά και τη προσωπική του ζωή.

Όσοι κάνουν εκπομπές με τηλέφωνα ακροατών και έχουν διαφιλονικούμενες απόψεις, εμφανίζονται αρκετά στο Αμερικάνικο σινεμά. Ο ανατρεπτικός Howard Stern παίζει τον εαυτό του στο *Private Parts* του 1997.

Κατηγορήθηκε από πολλούς ότι είναι απλώς χυδαίος και θυσιάζει τη στοιχειώδη αισθητική για την ακροαματικότητα. Στην ταινία τον βλέπουμε να μιλάει στον αέρα για τα απόκρυφα του σημεία και να προσπαθεί να κάνει ζωντανό ραδιοφωνικό σεξ με μια ακροάτρια μέσω τηλεφώνου.

Με την ίδια ένταση αλλά με εντελώς διαφορετικά κίνητρα, ο Robin Williams εμπύχωσε με rock n' roll τους στρατιώτες στο «Καλημέρα Βιετνάμ» (1987), θυμίζοντάς τους ότι σημασία έχει αυτό που τους περιμένει πίσω στο σπίτι τους και όχι εκείνος ο «βρώμικος» πόλεμος.

Τέλος, η χρυσή εποχή του ραδιοφώνου παρουσιάζεται στις «Μέρες Ραδιοφώνου» (1987) του Woody Allen. Στην ταινία αυτή, ο μικρός πρωταγωνιστής που αφηγείται την ιστορία, αντιμετωπίζει με νοσταλγία τις ημέρες εκείνες. Οι ήχοι το ραδιοφώνου διαμόρφωσαν στο μυαλό του τις εικόνες της παιδικής του ηλικίας.

Με βάση τις παραπάνω ταινίες, το ραδιόφωνο δεν παρουσιάζεται ως ένα κυρίαρχο μέσο, αλλά ως ένα μέσο με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Πράγματι, η εποχή κυριαρχίας του ραδιοφώνου που περιγράφεται στην ταινία του Γούντι Άλλεν έχει περάσει ανεπιστρεπτί. Το ραδιόφωνο δεν είναι το «υπεύθυνο για την κατάσταση της κοινωνίας μέσο», αλλά χαρακτηρίζεται από την ένταση του λόγου και της μουσικής που μεταδίδει, της αμεσότητας, αλλά και της υποβολής. Ο ακροατής πλάθει μόνος του τις εικόνες στο μυαλό του. Το ραδιόφωνο, μας λέει ο κινηματογράφος, μπορεί να γίνει προκλητικό γιατί βασίζεται στη δύναμη του αιχμηρού λόγου. Και ίσως γίνει προσωπική υπόθεση ενός παρουσιαστή\παραγωγού, τόσο, ώστε να του κοστίζει τη ζωή του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΤΕΧΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Σε αυτό το κεφάλαιο θα αναφερθούμε στα τεχνικά χαρακτηριστικά του ραδιοφώνου προκειμένου να καταλάβουμε καλύτερα τις ορολογίες που χρησιμοποιούνται.

2.1. ΟΡΙΣΜΟΣ

Το ραδιόφωνο είναι η συσκευή που λαμβάνει τις εκπομπές ραδιοφωνικών σταθμών. Τα ραδιοφωνικά κύματα εκπέμπονται από τον πομπό και φτάνουν στον δέκτη (δηλαδή το ραδιόφωνο). Τα κύματα αυτά αποκωδικοποιούνται από την συσκευή και παράγουν ήχο, που είναι και το τελικό αποτέλεσμα του ραδιοφώνου. Ραδιόφωνο, επίσης, θεωρείται και όλη η διαδικασία εκπομπής και λήψης ραδιοκυμάτων.

2.2. ΕΙΔΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ

Μπορούμε να διακρίνουμε τα ακόλουθα είδη ραδιοφώνου:

- *Το αναλογικό ή συμβατικό ραδιόφωνο.* Εδώ ο τρόπος διαμόρφωσης του σήματος έχει ως αποτέλεσμα το διαχωρισμό των συχνοτήτων για χρήση από τα AM και τα FM, ενώ ανάλογα με το σκοπό ορίζονται συγκεκριμένες περιοχές συχνοτήτων. Άλλες περιοχές συχνοτήτων χρησιμοποιούνται για συγκεκριμένους σκοπούς όπως π.χ. από την Αστυνομία, την Πυροσβεστική.
- *Το ραδιόφωνο subcarrier* αποτελεί μια εξειδικευμένη χρήση της τεχνολογίας των FM, κυρίως στις ΗΠΑ, όπου με ειδικούς δέκτες είναι δυνατή η λήψη παραπάνω του ενός σταθμών στην ίδια συχνότητα.
- *Το ψηφιακό ραδιόφωνο, ή DAB,* το οποίο λειτουργεί στην περιοχή πολύ υψηλών συχνοτήτων (VHF) και διαθέτει πολλών ειδών πρόσθετες διαδραστικές υπηρεσίες. Αυτή τη στιγμή είναι αρκετά διαδεδομένο στη Βρετανία, αλλά ακόμη αναπτύσσεται αργά, λόγω του υψηλού κόστους των δεκτών. Το ψηφιακό ραδιόφωνο στην Ελλάδα λειτουργεί κατεξοχήν δορυφορικά και αυτό γιατί προφανώς δεν

κρίνεται ακόμη εμπορικά σκόπιμη η επίγεια εκπομπή ψηφιακού σήματος (δεν υπάρχει και η κατάλληλη νομική κάλυψη). Η λήψη των ψηφιακών ραδιοφωνικών σταθμών είναι δυνατή στους κατόχους κάποιου πακέτου ψηφιακής τηλεόρασης (Nona, ΟΤΕ) γιατί η εκπομπή γίνεται κατά κόρον με κωδικοποίηση, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν ψηφιακά ελεύθερα ραδιόφωνα. Η πλειοψηφία των ραδιοφωνικών αυτών σταθμών είναι αναμετάδοση μεγάλων ραδιοφωνικών σταθμών της Αθήνας, με το πλεονέκτημα του πεντακάθαρου (ενδεχομένως και πολυκάναλου) ψηφιακού ήχου. Παράλληλα, έχουν εμφανιστεί και κάποιοι θεματικοί αποκλειστικά ψηφιακοί ραδιοφωνικοί σταθμοί.

- Το *δορυφορικό ραδιόφωνο*, το οποίο χρησιμοποιεί κανάλια στα πλαίσια του προτύπου της δορυφορικής ψηφιακής τηλεόρασης DVB, ούτως ώστε να μεταδίδεται μόνο ήχος.
- Το *διαδικτυακό ραδιόφωνο* που εκπέμπει αρχεία ροής. Δηλαδή επιφορτώνεται το αρχείο σε πραγματικό χρόνο, ο ήχος φορτώνεται εκείνη την στιγμή που παίζει και περιλαμβάνει και το Podcasting που είναι η εμπορική ονομασία της μεταμόρφωσης ηχογραφημένων εκπομπών.

2.3. ΕΡΤΖΙΑΝΑ ΚΥΜΑΤΑ

Ερτζιανά λέγονται τα ηλεκτρομαγνητικά κύματα προς τιμή του Γερμανού φυσικού Ερρίκου – Ροδόλφου Χερτς, που τα μελέτησε πρώτος. Ο Ρούντολφ Χερτς γεννήθηκε στις 22 Φεβρουαρίου 1857 στο Αμβούργο. Επιβεβαίωσε την ηλεκτρομαγνητική θεωρία του Τζέιμς Μάξγουελ και κατά τη διάρκεια των πειραμάτων (1886 – 1889) παρήγαγε και μελέτησε ηλεκτρομαγνητικά κύματα (γνωστά ως ερτζιανά κύματα, ή ράδιο κύματα). Κατέδειξε ότι αυτά είναι μακρά, εγκάρσια κύματα που ταξιδεύουν στην

ταχύτητα του φωτός και μπορούν να απεικονιστούν, να διαθλαστούν και να πολωθούν όπως το φως. Η μονάδα της συχνότητας αποκαλούμενη σαν Hertz ονομάστηκε έτσι, προς τιμήν του. Πέθανε στη Βοστώνη την 1^η Ιανουαρίου 1894, σε ηλικία 37 ετών.

2.4. ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ακούγοντας στο ραδιόφωνο μια εκπομπή, δε μπορούμε εύκολα να φανταστούμε τη διαδρομή που κάνει μέχρι να φτάσει σε εμάς. Το σήμα φτάνει στα ραδιόφωνα μας, μέσω του συστήματος ράδιο μετάδοσης.

Ένα σύστημα ράδιο μετάδοσης αποτελείται από:

- *Τον πομπό*
- *Τον αναμεταδότη*, ένα σύστημα λήψης και μετάδοσης σήματος. Ο αναμεταδότης συλλαμβάνει το σήμα που του στέλνει ο πομπός, ή ο προηγούμενος αναμεταδότης, το ενισχύει και το στέλνει στον επόμενο αναμεταδότη, μέχρι να φτάσει το σήμα στον δέκτη.
- *Τον δέκτη*, η συσκευή που συλλαμβάνει το σήμα που στέλνουν ο πομπός και ο αναμεταδότης και το μετατρέπει σε ηχητικό σήμα που ακούμε από τα ραδιόφωνα μας.
- *Το μικρόφωνο*, είναι η συσκευή που μετατρέπει τα ηχητικά κύματα σε ηλεκτρικές ταλαντώσεις. Η χρησιμότητά του είναι μεγάλη γιατί διαμορφώνει τα ηλεκτρικά σήματα που δέχεται, ανάλογα με την επίδραση των ηχητικών κυμάτων. Οι διαμορφωμένες ηλεκτρικές ταλαντώσεις μεταφέρονται μέσω σύρματος ή κεραίας και μπορούν να μετατραπούν στον αρχικό ήχο. Υπάρχουν διάφορα είδη μικροφώνων: μικρόφωνο άνθρακα, μικρόφωνο ταινίας, δυναμικό μικρόφωνο.

- Το *μεγάφωνο*, είναι η συσκευή που μετατρέπει ηλεκτρικές ταλαντώσεις σε ήχο.
- Τα *ακουστικά*, είναι μια ακόμη συσκευή που μετατρέπει την ηλεκτρική ταλάντωση σε ήχο. Τα ακουστικά είναι χρήσιμα διότι δίνουν την δυνατότητα να ακούει κανείς μουσική, όποια ώρα της ημέρας επιθυμεί, χωρίς να παρενοχλεί όσους είναι γύρω του.

Η μετάδοση του ραδιοφωνικού προγράμματος γίνεται μέσω μιας ειδικής κατηγορίας κυμάτων που ονομάζονται ραδιοκύματα. Ηλεκτρομαγνητικά κύματα με μήκη κύματος από 1 cm έως 10 cm και συχνότητας από 10 KHz έως 100.000 MHz. Χρησιμοποιούνται στα ραντάρ.

2.5. ΕΠΙΛΟΓΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

Στο ραδιόφωνο μπορούμε να επιλέξουμε ανάμεσα σε μεγάλο αριθμό ραδιοφωνικών σταθμών, ανάλογα με τί θέλουμε να ακούσουμε. Πώς όμως γίνεται η επιλογή ενός ραδιοσταθμού; Γίνεται με τη χρήση φίλτρων, τα οποία επιτρέπουν την διέλευση ορισμένων ραδιοφωνικών συχνοτήτων. Το φίλτρο ουσιαστικά είναι κάτι σαν το γνωστό μας «κόσκινο», το οποίο αποτελεί και την αρχαιότερη μορφή φίλτρου. Χρησιμεύει στο «ξεδιάλεγμα» συχνοτήτων. Αυτό χρειάζεται όταν επιθυμούμε να διαχωρίσουμε κάποιες συχνότητες από κάποιες άλλες.

Τα σύγχρονα ραδιόφωνα διαθέτουν ένα μεταβλητό φίλτρο, με την βοήθεια του οποίου γίνεται η επιλογή σταθμών. Το φίλτρο αυτό συνοδεύεται από ένα σταθερής συχνότητας φίλτρο. Όταν στρέφουμε το κουμπί του ραδιοφώνου μας, το μεταβλητό φίλτρο επιτρέπει τη διέλευση της συχνότητας που έχουμε επιλέξει, απορρίπτοντας τις υπόλοιπες που είναι ανεπιθύμητες.

2.6. ΜΕΣΑ ΕΚΠΟΜΠΗΣ

Καθώς η Ελλάδα αποτελεί μια χώρα με έντονα ορεινά χαρακτηριστικά στη μορφολογία του εδάφους της, τα συστήματα εκπομπής τοποθετούνται σε ειδικά επιλεγμένες ορεινές τοποθεσίες, από τις οποίες επιτυγχάνεται ικανοποιητική εμβέλεια. Αν και η εγκατάσταση κεραιών βάση του νόμου χωροθετείται σε ειδικά «πάρκα κεραιών» μετά από υπουργική απόφαση, αυτή τη στιγμή λειτουργούν σε κάθε νομό, ένα έως δύο άτυπα «πάρκα κεραιών» στα οποία εγκαθίστανται η πλειοψηφία των ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών του νομού, ανάλογα με την επιθυμητή εμβέλεια.

Παρά το γεγονός ότι έχουν θεσπιστεί συγκεκριμένες τεχνικές προδιαγραφές για τα συστήματα εκπομπής, η προσπάθεια των εκάστοτε τεχνικών να αντιμετωπίσουν προβλήματα λήψης, λόγω της συσσώρευσης πολλών σταθμών στο καθορισμένο εύρος συχνοτήτων, έχει πολύ συχνά ως αρνητικό αποτέλεσμα την υπέρβαση της μέγιστης επιτρεπόμενης ισχύος, ανεξέλεγκτες διαμορφώσεις, αρμονικές, έως και επηρεασμό της αεροπλοΐας. Μάλιστα, κατά καιρούς, έχει ζητηθεί από την Αεροπορία η διακοπή λειτουργίας ραδιοφωνικών σταθμών, λόγω σοβαρών παρεμβολών σε συστήματα επικοινωνίας αεροσκαφών.

Όσον αφορά τις νέες τεχνολογίες «εμπλουτισμού» της εκπομπής στα FM , αξίζει να αναφερθεί ότι μια σημαντική πλειοψηφία ραδιοφωνικών σταθμών επιλέγει στερεοφωνική εκπομπή, ενώ οι εκπομπές RDS γίνονται σε ένα πανελλαδικό ποσοστό του 10%.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Εδώ θα μπορέσουμε να αναλύσουμε την διαδρομή της τηλεόρασης στην Ελλάδα αλλά και το ρόλο που έπαιξαν τα συνδρομητικά και τα ιδιωτικά κανάλια στην καθημερινότητά μας.

1.1. Η ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η ιστορία της Ελληνικής τηλεόρασης αρχίζει το 1951, οπότε με το νόμο 1663 προβλεπόταν η ίδρυση και η λειτουργία ραδιοτηλεοπτικών σταθμών των Ενόπλων Δυνάμεων, διάταξη η οποία καταργείται 15 χρόνια αργότερα. Επίσης θεωρήθηκε αναγκαίο να συσταθεί και η ΥΠΕΝΕΔ (Υπηρεσία Ενημέρωσης Ενόπλων Δυνάμεων) ως η πλέον αρμόδια για την εγκατάσταση καθώς και για την λειτουργία ραδιοτηλεοπτικών σταθμών. Τον Σεπτέμβριο του 1960 έγινε το πρώτο μεγάλο βήμα : στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης με πρωτοβουλία της ΔΕΗ στήθηκε ο πρώτος πειραματικός τηλεοπτικός σταθμός. Παρά την περιορισμένη του εμβέλεια, αφού κάλυπτε μια περιοχή 45 χιλιομέτρων γύρω από την Θεσσαλονίκη, ήταν ένα πολύ σπουδαίο βήμα για την εποχή εκείνη και δεδομένων των επιπέδων ή των ρυθμών τεχνολογικής ανάπτυξης της Ελλάδας. Δύο χρόνια αργότερα έγινε ξανά μια παρόμοια απόπειρα, αλλά διεκόπη ύστερα από εντονότερες διαμαρτυρίες του Εθνικού Ιδρύματος Ραδιοφωνίας και το επιχείρημα ότι αυτό και μόνον αυτό έχει δικαίωμα να πραγματοποιεί μετάδοση ραδιοτηλεοπτικού σήματος.

Και φτάνουμε στο αποφασιστικότερο σημείο της ιστορίας της ελληνικής τηλεόρασης: τις πειραματικές εκπομπές τεχνικών του Ε.Ι.Ρ. από τον σταθμό της Δ.Ε.Η. στο Ζάππειο το 1964 και ένα χρόνο μετά την απόφαση για αξιοποίηση του υπάρχοντος σταθμού. Έτσι η όλη υπόθεση ξέφυγε οριστικά

πλέον από το πειραματικό στάδιο και οι πρώτες πραγματικές τηλεοπτικές μεταδόσεις, είναι γεγονός.

Στις 23/2/1966 τυχεροί στάθηκαν η Ελένη Κυπραίου και ο Γεώργιος Κάρτερ, παρουσιάστρια και συντονιστής δημοσιογράφος αντίστοιχα, οι οποίοι ταυτίστηκαν με την πρώτη επίσημη ελληνική τηλεοπτική μετάδοση. Το καλοκαίρι της ίδιας χρονιάς, διεξάγεται στην Αγγλία το όγδοο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου. Μέχρι τότε οι Έλληνες φίλαθλοι είχαν την ευκαιρία μόνον της ακρόασης, όσον αφορά παιχνίδια ποδοσφαίρου ή αθλήματα γενικότερα. Με πρωτοβουλία όμως του Γιάννη Διακογιάννη, του κορυφαίου αθλητικού δημοσιογράφου για τα ελληνικά δεδομένα, έγιναν πραγματικότητα οι πρώτες ζωντανές τηλεοπτικές μεταδόσεις αγώνων ποδοσφαίρου. Τρία χρόνια μετά την ιστορική αυτή στιγμή, το 1969, γίνεται διεθνής απευθείας σύνδεση με το κύκλωμα της Eurovision για τη μετάδοση της προσεδάφισης και του περιπάτου του πληρώματος του Απόλλο 12 στη Σελήνη.

Το 1970 το Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοτηλεόρασης μετεξελίσσεται σε Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας και Τηλεόρασης (Ε.Ι.Ρ.Τ.). Το 1975, με τη μεταπολίτευση, το Ε.Ι.Ρ.Τ. μετατρέπεται σε Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση (Ε.Ρ.Τ.) με σκοπό την «ενημέρωση, την επιμόρφωση και την ψυχαγωγία του Ελληνικού λαού».

Το 1979 με το σύστημα Secam γίνεται εφικτή η πρώτη έγχρωμη τηλεοπτική μετάδοση σήματος.

Η απελευθέρωση και ανάπτυξη της τηλεόρασης στη Ελλάδα άργησε πάρα πολλές δεκαετίες. Το 1987 η ΕΡΤ1 και η ΕΡΤ2 συγχωνεύονται για να αποτελέσουν τελικώς έναν ενιαίο φορέα την ΕΡΤ Α.Ε. , η οποία θα λειτουργεί ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου. Η Ε.Ρ.Τ. ελέγχεται και εποπτεύεται από το κράτος μέσω του Υπουργείου Προεδρίας της Κυβερνήσεως και έχει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Ακολουθούν η ίδρυση του Ι.Ο.Μ. (Ινστιτούτου Οπτικοακουστικών Μέσων) ως απλή διεύθυνση για τη «θεωρητική και εφαρμοσμένη έρευνα και μελέτη των οπτικοακουστικών

μέσων» και της Εταιρείας Παραγωγής και Εμπορίας Εκπομπών και Προγραμμάτων Τηλεόρασης, ενώ το 1989 εμφανίζεται το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης για την εποπτεία του ραδιοτηλεοπτικού πεδίου και το 1993 το αρμόδιο Υπουργείο Τύπου και ΜΜΕ.

Η απορύθμιση του τηλεοπτικού πεδίου στα τέλη της δεκαετίας του '80, μεταμόρφωσε το τηλεοπτικό περιβάλλον της χώρας, θέτοντας νέους όρους και φέρνοντας νέους πρωταγωνιστές στο προσκήνιο. Η Ελλάδα, ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επηρεάζεται άμεσα από την κοινή πολιτική της Ευρώπης που με την έκδοση της Πράσινης Βίβλου για μια «Τηλεόραση Χωρίς Σύνορα» διαμόρφωσε το κατάλληλο πλαίσιο για μια φιλελεύθερη πολιτική στο τηλεοπτικό πεδίο. Σύντομα κάνουν την εμφάνισή τους 140 ιδιωτικοί τηλεοπτικοί σταθμοί – εθνικοί και τοπικοί- ανατρέποντας έτσι το κρατικό μονοπώλιο. Η απορύθμιση είχε καταλυτική σημασία και για την εγχώρια διαφημιστική αγορά, στην οποία έδωσε τεράστια ώθηση. Επέτρεψε επίσης την ανάπτυξη ενός ολόκληρου τομέα παραγωγής τηλεοπτικών προγραμμάτων στην Ελλάδα, αλλά και την αύξηση της εισαγωγής τηλεοπτικών προγραμμάτων από άλλες χώρες.

Στα τέλη του 1989 το ραδιοτηλεοπτικό σκηνικό της Ελλάδας αλλάζει εντελώς. Στις οθόνες, πρώτα των Αθηνών και της Θεσσαλονίκης και εν συνεχεία σταδιακά της υπόλοιπης Ελλάδας, εμφανίζονται το Mega Channel και το ANT1, οι δύο πρώτοι ιδιωτικοί φορείς. Το 1994 κάνει το ντεμπούτο της η συνδρομητική τηλεόραση με το γνωστό Filmnet και μετέπειτα και με το Supersport, αλλά και το 1999 με το δορυφορικό σύστημα της Nona, οπότε και το SuperSport εμπλουτίστηκε με το SS2 και το SS3, αλλά και γενικότερα όλο το συνδρομητικό σύστημα, με πάρα πολλά σημαντικά κανάλια από το εξωτερικό. Εδώ είναι απαραίτητη η χρήση του αποκωδικοποιητή, προκειμένου να αποκωδικοποιηθεί το προς λήψη σήμα (που αποστέλλεται κωδικοποιημένο). Αυτό στην περίπτωση που θέλουμε να παρακολουθήσουμε μόνο τις συχνότητες του Filmnet και του SuperSport 1. Για την περίπτωση της Nona, είναι απαραίτητη η εγκατάσταση επιπροσθέτως της οικιακής δορυφορικής κεραίας (του δορυφορικού «πιάτου»).

Τέλος να αναφέρουμε ότι το 1997 η ET2 μετονομάζεται σε NET και ο χαρακτήρας της γίνεται περισσότερο ενημερωτικός και η ET1 (δεν άλλαξε το όνομα) αυξάνει κατά πολύ τα ψυχαγωγικά στοιχεία του προγράμματός της, ενώ από κρατική καλείται δημόσια τηλεόραση.

Η σημερινή εικόνα του Ελληνικού τηλεοπτικού πεδίου χαρακτηρίζεται από πολυμέρεια, πολυσυλλεκτικότητα και δυναμισμό. Παράλληλα προς τους κρατικούς τηλεοπτικούς σταθμούς που προσφέρουν υψηλές πληροφοριακές και ψυχαγωγικές υπηρεσίες, λειτουργούν πολλοί ιδιωτικοί τηλεοπτικοί σταθμοί, πανελλαδικής ή τοπικής εμβέλειας. Η EPT και ο Antenna TV έχουν τα δικά τους δορυφορικά προγράμματα για τους Έλληνες του εξωτερικού. Επίσης, στην Ελλάδα αναμεταδίδονται μέσα από τοπικές συχνότητες και δορυφορικά κανάλια όπως το CNN, το MCM, το Euronews και το γαλλικό TV 5.

1.2. ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ

Στο μεταξύ, συνέβησαν και μερικά ευτράπελα. Το greektechforum θυμάται ότι το 1987, ο ανώνυμος πειρατής κατάφερε για περίπου πέντε ημέρες, να παίξει πρόγραμμα τις πρώτες πρωινές ώρες και να προκαλέσει ένα σχετικό σάλο στην Αθήνα, κυρίως λόγω του ακατάλληλου του προγράμματος, μέχρι τελικά να σωπάσει ή να τον σωπάσουν καλύτερα οι αρχές. Το σήμα του μάλιστα ήταν αρκετά καλό για πειρατικό σταθμό. Ανάλογες προσπάθειες γίνονταν συχνά πυκνά, δίνοντας ελπίδα σε αυτούς που μέσα από το τηλεοπτικό «χιόνι», αναζητούσαν εναλλακτικές προτάσεις στη μονοκρατορία της EPT, την ώρα που όλη η πολιτισμένη Ευρώπη είχε από καιρό ιδιωτική και δορυφορική τηλεόραση.

Σύμφωνα με το greektechforum, το 1987 αποτελεί έτος σταθμό για τα τηλεοπτικά δεδομένα, καθώς για πρώτη φορά εκφράζεται έντονα η βούληση των δήμων να σπάσουν το κατεστημένο της EPT, αρχικά μεταδίδοντας δορυφορικά προγράμματα και στη συνέχεια το δικό τους τηλεοπτικό κανάλι. Το ραδιόφωνο αρχίζει ήδη να απελευθερώνεται, η τηλεόραση όμως συναντά

αρκετά εμπόδια, ενώ είναι σαφές ότι δεν υπάρχει πολιτική βούληση για κάτι τέτοιο. Οι ιστορίες με τις επιδρομές των ΜΑΤ στη Θεσσαλονίκη εναντίων των πομπών του δήμου γίνονται καθημερινά πρωτοσέλιδο στις εφημερίδες και αποτελούν την αιτία για έντονη πολιτική διαμάχη.

Στην Αθήνα, ο δήμος δηλώνει κατηγορηματικά ότι είναι έτοιμος να ακολουθήσει το παράδειγμα της πρωτοπόρου Θεσσαλονίκης. Η ΕΡΤ, βλέποντας πλέον ότι η κατάσταση έχει ξεφύγει και ότι ο κόσμος διψάει για νέα κανάλια, αποφασίζει να προλάβει το δήμο και να κάνει η ίδια αυτό που αρνείται στους άλλους...

Από το ξεκίνημα της ελληνικής τηλεόρασης την δεκαετία του 60 με ΕΡΤ και αργότερα με ΥΕΝΕΔ, υπήρξαν κάποιες δειλές προσπάθειες εκπομπής τηλεοπτικούς σήματος από πειρατές, οι οποίες όμως συνήθως στέφονταν από αποτυχία καθώς η εκπομπή τηλεοπτικού καναλιού είναι πολύ πιο δύσκολη τεχνικά και οικονομικά από ένα ραδιοφωνικό σταθμό.

Οι προσπάθειες αυτές ήταν πιο έντονες κυρίως από τα μέσα της δεκαετίας του '80, με πειρατές να εκπέμπουν συνήθως «εκπαιδευτικό πρόγραμμα» τις μεταμεσονύκτιες ώρες. Μια χαρακτηριστική προσπάθεια έγινε πάλι γύρω στο 1987, όταν από τη συχνότητα της ΕΡΤ 1 κάποιος πειρατής για αρκετές μέρες έπαιζε ταινίες που νοίκιαζε από το βιντεοκλάμπ της γειτονιάς του. Όπως θυμούνται οι παλιότεροι, η ΕΡΤ ολοκλήρωνε το πρόγραμμά της ως τις 2 το πρωί και μετά κατέβαζε τους πομπούς μέχρι να ξεκινήσει και πάλι τα πρόγραμμά της. Έτσι οι πειρατές εκμεταλλεύονταν τη συχνότητα της και έπαιζαν ότι ήθελαν ανεμπόδιστοι. Συνήθως όμως το κατόρθωμα αυτό κρατούσε για λίγες μέρες, γιατί αργά ή γρήγορα, η αστυνομία εντόπιζε τον χώρο εκπομπής και το πειρατικό κανάλι σταματούσε.

1.3. Το ζάπινγκ μπαίνει στη ζωή μας!!

Το 1988, η πίεση του κόσμου που ζητά κάτι νέο στις τηλεοπτικές συνήθειες, αλλά και η πρωτοβουλία της τοπικής αυτοδιοίκησης αναγκάζει την

ΕΡΤ να κάνει η ίδια αυτό που δεν ήθελε να κάνουν οι άλλοι. Η απόφαση λαμβάνεται, και ανακοινώνεται ότι η κρατική τηλεόραση «συμφώνησε» με 6 δορυφορικά κανάλια για την επίγεια αναμετάδοσή τους στην Αθήνα και άλλες μεγάλες πόλεις, συμπεριλαμβανομένης και της Θεσσαλονίκης, όπου ήδη ο δήμος είχε ξεκινήσει τη μετάδοση όχι μόνο δορυφορικών προγραμμάτων, αλλά και του δικού του τηλεοπτικού καναλιού, του TV100 που είναι ο πρώτος μη κρατικός σταθμός στην Ελλάδα!

Την Δευτέρα, 24 Οκτωβρίου 1988, ξεκινά ανεπίσημα στην Αθήνα, η αναμετάδοση των πρώτων δορυφορικών καναλιών που ολοκληρώνεται 2 μέρες μετά, όταν πλέον στον αέρα βρίσκονται 6 συνολικά προγράμματα. Είναι η εποχή που ο Αθηναίος έχει για πρώτη φορά την δυνατότητα να κάνει ζάπινγκ, ανάμεσα σε περισσότερα από τα δύο γνώριμα κρατικά κανάλια. Είναι η εποχή που οι ταράτσες των σπιτιών αλλάζουν ραγδαία όψη, όταν στις ήδη εγκατεστημένες μεγάλες κεραιές των VHF, προστίθενται οι λίγο πιο κομψές κεραιές UHF που προορίζονται για τη λήψη των νέων καναλιών. Οι τεχνικοί δεν προλάβαν να τοποθετούν κεραιές σε όλη την Αθήνα, φαινόμενο που δύσκολα θα παρατηρηθεί ξανά στο μέλλον, εκτός και αν καταργηθεί η επίγεια λήψη και αντικατασταθεί από δορυφορική, οπότε όλοι θα τρέχουν να προμηθευτούν δορυφορικά πιάτα.

Η επιλογή της ΕΡΤ πάντως, όσον αφορά το ποια κανάλια θα μετέδιδε, κρίθηκε εκ του αποτελέσματος, ως πετυχημένη. Αναλυτικά, τα πρώτα έξι δορυφορικά κανάλια στην Αθήνα, ήταν τα εξής:

1. *Super Channel (Μ. Βρετανία)*: Ίσως το καλύτερο κανάλι από τα 6. Πρόγραμμα ποικίλης ύλης, με πολλή μουσική και παιδικά προγράμματα τα πρωινά, τηλεπαιχνίδια, πανευρωπαϊκά δελτία καιρού και διάφορα σήριαλ τα μεσημέρια, ενώ τα βράδια μεταδίδονταν ταινίες, σόου κλπ. Πολύ ενδιαφέρον κανάλι πραγματικά, με ατού την αγγλική γλώσσα, του οποίου όμως η τύχη σήμερα αγνοείται. Πιθανόν να έχει ενταχθεί σε κάποιο ψηφιακό μπουκέτο και ακόμα πιο πιθανό να έχει κλείσει ή αντικατασταθεί από κάποιο θεματικό κανάλι. Την εποχή εκείνη πάντως, ήταν πραγματικά super επιλογή για τους Αθηναίους.

2. *TV5 Europe (Γαλλία)*: Είναι το μοναδικό (μαζί με το CNN) κανάλι, που επιβιώνει ακόμα στον Αθηναϊκό χάρτη από εκείνα τα 6 πρώτα. Στα συν του η γαλλική γλώσσα, που ομιλείται από αρκετούς στην Ελλάδα, πολλά τηλεπαιχνίδια, εκπομπές μαγειρικής από Γάλλους σεφ, ταινίες και ειδήσεις από τις γαλλόφωνες περιοχές του πλανήτη.

3. *SAT1 (Γερμανία)*: Ένα πολύ καλό γερμανικό κανάλι ποικίλης ύλης, με πρωινά μαγκαζίνο και παιδικά τα Σαββατοκύριακα, ταινίες, σόου, μουσική και σήριαλ.

4. *RAIDUE (Ιταλία)*: Το δεύτερο κρατικό κανάλι της Ιταλίας συμπλήρωνε με τα προαναφερόμενα, μια τετράδα πραγμάτων από τις μεγαλύτερες χώρες τις Ευρώπης. Πλεονέκτημα του καναλιού, η μετάδοση του ιταλικού πρωταθλήματος ποδοσφαίρου, φαντασμαγορικών σόου τύπου Ciao Ant1 και Μπράβο και άλλων εκπομπών από τους μετρ του είδους Ιταλούς, πολύ πριν έρθουν στην ελληνική τηλεόραση.

5. *CNN International (Η.Π.Α)*: το πασίγνωστο ενημερωτικό κανάλι την εποχή που δεν είχε γίνει ακόμα τόσο διάσημο όσο είναι σήμερα, καθώς δεν είχε μεσολαβήσει ο Πόλεμος του Κόλπου.

6. *Horizon (ΕΣΣΔ)*: Ίσως το πιο αδιάφορο από τα 6 κανάλια, κατά πολλούς επιλέχθηκε ως το κομμουνιστικό αντίβαρο στα καπιταλογενή δυτικοευρωπαϊκά κανάλια. Σε γλώσσα που ελάχιστοι μιλούσαν στην Αθήνα, και μάλλον αδιάφορα προγράμματα, που θύμιζαν ελληνική τηλεόραση του '70, ήταν ο πρόγονος του καναλιού ORTί που μεταδίδεται σήμερα στον Hot Bird.

Από την παρουσίαση των καναλιών αυτών γίνεται σαφές, ότι ο Αθηναίος τηλεθεατής είχε πλέον αρκετές επιλογές από διαφορετικές κουλτούρες, τηρούμενων των αναλογιών φυσικά. Πολλοί ήταν αυτοί που μέσω αυτής της διαδικασίας, «ανακάλυψαν» την δορυφορική τηλεόραση κι έτσι μαζί με τις χιλιάδες κεραίες UHF εμφανίστηκαν δειλά-δειλά τα πρώτα τεράστια πιάτα στις αθηναϊκές ταράτσες.

Η εποχή αυτή ήταν ιδιαίτερα ρομαντική, γιατί κάθε καινούργιο κανάλι ήταν είδηση, δεν είναι μυστικό ότι πέρα από κάποιους πολύ ψαγμένους, οι περισσότεροι τότε ανακαλύψαμε τη μαγεία της δορυφορικής λήψης, η οποία φυσικά είναι ασυγκρίτως μεγαλύτερη, όταν επιτυγχάνεται με το δικό σου δέκτη και πιάτο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΤΕΧΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Σε αυτό το κεφάλαιο θα αναφερθούμε στα τεχνικά χαρακτηριστικά της τηλεόρασης για να γίνουν πιο κατανοητοί οι ορισμοί που πιθανόν θα χρησιμοποιηθούν.

2.1. ΟΡΙΣΜΟΣ

Η τηλεόραση είναι ένα σύστημα τηλεπικοινωνίας, που χρησιμεύει στη μετάδοση και λήψη κινούμενων εικόνων και ήχου εξ αποστάσεως. Αποτελεί το κυριότερο και δημοφιλέστερο Μέσο Μαζικής Επικοινωνίας και η χρήση της είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη. Ο όρος καλύπτει ολόκληρο το φάσμα των τεχνικών και δραστηριοτήτων που αφορούν τα τηλεοπτικά προγράμματα, όπως και η μετάδοσή τους. Συνηθέστατα, λέγοντας «τηλεόραση» εννοούμε τη συσκευή, δηλαδή τον δέκτη, ο οποίος λαμβάνει το (τηλεοπτικό) σήμα που εκπέμπουν οι τηλεοπτικοί σταθμοί σε συγκεκριμένες συχνότητες (ή αλλιώς κανάλια) με την οθόνη που απεικονίζει το αποτέλεσμα της εκπομπής (μετατροπή του σήματος σε εικόνα και ήχο). Η λέξη προέρχεται από το αρχαίο ελληνικό «τηλέ» (=μακριά) + «όραση».

Υπάρχουν τρεις κύριες κατηγορίες τύπων συχνοτήτων (ζεύγη ήχου εικόνας) τις οποίες χρησιμοποιούν οι τηλεοπτικοί σταθμοί και προγραμματιζόμενοι λαμβάνουν οι τηλεοπτικοί δέκτες με συνηθέστερα χρησιμοποιούμενη την UHF.

Πέρασαν ακριβώς 79 χρόνια για την εξέλιξη αυτή, αφού τον Απρίλιο του 1927 μεταδόθηκε στις ΗΠΑ το πρώτο δελτίο ειδήσεων από την τηλεόραση. Τον Απρίλιο του 2006 η τηλεόραση του ΣΚΑΪ χρησιμοποιώντας πλήρως την τελευταία λέξη της ψηφιακής τεχνολογίας βγαίνει στον «αέρα».

2.2. Η ΑΡΧΗ ΓΙΑ ΤΟ... «ΧΑΖΟΚΟΥΤΙ»

Το 1844 ο Samuel Morse ανακοίνωσε ότι δημιούργησε τον τηλέγραφο, μία μηχανή που μπορούσε να μεταδώσει συνδυασμούς κωδικοποιημένων λέξεων και γραμμάτων δια μέσου των ηλεκτρικών παλμών, κατά μήκος των καλωδίων. Αυτή ήταν και η βασική ιδέα πάνω στην οποία στηρίχτηκε η δημιουργία της τηλεόρασης, καθώς κάτι παρόμοιο θα μπορούσε να γίνει και με την μετάδοση εικόνων. Το φως θα μπορούσε να μετατραπεί σε ηλεκτρικούς παλμούς, κάνοντας έτσι δυνατή τη μεταβίβαση των παλμών αυτών σε απόσταση και την επαναφορά τους σε φως. Οι οραματιστές της εποχής, όμως, αδυνατούσαν να καταλήξουν σε κάποια μέθοδο για την ανάλυση της εικόνας.

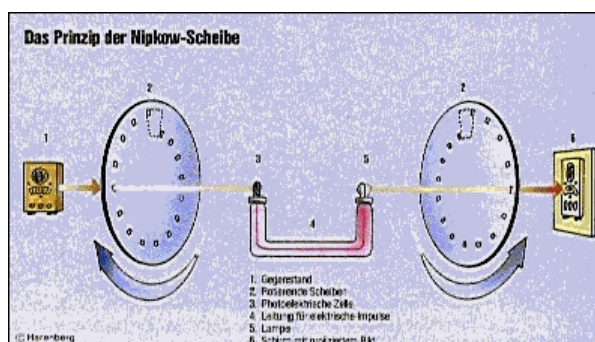
Η μεταβίβαση κινούμενων εικόνων σε απόσταση, έγινε για πρώτη φορά δυνατή, όταν επιτεύχθηκε η μετατροπή της φωτεινής ροής, που εκπέμπεται από τα διάφορα σημεία μιας εικόνας, σε ηλεκτρομαγνητικά σήματα. Μετά την ανακάλυψη των φωτοηλεκτρικών ιδιοτήτων του σεληνίου το 1873, ο αμερικανός Carey πρότεινε την κατασκευή ενός τηλεοπτικού δικτύου. Στο σύστημα αυτό, η μηχανή λήψης και ο πομπός αποτελούνταν από 2.500 φωτοηλεκτρικά κύτταρα σεληνίου και ισάριθμες λυχνίες. Η μηχανή λήψης και η οθόνη συνδέονταν με 2.500 καλώδια.

Το 1879, ο Γάλλος Senlek διατύπωσε τη θεμελιώδη αρχή της διαδοχικής μετάδοσης των στοιχείων της εικόνας. Η συσκευή αυτή είχε μόνο ένα καλώδιο, με το οποίο μεταδίδονταν διαδοχικά όλα τα τμήματα της εικόνας, σε 0,1 δευτερόλεπτα. Έτσι ο θεατής είχε την εντύπωση της συνεχούς προβολής της εικόνας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο George Du Maurier είχε ήδη δημοσιεύσει στο περιοδικό Punch ένα σχέδιό του, όπου ένα ζευγάρι παρακολουθούσε στο σπίτι του έναν αγώνα τένις σε μία οθόνη πάνω από ένα τζάκι.

Το 1884 ο Paul Nipkow βασιζόμενος στο ερέθισμα που του έδωσε η παρουσίαση του τηλεφώνου από τον Alexander Bell, το 1876 επινόησε το πρώτο ηλεκτρομαγνητικό σύστημα λήψης εικόνας. Το σύστημα αυτό χρησιμοποιούσε μια διάταξη περιστρεφόμενων δίσκων με μικρές τρύπες διατεταγμένες σπειροειδώς κοντά στην περιφέρεια του δίσκου, γνωστού και ως «δίσκος του Nipkow».

Η διάταξη αυτή

επέτρεπε σ' ένα φωτοκύτταρο, να βλέπει διαδοχικά τη φωτεινότητα των σημείων της εικόνας. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχανόταν η μετατροπή της φωτεινότητας του κάθε σημείου, σε ηλεκτρικό σήμα. Η αντίστροφη διαδικασία εφαρμογής του ηλεκτρικού σήματος, σε μία λυχνία της οποίας η φωτεινότητα ήταν ανάλογη του σήματος, επέτρεπε την αναπαραγωγή της εικόνας. Με άλλα λόγια ο Nipkow κατόρθωσε να αναλύσει, ερασιτεχνικά έστω, την εικόνα.

Το 1907, ο ρώσος φυσικός Boris Rosing πρότεινε μια καθαρά ηλεκτρονική προβολή, τον καθοδικό σωλήνα Brown (Cathode Ray Tube, CRT) για την ανάλυση και λήψη της εικόνας. Το 1911 επέδειξε ένα σύστημα που παρήγαγε χοντροκομμένα, ανεπεξέργαστα είδωλα, χρησιμοποιώντας έναν

περιστρεφόμενο καθρέφτη στον δέκτη, μαζί με έναν σωλήνα ψυχρής καθόδου. Το 1924, ο Vladimir Zworykin, μαθητής του Boris Rosing, επέδειξε έναν τηλεοπτικό δέκτη που χρησιμοποιούσε έναν καθοδικό σωλήνα με ηλεκτροστατική και ηλεκτρομαγνητική απόκλιση της δέσμης των ηλεκτρονίων. Ο Zworykin κατασκεύασε την πρώτη συσκευή ηλεκτρονικής ανάλυσης της εικόνας, το ονομαζόμενο εικονοσκόπιο. Έτσι, η μέθοδος για την καλύτερη ανάλυση της εικόνας, που πρότεινε ο Rosing, υλοποιήθηκε τεχνικά από τον Zworykin το 1928 στις ΗΠΑ με χρηματοδότηση της Westinghouse, όπου και εργαζόταν ο Zworykin. Το εικονοσκόπιο του Zworykin αποτελείται από ένα σωλήνα κενού, μέσα στον οποίο βρίσκεται μια οθόνη από μονωτική πλάκα, σκεπασμένη με σταγονίδια μεταλλικού κεσίου. Καθένα από τα σταγονίδια αυτά αποτελεί και ένα στοιχειώδες φωτοκύτταρο. Πάνω σε αυτή την οθόνη προβάλλεται η εικόνα, και ανάλογα με την ένταση του φωτός, κάθε φωτοκύτταρο παράγει πολλά ή λίγα ηλεκτρόνια. Μια δέσμη ηλεκτρονίων σαρώνει περιοδικά την οθόνη και μαζεύει τα ηλεκτρόνια κάθε φωτοκύτταρου, προκαλώντας ένα φαινόμενο αντίστοιχο με την εκφόρτιση του πυκνωτή. Έτσι, η φωτεινή ένταση μετατρέπεται σε ηλεκτρικές ωθήσεις. Η τηλεόραση αυτού του τύπου, η καθοδική τηλεόραση, εμφανίστηκε στο προσκήνιο λίγα χρόνια πριν τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και ο Vladimir Zworykin είναι αυτός που ανέπτυξε την εμπορική μετάδοση τηλεοπτικού προγράμματος, από το Radio Corporation of America (RCA).

Το 1925 ο Charles Jenkins κατασκευάζει ένα πρωτόγονο τηλεοπτικό σύστημα, που είχε τη δυνατότητα να δείχνει είδωλα σε μία οθόνη ενός δέκτη και χρησιμοποιεί το σύστημα αυτό για να εκπέμπει τηλεοπτικές εικόνες, μέσω ραδιοφώνου από την Ουάσιγκτον στη Φιλαδέλφεια.

Τον Ιανουάριο του 1926 ο βρετανός John Logie Baird καταφέρνει με τη βοήθεια των δίσκων του Nipkow, να μεταδώσει είδωλα σε απόσταση τριών μέτρων και πραγματοποιεί έτσι μετάδοση με καλώδια. Ο Baird ονόμασε το μηχάνημα του "Television" και θεωρήθηκε πρωτοπόρος στην κατασκευή του νέου μέσου,. Όμως το μηχανικό σύστημα ανάλυσης της εικόνας που χρησιμοποίησε ο Baird, στηρίχτηκε στο φωτοηλεκτρικό φαινόμενο και όπως αποδείχθηκε, η μέθοδος αυτή δεν ήταν η καταλληλότερη για τη νέα συσκευή.

Πάντως, με την επινοήση του Baird αρχίζει μία νέα περίοδος στην ιστορία του μέσου που σηματοδοτείται από την εγκατάλειψη του μηχανικού συστήματος ανάλυσης της εικόνας και τη στροφή στη χρήση της ηλεκτρονικής. Η British Broadcasting Company (BBC) μεταδίδει πρόγραμμα στηριζόμενη στο σύστημα του Baird.

Το 1927 πραγματοποιήθηκε η πρώτη μετάδοση τηλεόρασης σε μακρινή απόσταση. Το σύστημα αυτό, χρησιμοποιούσε σωλήνες πολλαπλών ηλεκτροδίων και ηλεκτρικό κινητήρα για τη σάρωση, ενώ μετέδιδε και πληροφορίες συγχρονισμού των εικόνων. Την ίδια χρονιά η General Electric Company παρουσίασε ένα σύστημα το οποίο χρησιμοποιούσε ένα τύμπανο κατόπτρων.

Το 1929, ο Αμερικανός Philo Farnsworth, σε ηλικία 16 ετών παρουσίασε μία συσκευή, τον «εικονο - αναλυτή» που πρόσφερε βελτιωμένη ανάλυση της εικόνας. Έφτιαξε δηλαδή, ένα καθ' ολοκληρία ηλεκτρονικό σύστημα, που χρησιμοποιούσε ένα καθοδικό σωλήνα με ηλεκτρομαγνητική εκτροπή στην οθόνη. Το γεγονός αυτό είχε ως αποτέλεσμα να διχαστούν οι απόψεις των μελετητών σχετικά με τη γέννηση της τηλεόρασης. Άλλοι θεώρησαν ως χρονολογική αφετηρία της γέννησής της το 1928, τη χρονιά δηλαδή που παρουσιάστηκε το εικονοσκόπιο του Zworykin και άλλοι το 1930, όταν ο Farnsworth παρουσίασε τη δική του συσκευή. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, η συσκευή του Farnsworth ήταν εκείνη που επικράτησε.

Από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και μετά παρατηρείται σταδιακή αύξηση στις πωλήσεις των τηλεοπτικών δεκτών. Σ' αυτό συνέβαλε και η πτωτική τάση της βιομηχανίας του κινηματογράφου. Το BBC ξανάρχισε το 1946 να εκπέμπει τηλεοπτικό σήμα και τρία χρόνια αργότερα κατασκεύασε με εξαιρετική επιτυχία έναν πάρα πολύ ισχυρό, τον ισχυρότερο θα λέγαμε, σταθμό αναμετάδοσης ανά την υδρόγειο. Μαζί με την ολοκλήρωση των οκτώ επιπλέον σταθμών αναμετάδοσης το έτος 1952, καθίσταται δυνατή η παρακολούθηση του ραδιοτηλεοπτικού προγράμματος από ένα ποσοστό του πληθυσμού, το οποίο αγγίζει το 80%, στο Ηνωμένο Βασίλειο.

2.3 Στούντιο Marconi – EMI

Το στούντιο Marconi – EMI στο Alexandra Palace στα 1936, στην Αγγλία. Εκείνη την εποχή τα τηλεοπτικά στούντιο ήταν φτωχά εξοπλισμένα, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η παραγωγή ποιοτικών τηλεοπτικών εκπομπών.

Οι πρώτες επιτυχείς τηλεοπτικές μεταδόσεις έγιναν από τον Τζων Λότζι Μπαίρντ (John Logie Baird), μεταξύ 1928 και 1935 στη Μ. Βρετανία, χρησιμοποιώντας τους πομπούς μεσαίων κυμάτων του BBC.

Στο σύστημα αυτό οι εικόνες αποτελούνταν μόνο από 30 γραμμές και δεν μπορούσαν να αναπαραχθούν οι μικρές λεπτομέρειες. Η πρώτη παγκόσμια εκπομπή «υψηλής στάθμης» τέθηκε σε λειτουργία από το BBC το φθινόπωρο του 1936, από το Alexandra Palace, στο Λονδίνο και χρησιμοποιούσε 405 γραμμές.

2.4 Δέκτης τηλεόρασης.

Δέκτης του 1938. Παρόλο που το μέγεθος της οθόνης ήταν μόνο 12 ίντσες (περίπου 30.48 cm), ο σωλήνας ήταν τόσο μακρύς ώστε έπρεπε να στερεωθεί κάθετα. Με την βοήθεια ενός καθρέπτη ήταν δυνατό να παρακολουθήσει κανείς τηλεόραση.

Το 1940, τη χρονιά που ξέσπασε ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος, οι τακτικές τηλεοπτικές εκπομπές διακόπηκαν. Μετά τον πόλεμο ξαναρχίζουν οι μεταδόσεις, αλλά ήταν λιγότερες σε αριθμό.

Το 1946 δώδεκα εμπορικοί τηλεοπτικοί σταθμοί λειτούργησαν στις ΗΠΑ και οι πωλήσεις τηλεοπτικών συσκευών ανέβηκαν κατακόρυφα.

Μετά ακολουθεί η έγχρωμη τηλεόραση. Στούντιο έγχρωμης τηλεόρασης. Τα φώτα και οι οθόνες που κρέμονται από το ταβάνι αφήνουν περισσότερο χώρο ελεύθερο για να κινηθεί το συνεργείο.

Στα τέλη της δεκαετίας του 1980 λειτουργούν στην Αμερική 1300 τηλεοπτικοί σταθμοί και το 98% των αμερικάνικων νοικοκυριών διαθέτει τηλεόραση. Οι εκπομπές πραγματοποιούνται κάτω από καλύτερες τεχνικές συνθήκες και είναι έγχρωμες.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Στο κεφάλαιο αυτό θα δούμε την διαδρομή του ραδιοφώνου στην Πάτρα, από τα πρώτα χρόνια έναρξής του μέχρι και σήμερα. Την καταξίωση

του στον επαγγελματικό τομέα καθώς και μία καταγραφή των ραδιοφωνικών σταθμών.

1.1 ΟΤΑΝ ΠΡΩΤΟΗΡΘΕ ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

Το 1950 ο Δήμαρχος Πατρών Ν. Βέτσος συλλαμβάνει την ιδέα ίδρυσης του Ραδιοφωνικού Σταθμού Πατρών, ο οποίος αμέσως εντάσσεται στο Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας. Στην αρχή λειτουργούσε με ένα στρατιωτικό πομπό 100 W, που ήδη είχε λειτουργήσει και κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, στη Μέση Ανατολή. Ήταν ο πρώτος ραδιοφωνικός σταθμός, το πρώτο ηλεκτρονικό μέσο μαζικής επικοινωνίας στη πόλη μας και από τους πρώτους περιφερειακούς κρατικούς σταθμούς. Στη δεκαετία του '70 αποτελεί και τους ραδιοθαλάμους του Ραδιοφωνικού Σταθμού Ζακύνθου, από τους οποίους εκπέμπονται, συγχρόνως, όλα τα προγράμματά του. Δηλαδή ο ραδιοφωνικός σταθμός Πατρών, αποτελούσε τους ραδιοθαλάμους (studio) του ραδιοφωνικού σταθμού Ζακύνθου. Έπρεπε τα διάφορα προγράμματα (καλλιτέχνες, ομιλητές, δημοσιογράφοι, παραγωγοί λόγου – μουσικών προγραμμάτων, ορχήστρες) να παράγονται στα studio της Πάτρας και να στέλνονται στον μεγάλο πομπό που ήταν στην Ζάκυνθο, αφού δεν ήταν εφικτή η συνεχής μετάβαση των καλλιτεχνών στο νησί.

Αρχικά δόθηκε εντολή να κλείσει ο πομπός στην Πάτρα (100W), αφού δημιουργήθηκε μεγαλύτερος στην Ζάκυνθο (50 KW). Όμως, ο τότε τεχνικός προϊστάμενος, και μετέπειτα διευθυντής Γιώργος Πέρπερας, θεώρησε την συγκεκριμένη ενέργεια άδικη και ανέφικτη. Αφενός γιατί η Πάτρα, ως η τρίτη πόλη της Ελλάδος, δεν είναι δυνατόν να μην έχει δικό της πομπό και αφετέρου γιατί ο Ρ/Σ τότε απασχολούσε 30 άτομα προσωπικό. Προτείνει λοιπόν ο πομπός να κλείσει, αλλά το κτίριο όμως να παραμείνει ως έχει, μαζί με τα μηχανήματα του, για να αποτελεί τους ραδιοθαλάμους του ραδιοφωνικού σταθμού Ζακύνθου. Έτσι όλα τα προγράμματα στέλνονται στον πομπό Ζακύνθου και καλύπτουν όλο το Ιόνιο. Το στίγμα πλέον αλλάζει και γίνεται «Εδώ ραδιοφωνικός σταθμός Πατρών και Νοτιοδυτικής Ελλάδος.» Μέχρι τότε ήταν μόνο Πατρών. Οπότε, τώρα, ακούγεται η φωνή της Πάτρας σε Μεσόγειο, Αδριατική και Ευρώπη. Αυτή ήταν μια μεγάλη επιτυχία!! Ακουγόταν η Πάτρα παντού. Έτσι, λοιπόν, δεν κλείνει ο σταθμός στην Πάτρα αλλά ούτε και ο πομπός. Είχαμε σύνδεση με ραδιοφωνικούς σταθμούς του εξωτερικού και μεταδίδαμε παραβολές προγραμμάτων σε ταινίες. Είχαμε αλληλογραφία με τον ελληνισμό της Κάτω Ιταλίας, είχαμε ηχογραφημένες εκπομπές από Έλληνες της Σικελίας που μας τις έστελναν και τις εκπέμπαμε εδώ. Έτσι κάναμε μία διαπολιτισμική εργασία, με την περιφέρεια την Ελληνική, αλλά και το εξωτερικό. Κάναμε επίσης και ανταλλαγές προγραμμάτων.

Σύμφωνα με μαρτυρίες, το '78, '79 ο Ρ/Σ Μεσολογγίου έχει πολύ μεγάλη ακροαματικότητα. Οι μουσικές εκπομπές του ακούγονται πάρα πολύ και έχουν χαρακτή στις μνήμες των ανθρώπων, μέχρι και σήμερα. Από τους πρώτους ιδρυτές, ήταν ο παππούς της Αλεξάνδρας Φραίμη, της πρώτης γυναικείας φωνής του ραδιοφώνου της Πάτρας, ενώ και η μητέρα της εργάστηκε εκεί επί σειρά ετών. Ήταν τότε που τα προγράμματα που παίζονταν στην κρατική ραδιοφωνία και αφορούσαν τους νέους, δεν ήταν και τόσο ικανοποιητικά. Υπήρχαν μόνο κάποια μισάωρα μέσα στο 24ωρο που έπαιζαν ξένη, ελαφρά μουσική. Αυτό βέβαια δεν ήταν αρκετό και έτσι κάπου το 1983, πρωτοεμφανίστηκε η πειρατική ραδιοφωνία.

Προτεστάντες ο Σάκης Κουτσούκος και ο Γιώργος Κουβεριανός, που έσπαγαν το μονοπώλιο της κρατικής ραδιοφωνίας. Τότε ασχολήθηκε και ο Στέλιος Αποστολόπουλος. Αρκετά μικρός σε ηλικία, γνώρισε τα παιδιά αυτά τηλεφωνικά και προσφέρθηκε να δίνει το τηλέφωνο του σπιτιού του για αφιερώσεις. Όλοι όσοι άκουγαν αυτούς τους πειρατές και ήθελαν να επικοινωνήσουν μαζί τους, έπαιρναν τηλέφωνο τον Στέλιο, του έλεγαν τι ήθελαν και εκείνος με τη σειρά του έπαιρνε τους υπόλοιπους και μετέφερε τα μηνύματα. Αυτό γινόταν για να μην ανακαλύψει η αστυνομία, ποιοι είναι αυτοί που πάνε ενάντια στο κατεστημένο. Η ασφάλεια χρησιμοποιούσε έναν παλιό νόμο που υπήρχε, θεωρώντας όσους έκαναν ραδιόφωνο παράνομους. Το κυριότερο επιχείρημα αυτής της παρανομίας, ήταν ότι παρενέβαλαν με τις εκπομπές τους ζητήματα ασφαλείας, όπως πτήσεις και ραντάρ της αεροπορίας και του στρατού, τα οποία στην ουσία δεν υπήρχαν. Παρά μόνο ως προκαλυμμένα επιχειρήματα για να τους πιάσουν. Επειδή, ουσιαστικά, παρενέβαλαν την ΕΡΑ.

Το «νόμιμο» ιδιωτικό ραδιόφωνο, ξεκίνησε το 1988. Τότε που επικράτησε μια πανελλήνια έκρηξη στο αν θα πρέπει να υπάρχει ιδιωτική ραδιοφωνία ή μόνο δημόσια. Δύο μεγάλοι σταθμοί υπήρξαν. Το Ράδιο Γάμμα και ο Μουσικός Δίαυλος. Ο Μ.Δ. έβγαине από την Ανατολική πλευρά της Πάτρας και απαρτιζόταν από την Αλεξάνδρα Φραίμη, τον Φάνη Παπαδόπουλο, τον Σάκη Κουτσούκο, τον Γιώργο Κουβεριανό και λίγο αργότερα τον Στέλιο Αποστολόπουλο. Στο Ρ.Γ. ήταν ο Τάσος Παπαγιανόπουλος, ο Γιώργος Νιάρος, ο Κώστας Τσίγκας, ο Περικλής Μιχαλόπουλος, ο Σάββας και ο Θόδωρος Καμπέρος.

Στην αρχή το Ρ.Γ. ξεκίνησε στο σπίτι του Παπαγιανόπουλου, στην πλατεία Βουδ, ενώ μετά μεταφέρθηκε σε ένα κτίριο κάπου στου Διάκου. Οι ίδιοι θυμούνται πως για να μπουόνε στο κτίριο να κάνουν εκπομπή, καβαλάγανε τα κάγκελα αφού το πορτόνι έπρεπε να δείχνει κλειδωμένο για να μην τους

καταλάβει κανείς. Τον πομπό που είχαν, τον έψηχε σεσουάρ, ενώ την κονσόλα την είχε αγοράσει ο Θ. Καμπέρος. Όσοι έκαναν εκπομπή, έβγαιναν με παρατσούκλια για να μην τους αναγνωρίσουν. Ο συγγραφέας ο Λογαράς ήταν ο Βαρσίας ενώ ο Αντρέας Λοβέρδος, έβγαινε ως Αντρέας. Ο Κώστας Τσίγκας ήταν σοβαρός γνώστης της μουσικής, ενώ ο Θ. Καμπέρος είχε τότε αλλά και σήμερα, την μεγαλύτερη δισκοθήκη. Απαριθμείται σε 14.000 δίσκους από βινύλιο και άλλα τόσα cd. Στην πορεία ο αριθμός των ατόμων που απάρτιζε το σταθμό άρχιζε και μεγάλωνε, με άτομα πάντα της εμπιστοσύνης τους. Ένας από αυτούς ήταν ο Φώτης Φωκάς, ενώ στις 05.09.88, δεύτερα πρωί, ο Γιώργος Κοντογιάννης αναφέρει πως εξέπεμψε για πρώτη φορά από το μικρόφωνο του Ρ.Γ., με το τραγούδι της Χαρούλας Αλεξίου «κρατάει χρόνια αυτή η κολόνια» και με συνάδελφο τον Γιώργο Καραγιωργόπουλο.

Από την άλλη πλευρά, στο Μ.Δ., η Α. Φραίμη έκανε από τις καλύτερες εκπομπές λόγου. Η ίδια υποστηρίζει ότι οι εποχές ήταν πάρα πολύ δύσκολες. Για μικρόφωνα είχαν κάποια πυκνωτάκια τα οποία φτιαχνόντουσαν σε σώματα από σπικούς big, ενώ για studio χρησιμοποιούσαν το σπίτι ενός παιδιού στην Αρόη. Για να καταφέρουν βέβαια να κάνουν εκπομπές, έλεγαν στους γονείς τους ότι θα κάνουν πάρτι και κρατούσαν τσίλιες. Έκαναν εκπομπές με δημοσιογραφικές έρευνες, με δελτία ειδήσεων, ραδιοφωνικό θέατρο, ενώ δεν ήταν λίγοι οι καλεσμένοι που είχαν περάσει από εκεί. Θάνος Μικρούτσικος, Ελευθερία Αρβανιτάκη, Γιώργος Νταλάρας είναι κάποια από τα μεγάλα ονόματα.

Λίγο αργότερα δημιουργείτε το Ράδιο Πάτρα και το Ράδιο Πόρτο, από 2 Έλληνες ομογενείς. Ο σταθμός του Ράδιο Πάτρα στήθηκε στο Κεφαλόβρυσο, όπου εκεί διευθυντής ενημέρωσης, ήταν ο Ανδρέας Χριστόπουλος. Ο σταθμός αυτός έφτιαξε μια εξαιρετική πρωινή ζώνη. Ένα αντίγραφο του κρατικού ραδιοφώνου. Εκεί ο Α. Χριστόπουλος έμεινε 1 χρόνο και μετά ξανά ασχολήθηκε με το ραδιόφωνο, το 1994, όταν ο ίδιος ίδρυσε τον ΗΜΕΡΑ FM. Στην ίδια συχνότητα του Ράδιο Πάτρα, 90.5, πήγε και η Α. Φραίμη μαζί με τον

Μαρίνο Γράψα και τον Θ. Καμπέρο. Η Φραίμη έμεινε εκεί μέχρι το οριστικό τέλος του σταθμού και ύστερα μεταπήδησε στο Ράδιο Γάμμα. Τότε το Ρ.Γ. το είχε αποκτήσει ο Στάθης Χαιρέτης. Στη συνέχεια το αγόρασε ο Νίκος Καραπάνος και τέλος κατέληξε στα χέρια του Θ. Καμπέρου. Σε αυτόν που αγόρασε την πρώτη-πρώτη κονσόλα του σταθμού....

Την ίδια χρονολογία, επίσης, ιδρύεται ο Φάρος και το studio 20. Ο Φάρος ήταν σε ένα νεοκλασικό στην Τριών Ναυάρχων. Στήθηκε από ένα περιβάλλον του Γιώργου Παπανδρέου, επιχειρηματιών και φίλων του. Τότε είχαν κατέβει να τον στήσουν πολύ μεγάλα ονόματα όπως ο Φάνης Συναδινός. Διευθυντής σταθμού ήταν ο Θάνος Μικρούτσικος. Είχε τα καλύτερα μηχανήματα που μπορούσε να έχει ένας σταθμός εκείνη την εποχή, καθώς και πάρα πολύ καλούς παραγωγούς. Δεν κατάφερε όμως να επιζήσει παρά μόνο λίγους μήνες. Όλοι υποστηρίζουν πως στον διαφημιστικό του κατάλογο, είχε τιμές Αθήνας. Υπερβολή για τα πατρινά δεδομένα.

Το 1991 μία μεγάλη ομάδα παραγωγών αποχωρούν από το Ρ.Γ. και το μέχρι τότε πρώτο ραδιόφωνο σε ακροαματικότητα, ουσιαστικά ξεγυμνώνεται. Οι περισσότεροι ιδρύουν και συνεργάζονται στον MAX FM. Εν τω μεταξύ, ο Γ. Κοντογιάννης ακούγεται για κάποιους μήνες από τα μικρόφωνα του super B. Στις 13.12.91 είναι ο πρώτος άνθρωπος που λέει «Καλημέρα κυρίες και κύριοι» από τον MAX FM και μέχρι σήμερα αποτελεί κομμάτι του. Ο ενημερωτικός τομέας του αποτελείτο και από τους Τάκη Χατζή και Κωνσταντίνο Μάγνη. Δύο βαριά ονόματα της δημοσιογραφίας, ακόμα και σήμερα. Οι ίδιοι σήμερα θα σχολιάσουν πως τα πρώτα δύο χρόνια ήταν αρκετά δύσκολα, αλλά στην πορεία καθιερώθηκε ως ο αγαπημένος σταθμός των ακροατών.

Το 1996 ο Σ. Αποστολόπουλος αποχωρεί και ιδρύει τον RELAX FM. Ένα αμιγώς μουσικό ραδιόφωνο το οποίο είχε παραγωγούς από το πρωί μέχρι το

βράδυ. Στην πορεία γίνεται και μία συνεργασία με τον NITRO της Αθήνας. Εν συνεχεία ο RELAX πουλήθηκε και από το 2004 ο Σ. Αποστολόπουλος βρίσκεται στον ΠΟΛΙΤΕΙΑ FM, ως διευθυντής σταθμού.

1.2 ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΣΗΜΕΡΑ.

Σήμερα εξακολουθεί η μπάντα των FM να είναι γεμάτη από ραδιοφωνικούς σταθμούς, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι όλοι «ακούγονται». Απλά το κράτος δεν τήρησε το λόγο του, όπως τότε είχε υποσχεθεί, και ακόμα υπάρχουν πολλές ανακρίβειες ως προς τα κριτήρια που θα πρέπει να έχει ένας Ρ/Σ για να θεωρηθεί νόμιμος. Παρόλο αυτά, κάποιοι επιβίωσαν και κάποιοι άλλοι όχι.

Αξίζει να αναφέρουμε τον MAX FM στον οποίο εργάζονται 35 άτομα, έχει το μεγαλύτερο τζίρο, το μεγαλύτερο κύκλο εργασιών, παραγωγής εκπομπών και προβολής επιχειρήσεων και προϊόντων. Είναι ένας σταθμός που είναι διαρθρωμένος κανονικά. Με διευθυντή προγράμματος, τεχνικό προϊστάμενο, με παραγωγούς αλλά και δημοσιογράφους. Σύμφωνα πάντα με τα λεγόμενα των ιδίων. Επίσης ο MAX κάνει ακόμα μία μεγαλύτερη επένδυση. Ενός χώρου στον οποίο θα βρίσκεται και η εφημερίδα και το περιοδικό, τα οποία ανήκουν στον ίδιο όμιλο. Ένα καινούργιο επιχειρηματικό βήμα που δεν μπορεί να μας επισημάνει τίποτα άλλο, παρά μόνο την συνεχή πρόοδο.

Μεγάλη, επίσης, επένδυση κάνει και το Ράδιο Γάμμα, που το τελευταίο διάστημα έχει επενδύσει σε τεχνικά μέσα πάνω από 200.000€, ενώ στον όμιλο που ανήκει, προστέθηκε το τηλεοπτικό κανάλι TELE TIME και ο Ρ/Σ RELAX FM.

Τέλος, ο ΩΜΕΓΑ FM καθώς και ο ΠΟΛΙΤΕΙΑ FM είναι δύο Ρ/Σ που έχουν διαπρέψει αρκετά. Ο πρώτος διαθέτει μία πολύ καλή θέση στην ενημέρωση των πολιτών, ενώ ο δεύτερος έχει βοηθήσει αρκετά σε χορηγίες διαφόρων πολιτιστικών εκδηλώσεων.

1.3 ΛΙΣΤΑ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ.

ΛΙΣΤΑ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ				
Α/Α	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΣΥΧΝ.	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ/ ΤΗΛΕΦΩΝΟ	ΦΟΡΕΑΣ
1	ΓΚΡΕΚΑ FM	87.6 FM		
2	RELAX	88 FM	ΟΒΡΥΑ	ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΜΠΕΡΟΣ
3	BLACKMAN	88.3 FM		
4	ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΠΑΤΡΑΣ	88.5 FM		ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
5	MELODY	88.8 FM	ΤΣΑΚΑΛΩΦ 3 2610.311203	ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΡΑΔΟΦΩΝΙΑ ΑΧΑΪΑΣ MELODY FM Ο.Ε
6	ΠΟΛΙΤΕΙΑ FM	89.1 FM		ΠΟΛΙΤΕΙΑ FM-ΡΑΔΙΟ ΠΑΤΡΑΣ ΜΟΝ. ΕΠΕ

7	ΣΚΑΪ	89.4 FM	ΦΑΝΑΡΙΟΥ 24 2610.622943	ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΣΠΥΡΟΣ
8	OASIS	89.7 FM	ΝΕΟ Π-ΑΘΗΝΩΝ 57 2610.431929\435999	
9	ΩΜΕΓΑ	90.0 FM	ΜΑΙΖΩΝΟΣ 206 2610.336999	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ Α.Ε
10	ΗΜΕΡΑ	90.4 FM	ΟΒΡΥΑ	ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΜΠΕΡΟΣ
11	ΜΥΘΟΣ	90.7 FM	ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ 88 ΕΓΛΥΚΑΔΑ	ΚΩΝ/ΝΟΣ ΓΚΙΡΗΣ
12	STAR	90.9 FM	ΝΕΟ Π-ΑΘΗΝΩΝ 57 2610.435999\323825	
13	LOVE	91.2 FM	ΠΑΝΤΑΝΑΣΣΗΣ 29 2610.271706	
14	ΓΡΑΦΗΜΑ	91.5 FM	ΑΓ.ΑΝΔΡΕΟΥ 57 2610.224556	
15	BEST	91.8 FM		
16	KISS	92.2 FM	ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ 162 2610.622922	ΦΩΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ
17	ΕΡΑ ΠΑΤΡΑΣ	92.5 FM		
18	MAX	93.4 FM	ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 16 2610.343200	ΑΧΑΪΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ- ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.
19	ΡΑΔΙΟΓΑΜΜΑ	94 FM	2610.390001	
20	ALFA	94.4 FM	ΜΑΙΖΩΝΟΣ 121 2610.224556\224261	ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΝΤΑΒΛΟΥΡΟΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΠΕ

21	STUDIO PATRA	94.9 FM		Κ.ΚΥΡΙΑΚΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ ΑΧΑΪΑΣ
22	OXYGEN	95.3 FM	ΓΛΑΥΚΟΥ 100 2610.525183	ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΠΕ
23	IONION FM	95.7 FM	ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 4 2610.346346	ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΣΤΡΑΤΑΚΗ- ΓΡΗΓΟΡΟΠΟΥΛΟΥ
24	ΜΟΝ. ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗΣ	96 FM		
25	SPORT FM	96.3 FM	Ρ.ΦΕΡΑΙΟΥ 94 2610.243803	ΜΠΟΥΛΗΣ ΣΠΥΡΟΣ
26	SFERA	96.6 FM		ΓΙΩΤΑ ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ & ΣΙΑ Ο.Ε
27	ΕΡΑ-1	96.9 FM		
28	WAVE	97.4 FM	ΑΛ. ΥΨΗΛΑΝΤΟΥ 216 2610.314654	ΚΑΡΑΝΤΖΑΣ ΔΗΜΗΡΤΗΣ
29	ROCK FM	97.7 FM		
30	ΠΑΛΜΟΣ	103.9 FM	ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ 60 2610.622112	
31	TOP FM		ΜΑΙΖΩΝΟΣ 121 2610.242680	TOP FM ΑΓΓΕΛΟΣ ΝΤΑΒΛΟΥΡΟΣ
32	ΦΑΡΟΣ	98.5 FM		
33	ΕΡΑ 2	98.8 FM		
34	ΔΙΑΥΛΟΣ		ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 21	Ε.ΧΑΛΑΡΗΣ- Χ.ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

			ΠΑΡΑΛΙΑ ΠΑΤΡΩΝ	Ο.Ε.
35	ΦΑΣΜΑ	99.7 FM	ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟΥ 16 2610.340350	ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΑΝΙΣΤΡΑΣ
36	STEP FM	100.1 FM	ΕΡΕΝΣΤΡΩΛΕ 39	ΚΑΤΣΑΡΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ
37	ΜΕΛΩΔΙΑ	100.4 FM	ΦΑΝΑΡΙΟΥ 24 2610.343067	ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ
38	SMART	100.7 FM	ΚΑΝΑΚΑΡΗ 69-71 2610.223883	ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
39	STUDIO 20	101.1 FM	ΑΡΟΗ 4 2610.272153	ΜΑΡΙΑ ΒΛΑΧΑΚΗ
40	ΛΕΡΑΝΤΟ	101.4 FM		
41	STUDIO 4	101.8 FM		
42	ΡΑΔΙΟ ΚΟΣΜΟΣ	102.1 FM		
44	M FM	102.7 FM	ΣΑΧΤΟΥΡΗ 6 2610.333999	ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧ/ΕΙΣ Α.Ε
45	902 ΑΡΙΣΤΕΡΑ	103 FM		
46	ΛΑΜΨΗ	103.3 FM	ΠΛ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ 27 ^A 2610.224544	ΚΛΑΥΔΙΑΝΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
47	STEREO CHANNEL	103.5 FM		
48	ΔΕΚΑ ΤΡΙΑΝΤΑ ΟΚΤΩ	103.8 FM		
49	NET	104.3 FM		

50	PLANET	104.6 FM	ΑΡΓΥΡΟΚΑΣΤΡΟΥ 16	
52	ANTENNA	105.3 FM	Ρ.ΦΕΡΑΙΟΥ 125 2610.622334	ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ ΑΧΑΪΑΣ ΕΠΕ
53	BEAUTIFUL	105.7 FM	ΗΡ. ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 58 2610.430910	
54	GALAXY FM	106.1 FM	ΝΕΟ Π-ΑΘΗΝΩΝ 57 2610.323825\431929	
55	ΠΡΩΤΟ ΚΑΝΑΛΙ	106.5 FM	2610.641780\221065	
56	ΕΡΑ	106.8 FM		
57	ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ	107.2 FM		
58	ENJOY FM	107 FM	ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ 162 2610.758108	
59	ΜΟJΟ	107.7 FM	ΚΟΡΙΝΘΟΥ 211 2610.240994	ΣΥΡΙΜΠΕΗΣ ΧΡΗΣΡΟΣ
60	ΡΙΟ	108 FM	2610.910080	ΣΠΥΡΟΣ ΤΣΙΛΙΓΙΑΝΝΗΣ
61	ΡΥΘΜΟΣ		ΠΛ. ΓΕΩΓΙΟΥ 6 2610.621430	
62	ΡΑΔΙΟ DJ		ΕΡΕΝΣΤΡΩΛΕ 37 2610.316500	

Αυτοί είναι όλοι οι Ρ/Σ που υπάρχουν στην πάντα των FM. Πρέπει όμως να επισημάνω ότι δεν υπάρχουν πουθενά καταγεγραμμένοι όλοι μαζί. Για αυτό και δεν έχουν βρεθεί πληροφορίες για όλους. Επίσης υπάρχει η

πιθανότητα για κάποιους, τα στοιχεία να είναι λανθασμένα, γιατί πολλούς από αυτούς όσο και αν έψαξα δεν κατάφερα να τους εντοπίσω.

Επίσης από τους παραπάνω Ρ/Σ είναι κάποιοι νεοφώτιστοι, που έχουν βοηθήσει αρκετά στα πολιτιστικά δρώμενα της πόλης μας, απλά δεν έχω πλήρης στοιχεία.

1.4 Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ.

Πολλοί είναι αυτοί που πιστεύουν ότι με το πέρασμα των χρόνων, στο ραδιόφωνο επήλθε η φθορά. Μπορεί επαγγελματικά να καταξιώθηκε και σήμερα να αποτελεί πηγή εσόδων για πολλές οικογένειες, αλλά τι υπάρχει πέρα από αυτό?

Είναι αλήθεια ότι μετά από 20 χρόνια περίπου ιδιωτικής ραδιοφωνίας, έχουν γίνει μεγάλα άλματα. Το πρώτο και σημαντικότερο είναι ότι οι άνθρωποι που εργάζονται για το ραδιόφωνο, μπορούν πλέον να παρεμβαίνουν και να διεκδικούν. Υπάρχουν ενώσεις πια, που δεν υπήρχαν στην Ελλάδα. Υπήρχε μόνο η Ένωση Συντακτών, ενώ τώρα υπάρχει η Ένωση Εργαζομένων Ηλεκτρονικού Τύπου, η Ένωση Τεχνικών Ηλεκτρονικού Τύπου κ.α. Δηλαδή τα επαγγέλματα που δημιούργησε το ραδιόφωνο εξελίχθηκαν και συνδικαλιστικά για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των ανθρώπων αυτών.

Επίσης το ραδιόφωνο είναι αυτό που σε πολλούς δημιούργησε, αυτό που λέμε «μουσική παιδεία», ενώ πολλά νέα παιδιά διδάχθηκαν τις γνώσεις αυτές από τους παλαιότερους. Τους στυλοβάτες του ραδιοφώνου.

Δεν θα πρέπει όμως να παραβλέψουμε την άποψη που υποστηρίζει ότι η επαγγελματική καταξίωση του ραδιοφώνου, έχει φθείρει την ποιότητά του. Η γοητεία των μέσων είναι αντιστρόφως ανάλογη με την ποιότητα την οποία θα πρέπει να έχουν. Γιατί το μέσον όσο γοητεύει, παραστρατεί!! Ενώ θα πρέπει να ενοχλεί!! Να ξύνει το κοινωνικό πρόβλημα και όχι να αποπροσανατολίζει τον πολίτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Σε αυτό το κεφάλαιο θα κάνουμε μια μικρή αναφορά για την τηλεόραση στην Πάτρα και θα αναφέρουμε τους τηλεοπτικούς σταθμούς που σήμερα υπάρχουν.

2.1 Η ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

Ψάχνοντας ακριβή στοιχεία για την διαδρομή της τηλεόρασης στην πόλη μας, δεν μπορώ να πω ότι ενημερώθηκα πλήρως. Οι τηλεοπτικοί σταθμοί λιγοστοί, αλλά οι άνθρωποι που έχουν δουλέψει για αυτά αρκετοί και χωρίς να καταφέρουν να μου δώσουν χρήσιμες πληροφορίες. Επικοινωνήσα όμως με τους διευθυντές από τα δύο μεγαλύτερα κανάλια της Πάτρας, από τους οποίους συλλέξαμε σημαντικά δεδομένα.

Το Achaia Channel είναι στον αέρα από το 1992. Ο Γιώργος Νικολόπουλος που είναι ο διευθυντής του καναλιού, αυτή τη στιγμή, ανέλαβε το κανάλι το Σεπτέμβρη του 2002. Όταν το ανέλαβε ήταν εγκαταλελειμμένο και στόχος ήταν να προσπαθήσει σε σύντομο χρονικό διάστημα να το κάνει να σταθεί στα πόδια του. Μέχρι σήμερα έχει κάνει σημαντικές προόδους αφού έχει καταφέρει και εμπεριέχει στο καθημερινό πρόγραμμα πάσης φύσεως εκπομπές, ενώ έχει δημιουργήσει ένα πολύ καλό και άκρως ενημερωτικό δελτίο ειδήσεων.

Το Patra TV ξεκίνησε επίσης τον Οκτώβριο του 2002. Το παρέλαβε στα χέρια του ο Νίκος Ξανάλατος, θέτοντας πολύ υψηλούς στόχους. Ξεκίνησε με 90 άτομα προσωπικό, με all day πρόγραμμα και με αρκετές ζωντανές εκπομπές. Με την ελπίδα βέβαια ότι θα στηριχτεί από την τοπική αγορά. Αυτό δεν έγινε και γρήγορα χρειάστηκε να επαναπροσδιορίσει τους στόχους του, μειώνοντας το προσωπικό κατά πολύ και αλλάζοντας λίγο το περιεχόμενο των εκπομπών. Έτσι σήμερα έχει 22 άτομα προσωπικό, ενώ περιορίστηκαν αρκετά οι ζωντανές εκπομπές. Έδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα στο δελτίο ειδήσεων και στον ενημερωτικό τομέα, όπως κάθε περιφερειακό κανάλι, άλλωστε.

Όσον αφορά τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι περιφερειακοί τηλεοπτικοί σταθμοί, οι ίδιοι υποστηρίζουν πως η εκάστοτε κυβέρνηση τους «σαμποτάρει». Στα περιφερειακά κανάλια αντιστοιχεί το 30% της κρατικής

διαφήμισης, ενώ η κυβέρνηση τους στέλνει μόλις το 5%. Έτσι κλείνει τη στρόφιγγα της κρατικής διαφήμισης και δημιουργείτε μόνιμα τρύπα στον οικονομικό τομέα. Οι ίδιοι πιστεύουν ότι βεβαίως και υπάρχει σκοπιμότητα σε αυτές τις πράξεις, αφού με αυτόν τον τρόπο συρρικνώνονται τα επαρχιακά κανάλια και αποδυναμώνεται η φωνή του πολίτη.

2.2 Η ΛΙΣΤΑ ΤΩΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ.

ΛΙΣΤΑ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ		
ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΦΟΡΕΑΣ
PATRA TV	ΔΙΑΥΛΟΣ 30	ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΠΟΛΕΜΗΣ
SUPER B	ΚΑΝΑΛΙ 33,47	
ΑΧΑΙΑ CHANNEL	ΚΑΝΑΛΙ 34	Από μία ομάδα επιχειρηματιών
TELE TIME	UHF 21,50,58	ΚΑΜΠΕΡΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ
ΛΥΧΝΟΣ		ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΠΑΤΡΩΝ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ, Ι.Μ.Π
EPT		

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Στο τρίτο κεφάλαιο αυτής της εργασίας, θα ακολουθήσει μια σειρά από προσωπικές συνεντεύξεις. Αυτοί που θα αναφερθούν παρακάτω και ίσως και άλλοι πολλοί, που δεν κατάφεραν να χωρέσουν σε αυτές τις σελίδες, είναι πρόσωπα τα οποία έβαλαν τα θεμέλια, τόσο στο ραδιόφωνο όσο και στην τηλεόραση της πατραϊκής κοινωνίας. Οριοθέτησαν με τα δικά τους προσωπικά κριτήρια, την ποιότητα και το επίπεδο στα δύο αυτά μέσα μαζικής επικοινωνίας. Έθεσαν στόχους υψηλούς για την ενημέρωση και την ψυχαγωγία του πατρινού πολίτη, παρά τις διάφορες αντίξοες συνθήκες, που συνάντησαν κατά τη διάρκεια του έργου τους. Οι αναμνήσεις είναι πολλές και είναι κρίμα να μην τις μεταφέρουμε στις επόμενες γενιές. Για αυτό, τις καταγράφουμε. Μοιράζομαι λοιπόν μαζί σας, μία πολύ δύσκολη, χρονοβόρα αλλά ενδιαφέρουσα και ουσιαστική συνεργασία που είχα μαζί τους. Οι συγκεκριμένες συνεντεύξεις αποτελούν πρωτογενές υλικό και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για οποιαδήποτε μελλοντική έρευνα. Είναι συζητήσεις που καταγράφηκαν με δημοσιογραφικό κασετοφωνάκι είτε με τη μορφή συνέντευξης είτε και υπό τη μορφή αφήγησης.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

3.1 ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΕΛΙΟΣ

«πειρατής» από πολύ μικρή ηλικία. Μία ασθένεια που την κουβαλάει ακόμα και σήμερα, αφού ουδέποτε έπαψε αν ασχολείται με το ραδιόφωνο. Όχι μόνο εν ώρα εργασίας, αλλά και στον ελεύθερό του χρόνο. Σήμερα είναι Διευθυντής σταθμού στον ΠΟΛΙΤΕΙΑ FM.

Η πρώτη ενασχόληση μου με το ραδιόφωνο έγινε το 1983, ερασιτεχνικό τότε. Οι λεγόμενοι πειρατές! Εγώ άκουγα μόνο, μέχρι που αποφάσισα να πάρω τηλέφωνο σε κάποια από τα ραδιόφωνα που είχες τότε τη δυνατότητα. Γιατί δεν είχαν όλα τηλέφωνο. Ήταν παράνομο όλο αυτό το «πράγμα». Τότε, γνωρίστηκα τηλεφωνικά με τον Σάκη Κουτσούκο και τον Κουβεριανό. Όταν στην πορεία τους γνώρισα καλύτερα, άρχισα να δίνω το τηλέφωνο του σπιτιού μου, για επικοινωνία με τους ακροατές. Έπαιρναν οι ακροατές σε μένα, μου ζητούσαν τραγούδια, αφιερώσεις ή οτιδήποτε άλλο ήθελαν, και εγώ με την σειρά μου έπαιρνα τηλέφωνο τα παιδιά και τους έλεγα τί μου είχε ζητηθεί. Αυτή ήταν η πρώτη σχέση που είχα με το ραδιόφωνο. Παράλληλα είχε πάρει τηλέφωνο η αστυνομία τον πατέρα μου, τότε. Του έλεγαν ότι ο γιος σου δίνει το τηλέφωνο του σπιτιού σε ραδιοπειρατές και θα έπρεπε να προσέξει πολύ γιατί είχα μπλέξει, αφού όλο αυτό το «κύκλωμα», ήταν παράνομο.

Τέλος πάντων, το 1985, νομίζω, γνωρίστηκα με τα παιδιά πολύ καλύτερα και λίγο μετά ιδρύσαμε τον «Μουσικό Δίαυλο Πάτρας». Ήταν ένας από τους πρώτους σταθμούς με ροή προγράμματος. Έφτασε σε σημείο να κάνει το πρώτο 24ωρο πρόγραμμα στη Πάτρα, γιατί μέχρι τότε ήταν απλές εκπομπές. Δηλαδή ο παραγωγός πήγαινε 1 ή 2 ώρες, έκανε την εκπομπή του

και εν συνεχεία έκλεινε ο πομπός και έφευγε. Ο επόμενος, μετά, το βράδυ ή όποτε είχε εκπομπή. Στο Μ.Δ.Π. τα πράγματα παρόλο που πήγαιναν καλά, κάπου δεν τα βρίσκαμε. Άλλες ηλικίες.... Διαλύθηκε ακριβώς όταν το ιδιωτικό ραδιόφωνο ξεκίνησε να εκπέμπει «νόμιμα». Αρχές '88. Πιστεύω ότι αν υπήρχε ο Μ.Δ.Π. σήμερα, δεν θα υπήρχαν πολλά ραδιόφωνα. Δηλαδή υπήρχε μια κάστα ανθρώπων, η οποία δημιούργησε μετά άλλα ραδιόφωνα, ακριβώς γιατί διαλύθηκε ο Μ. Δ.

Κάποιοι άνθρωποι που βρισκόμασταν εκεί, επειδή θέλαμε να συνεχίσουμε να κάνουμε ραδιόφωνο, αναγκαστικά, πήγαμε στο Ράδιο Γάμμα. Με κρύα καρδιά τότε. Εγώ βοήθησα πάρα πολύ στο «στήσιμο» του Ρ.Γ. πηγαίνοντας πολλούς ανθρώπους εκεί, όπως τον Γιώργο Κοντογιάννη και άλλους πολλούς παραγωγούς. Έτσι λοιπόν τελειώνει ο Μ.Δ., ο οποίος βέβαια μετά από 2 χρόνια ξαναβγήκε στον αέρα με άλλο σχήμα, και ξεκινάμε την ιστορία του Ρ. Γ. Όταν πήγα στο Ρ.Γ ήταν πάλι μια ανάλογη ιστορία του Μ.Δ., λίγο πιο πίσω, όμως, όσον αφορά τη ροή. Δηλαδή οι εκπομπές ήταν όπως στο Μ.Δ. παλαιότερα. Στο Μ.Δ. κάναμε πρόγραμμα εκπομπών 12ωρο, ερχόντουσαν και φοιτητές τότε, ήμασταν πιο ανοιχτοί. Στο Ρ.Γ. φοβόντουσαν πολύ. Κρατούσαν στεγανά. Δεν τους ήξερε κανείς. Εμείς δεν είχαμε πρόβλημα. Το είχαμε κυκλοφορήσει εν μέρει ποιοι είμαστε, πού είναι τα studio και ερχόταν κόσμος, που αυτό μεγάλωσε το πρόγραμμα πολύ.

Αρχίζει το «στήσιμο» του Ρ.Γ.. Αρχίζω να λέω εγώ τις ιδέες που είχαμε ήδη από τον Μ.Δ. και φτάνουμε σε ένα σημείο να τον «στήσουμε» πλέον σε 24ώρη βάση. Από κει και πέρα ξεκινάει η ιστορία του 9,84 στην Αθήνα, που ήταν ο πρώτος επίσημος σταθμός, ήταν και δημοτικός, και πλέον αρχίζει και γίνεται το ραδιόφωνο πάρα πολύ μόδα. Εμείς ήμασταν ερασιτέχνες στην ουσία, με καλές ιδέες. Τί έλειπε? Κάποιοι επιχειρηματίες για να βάλουν το κεφάλαιο. Αυτό έγινε στο Ρ.Γ. τα τέλη του '88. Μπήκε «μέσα» ο Σπύρος Δούκας (Πελοπόννησος) και άλλοι, στήσαμε το Ρ.Γ. το οποίο για 3 χρόνια ήταν αυτό που είχε τη μεγαλύτερη ακροαματικότητα στη Πάτρα. Έτσι φαίνεται από στοιχεία της alco και από τα τηλεφωνήματα. Τότε π.χ. έλεγες στον αέρα «σταματήστε, τώρα, και κορνάρετε» και σταμάταγε όλη η Πάτρα για να

κορνάρι. Το ραδιόφωνο, τότε, είχε άλλη δυναμική. Τότε δεν υπήρχε τηλεόραση, μόνο ΕΡΤ1, ΕΡΤ 2.

Από εκεί και πέρα έγιναν διάφορα στο Ρ.Γ. Εγώ περισσότερο ακολούθησα την ομάδα. Εγώ ήμουν με κάποιους ανθρώπους δεμένους καλά, μ' άρεσε το κλίμα, μ' άρεσε η ομάδα και ότι έκανα το έκανα πάντα για την ομάδα. Δεν με ενδιέφερε το επαγγελματικό. Παρόλο που συμμετείχα στις εταιρείες. Τέλος πάντων, γίνεται μια μαζική αποχώρηση στελεχών του Ρ.Γ. το '91 και αποφασίζουμε και κάνουμε τον MAX FM. Η οποία αυτή ομάδα κατάφερε μέσα σε 2 χρόνια να χτυπήσει την ακροαματικότητα του Ρ.Γ. Όταν ένα ραδιόφωνο χάνει ξαφνικά 15 παραγωγούς...

Από εκεί και πέρα η ιστορία του MAX είναι γνωστή. Κρατάει ακόμα. Ήταν ένα πάρα πολύ καλό πολυφωνικό ραδιόφωνο, με πολύ καλό ξένο και ελληνικό πρόγραμμα, μουσικό και ενημερωτικό. Ξεκίνησε ενημερωτικό με τον Τάκη Χατζή, ακολούθησε ο Κων/νος Μάγνης (ήταν μέχρι πριν τον Ωμέγα), ο Γιώργος Κοντογιάννης και άλλοι. Στην ουσία το Ρ.Γ. έμεινε γυμνό. Δεν ήταν η πιο ευχάριστη απόφαση που πήραμε, απλά επειδή είχε να κάνει με συγκεκριμένα διοικητικά πρόσωπα φύγαμε οι περισσότεροι. Τα πρώτα 2 χρόνια του MAX ήταν δύσκολα. Επειδή δεν υπήρχε οικονομικό αποτέλεσμα, πολλές φορές σκεφτήκαμε να τον κλείσουμε. Μαζευτήκαμε και είπαμε μέχρι εδώ. Υπήρχε βέβαια κάποιος συνέταιρος ο οποίος είχε βάλει κάποια χρήματα, αλλά έπρεπε να σταθεί στα πόδια του από κάποιο σημείο και μετά. Τέλος πάντων εγώ ήμουν από τους ανθρώπους που πάντα έλεγα: πάμε άλλον έναν χρόνο ακόμα! Έτσι και έγινε! Μετά στην Αθήνα ξεκίνησε το μουσικό ραδιόφωνο, ο ΚΛΙΚ, ο BEST σήμερα. Τα ραδιόφωνα που έπαιζαν αποκλειστικά ξένη μουσική. Εγώ είχα κάποιες ιδέες πάνω σε αυτό, τα συζητούσα με τα παιδιά στο MAX τότε. Όμως δεν υπήρχε μυαλό τότε να σκεφτείς ότι αυτό το πράγμα μπορούσε να εξελιχθεί. Εγώ όμως το πίστευα πάρα πολύ. Δεν συμφωνήσαμε και έτσι έφυγα. Δεν τσακώθηκα, έφυγα καλά.

Το 1996 αγόρασα τον RELAX FM και έχτισα ένα αμιγώς μουσικό ραδιόφωνο, το οποίο είχε παραγωγούς από το πρωί μέχρι το βράδυ. Κάναμε μια συνεργασία με τον ΝΙΤΡΟ της Αθήνας και μεταδίδαμε κάποιες εκπομπές του και έγινε ένα πάρα πολύ καλό μουσικό ραδιόφωνο. Συνέχισε η ιστορία....

Μετά ο RELAX έκανε ένα δέσιμο με το TELE TIME και αφού πουλήθηκε το TELE TIME, έπρεπε να πουληθεί και ο RELAX.

Από κει και πέρα βρίσκομαι εδώ στην ΠΟΛΙΤΕΙΑ, εδώ και 3 χρόνια, ως διευθυντής του σταθμού. Στους άλλους σταθμούς ήμουν διευθυντής ξένου προγράμματος.

3.2 ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΤΡΕΑΣ

Ασχολείται πολλά χρόνια με την δημοσιογραφία, έχοντας συνδυάσει άψογα ο ραδιόφωνο με την εφημερίδα! Σήμερα είναι ιδιοκτήτης της εφημερίδας «ΣΗΜΕΡΙΝΗ».

Το ιδιωτικό ραδιόφωνο ξεκίνησε το 1988. Ήταν τότε που επικράτησε μια πανελλήνια έκρηξη στο αν θα πρέπει να υπάρχει ιδιωτική ραδιοφωνία ή μόνο δημόσια. Αυτό “έπιασε” και την Πάτρα. Τότε, λοιπόν, το 1988 εφαρμόστηκε ένας νόμος- δεν εφαρμόστηκε, βγήκε ένας νόμος- ο οποίος στο νομό Αχαΐας έδινε 8-10 άδειες. Έπρεπε, λοιπόν, να κατατεθούν 20 ή 50, παράδειγμα προτάσεις από τις οποίες μόνο 8-12, το πολύ, θα γινόντουσαν νόμιμα ραδιόφωνα. Αυτό ήταν άκρως δελεαστικό! Γιατί θα μπορούσες ας πούμε να εκπέμπεις από την Πάτρα και δεν θα είχες εμβέλεια μόνο στην Αχαΐα αλλά και στην Αιτωλοκαρνανία και σε άλλα μέρη (Ηλεία, Φωκίδα) και θα ήταν μόνο 8 ραδιόφωνα. Τούτο σήμαινε ότι θα ήταν μια καλή επένδυση, με καλά οικονομικά χαρακτηριστικά.

Σε πρώτη φάση ξεκίνησαν 3,4 περιπτώσεις με καλούς χρηματοδότες. Εμφανίστηκαν ακόμα και 2 ομογενείς. Ο ένας έφτιαξε το Ράδιο Πάτρα και ο άλλος το Ράδιο Πόρτο. Ήταν Έλληνες του εξωτερικού, που όταν είδαν ότι η ελληνική κυβέρνηση βγάζει τέτοιο διαγωνισμό, επένδυσαν τα λεφτά που είχαν στο εξωτερικό. Η μόνη μεγάλη κίνηση που έγινε τότε από Πατρινούς, ήταν το Ράδιο Γάμμα.

Το Ράδιο Γάμμα ήταν ένας όμιλος ερασιτεχνών, οι οποίοι όμως μαζί με κεφαλαιούχους Πατρινούς (δηλαδή ένα 15% είχε η Πελοπόννησος, 35-40% μία εταιρεία «τρίγωνο» - κατασκευαστική), έφτιαξαν το σταθμό. Ουσιαστικά ήταν η μοναδική αυθεντικά Πατρινή προσπάθεια στο ραδιόφωνο.

Η δεύτερη για μένα προσπάθεια ήταν το Ράδιο Πάτρα, όπου έγινε και εκεί μια μεγάλη επένδυση εκατομμυρίων. Ο σταθμός στήθηκε στο Κεφαλόβρυσο. Εγώ το 1988 κλήθηκα και ανέλαβα την Διεύθυνση ενημέρωσης του Ράδιο Πάτρα. Τότε το Ράδιο Πάτρα έφτιαξε μια εξαιρετικά δυνατή πρωινή ζώνη, όπου εμείς κάναμε το εξής απλό. Βάλαμε πρόγραμμα λες και ήταν κρατικό ραδιόφωνο. Δεν υπήρχαν γελάκια και ασυναρτησίες. Όσοι έβγαιναν στα μικρόφωνα, έβγαιναν με απόλυτη σοβαρότητα και ότι κείμενα εκφωνούσαν ήταν προ-δουλεμένα. Δεν υπήρχε τίποτα αυθόρμητο. Υπήρχαν εκπομπές αυθόρμητες, αλλά το μεσημέρι που γινόταν ένας, ας πούμε, χαβαλές. Οι εκπομπές, όμως, ενημέρωσης θύμιζαν δεύτερο πρόγραμμα κρατικού ραδιοφώνου. Η ζώνη αυτή είχε πάρα πολύ μεγάλη ακροαματικότητα.

Τί συνέβη, όμως, στη συνέχεια?? Το κράτος απεδείχθη και σε αυτήν την περίπτωση αναξιόπιστο και δεν εφάρμοσε τους νόμους που το ίδιο είχε ψηφίσει και είχε υποσχεθεί. Έτσι ουδέποτε κατέληξε αυτός ο διαγωνισμός στις 8-12 άδειες και δημιουργήθηκε ένα χάος. Άρχισαν να εκπέμπουν διάφοροι, ακόμα και από την κουζίνα του σπιτιού τους. Κυριολεκτικά! Δεν είναι σχήμα λόγου. Βάζοντας κασέτες να παίζουν ή φτιάχνοντας εκπομπές της πλάκας. Έτσι αυτοί που είχαν βάλει τα ωραία τους λεφτά, διεκδικώντας μία από τις 8 άδειες, βρέθηκαν σε ένα περιβάλλον όπου, καταρχήν, ήταν τα ραδιόφωνα 25-30 και σήμερα που μιλάμε είναι 65. Δηλαδή αυτή τη στιγμή στη μπάντα, αν είσαι στην Πάτρα, ανά 0,2 και πολλές φορές ανά 0,1 βρίσκεις ραδιόφωνο. Έχει δημιουργηθεί το απόλυτο χάος! Όλοι αυτοί δε, έχουν άδεια λειτουργίας. Εμείς τώρα μιλάμε από τη στιγμή που το κράτος υποχώρησε στον Έβερτ (με τσαμπουκά δημιουργήθηκε το ιδιωτικό ραδιόφωνο) και αποφάσισε να δημιουργήσει ένα πλαίσιο νομιμότητας στο ιδιωτικό ραδιόφωνο. Δεν έχουν βγει άδειες, το μόνο που υπάρχει είναι άδεια λειτουργίας. Δηλαδή σου λέει ότι νομίμως εκπέμπεις, ώσπου να μοιραστούν άδειες. Εδώ και 18 χρόνια! Και τί λέει δηλαδή? Ότι ο ραδιοφωνικός σταθμός X fm νομίμως εκπέμπει και μπορεί

να έχει και επιχειρηματική δράση, να κόβει τιμολόγια, να βάζει διαφήμιση κλπ. και αυτό ισχύει έως ότου διανεμηθούν οι άδειες με βάση το νόμο του κράτους κ.τ.λ. (του Ρουσόπουλου).

Όμως είδαμε την περίπτωση της Αθήνας που συνέβη το εξής: το κράτος προσπάθησε να εφαρμόσει στην Αθήνα την διανομή των αδειών και να μοιράσει σε όλο το λεκανοπέδιο 20 μόνο άδειες, από τους 60 σταθμούς που υπήρχαν. Το κατάφερε μόνο για λίγους μήνες. Γιατί μετά, λόγω των κραυγαλέων αντιδράσεων, οι 20 έγιναν 30, μετά έγιναν 35 και ξαφνικά άρχισαν πάλι να φυτρώνουν σαν τα μανιτάρια οι παράνομοι σταθμοί και αυτή τη στιγμή, αν πας στην Αθήνα, είναι πάλι 65. Συνέβη δε και το εξής καταπληκτικό. Το κράτος στην Αθήνα είπε σας δίνω άδεια για 2 χρόνια και μετά επανεξετάζω. Πέρασαν τα 2 χρόνια και αυτοί οι νόμιμοι, είναι πάλι παράνομοι.

Όσον αφορά τις αλλαγές που μπορούν να γίνουν στον τρόπο λειτουργίας του ραδιοφώνου, μπορούμε να δούμε 2 μοντέλα που ήδη υπάρχουν. Το ένα μοντέλο είναι αυτό που υπάρχει στην Αγγλία, όπου εκεί οι άδειες είναι 12ετής και αναθεωρούνται συνυπολογίζοντας το κράτος όλες τις παραμέτρους. Δηλαδή: ποιότητα προγράμματος, οικονομικά μεγέθη (ότι είσαι υγιής), χρέη σου προς το δημόσιο κ.τ.λ. και σου λέει π.χ. κύριε ποιο έχεις εσύ? Το extra channel . Τί πουλάς? Σκουπίδια. Δε σου δίνω άδεια! Το παίρνω όπως το έχεις και το βγάζω σε νέο πλειστηριασμό και λέω: ποιοι θέλουν αυτοί την συχνότητα και αυτό το μαγαζί? Όχι εσύ όμως. Άλλοι. Δηλαδή το κράτος, σου νοικιάζει τη συχνότητα. Είναι δημόσιο αγαθό. Υπάρχει όμως και το μοντέλο της Ιταλίας, όπου αυτοί ζούνε εδώ και 10ετίες αυτό που ζούμε εμείς εδώ στην Ελλάδα.

Η δική μου γνώμη είναι η εξής: Είναι πολύ εύκολο να εφαρμοστεί αυτός ο νόμος του Ρουσόπουλου και να υπάρξουν, ας πούμε, στην Πάτρα 18 άδειες. Να δώσει κίνητρα συγχώνευσης, δηλαδή να πουν ότι αν συγχωνεύονται ραδιόφωνα, παίρνουν πάρα πολλά μόρια και προκρίνονται έναντι των 18 αδειών που θα διανείμω. Και για αυτό, επειδή το ξέρουν ορισμένοι έχουν αγοράσει 3,4,5 ραδιόφωνα. Υπάρχουν στην Πάτρα άνθρωποι που έχουν 6 ραδιόφωνα με διαφορετικές εταιρίες.(star fm, galaxy

fm, oasis fm), (top fm, grafima fm, alpha fm, rock fm). Από κει και πέρα τα πράγματα είναι απλά. Εάν δεν είσαι αδειούχος, δεν σου θεωρώ τιμολόγια στην εφορία. Άρα λοιπόν εγώ είμαι ραδιοπειρατής, παίζω μουσική από το πρωί μέχρι το βράδυ, αλλά δεν μπορώ να βάλω διαφήμιση, αφού δεν μπορώ να κόψω τιμολόγια. Άρα δεν έχω έσοδα! Και αν βάζω και πάω να τα πάρω «μαύρα», θα υπάρχει ένα εποπτικό όργανο που θα με φρενάρει.

Επίσης ένα άλλο φαινόμενο που παρατηρήθηκε στην Αχαΐα είναι ότι δεν επένδυσαν τα κλασικά μέσα ενημέρωσης στο ραδιόφωνο. Αυτό ήταν ένα παράδοξο. Ενώ δημιουργήθηκε μια νέα αγορά, η ραδιοφωνική αλλά και η τηλεοπτική, οι 5 εφημερίδες που υπήρχαν τότε, δεν αποφάσισαν, είτε η καθεμία μόνη της είτε συνασπισμένες, να δημιουργήσουν εταιρείες για να μπουν και αυτές στο χώρο. Να φτιάξουν ας πούμε έναν τηλεοπτικό σταθμό ή να φτιάξουν ένα ραδιόφωνο. Η μόνη που το έκανε ήταν η εφημερίδα Ημέρα το 1994, δηλαδή εγώ ήμουν που το έκανα. Ήμουν η μοναδική εφημερίδα που είχε ραδιόφωνο. Και το 1999, τέλος 2000, το έκανε και η Πελοπόννησος. Μετά από 6 χρόνια.

Αυτό δεν είναι απλά μια παρατήρηση. Είναι σημαντικό διότι δημιουργήθηκε στην αγορά της διαφήμισης, ένας αντίπαλος που λέγεται ραδιόφωνο. Που πήρε μερίδιο από τις εφημερίδες και οι εφημερίδες δεν είχαν προνοήσει να είναι ήδη μέσα σε αυτό το περιβάλλον το ραδιοφωνικό, ώστε να υπερασπιστούν τους πελάτες τους. Δηλαδή χάσανε και πελάτες που ήθελαν και ραδιόφωνο και που θα τους είχαν στο ραδιόφωνό τους, αν το είχαν στήσει.

Είναι σημαντικό να επισημαίνουμε ότι υπάρχει σκοπιμότητα στο γεγονός ότι δεν έχουν δοθεί ακόμα άδειες, η οποία είναι καθαρά πολιτική. Αυτή την στιγμή αν αποφασίσει να κλείσει τα 1400 (παράδειγμα) από τα 2000 ραδιόφωνα, θα πρέπει να στείλει στο σπίτι τους 5000 εργαζόμενους και 1400 επιχειρηματίες. Άρα λοιπόν έχει δημιουργηθεί ένα πρόβλημα κοινωνικό, γιατί δεν είναι εύκολο να κλείνεις μαγαζιά. Αυτή, όμως, η πανσπερμία μέσων έχει οδηγήσει σε φτώχεια, διότι όταν υπάρχουν πολλά ραδιόφωνα, είναι όλα ζημιογόνα και σε πολύ φτώχεια προγράμματος. Αν ήταν μόνο 8 ραδιόφωνα, θα είχαν πολύ καλύτερο πρόγραμμα γιατί θα είχαν και αντίστοιχα έσοδα. Από τη στιγμή που δεν υπάρχουν έσοδα, είναι όλοι με μία «κονσέρβα πρόγραμμα».

Βάζουν και τα φιλαράκια να κάνουν εκπομπές, και αυτό που παράγεται είναι πάρα πολύ κακό. Δεν νοιάζεται κανείς να ανακαλύψει και να προσφέρει την ποιότητα. Είναι όλα τα ραδιόφωνα ίδια. Ακόμα και τα ενημερωτικά, που είναι 5,6 στην Πάτρα, είναι ολόγεια. 8,9,10 ώρα το πρωί διαβάζουν τους τίτλους από τις εφημερίδες, βάζουν και 1,2 να πουν την γνώμη τους από μια τηλεφωνική γραμμή και αυτό το έχουν βαφτίσει ενημερωτική εκπομπή. Το δε αστείο είναι πως ότι και να συμβεί από τις 12 και μετά, τα ραδιόφωνα δεν το λένε, διότι δεν έχουν ομάδες ενημέρωσης. Θα το πουν την άλλη μέρα. Σε αντίθεση με τα αθηναϊκά ραδιόφωνα, που αν γίνει κάτι στις 5 το απόγευμα θα βγουν και θα το πουν. Ψεύτικα τα ραδιόφωνα της Πάτρας! Υποκρίνονται ότι είναι ενημερωτικά. Δεν παράγουν ειδήσεις. Αναπαράγουν!!!

Για να ολοκληρώσουμε την προηγούμενη μας συζήτηση, στο Ράδιο Πάτρα έμεινα περίπου 1 χρόνο. Έφυγα το 1989. Όταν έφυγα ήμουν γενικός Διευθυντής του σταθμού. Είχα αναλάβει και το μουσικό πρόγραμμα και έφυγα για λόγους αρχής. Μετά δεν ξαναδούλεψα σε ραδιόφωνο. Δεν με ενδιέφερε. Το 1994 δημιούργησα τον Ημέρα fm. Έφτιαξα ένα ραδιόφωνο που ήταν πρωτοποριακό. Εκείνη την περίοδο η διαμόρφωση του προγράμματος ήταν κοινή πανελλαδικά. Όλα τα ραδιόφωνα της χώρας έπαιζαν σε ζώνες. Δηλαδή 2-4: λαϊκό, 4-5: ρεμπέτικο κ.τ.λ. ώστε να ξέρει, υποτίθεται, ο ακροατής ότι αν θέλει να ακούσει λαϊκό, θα το ακούσει 2-4. Έρχομαι εγώ το 1994 και το σπάω. Λέω ότι φτιάχνω ένα ραδιόφωνο που αλλάζω ανά τέταρτο με 20 λεπτά, το είδος. Δηλαδή 3 κομμάτια ροκ, 1 τζαζ, 4 κομμάτια ποπ, 1 τζαζ κ.τ.λ. ή έπαιζα κόντρα κομμάτια 1 μπλουζ, 1τζαζ, 1 ροκ κ.τ.λ. αλλά έδεναν αυτά τα κομμάτια μεταξύ τους από το tempo που είχαν. Δηλαδή τί έλεγα στον ακροατή? Δεν ξέρεις τί είναι το επόμενο κομμάτι που θα παίξει, άρα μείνε. Μην κάνεις tuning, κάνω εγώ για σένα. Αυτό έφερε μια έκρηξη ακροαματικότητας, με αποτέλεσμα ο σταθμός να είναι σταθερά πρώτος στο ξένο πρόγραμμα, γιατί έπαιζα μόνο ξένη μουσική (στα πρώτα στάδια, γιατί μετά έβαλα και ελληνική τις πρωινές ώρες). Το δεύτερο κομμάτι το οποίο εφάρμοσα και δεν το είχε κανείς κατανοήσει ήταν το εξής. Ήμουν ο πρώτος σταθμός που έπαιξε μπλουζ και τζαζ. Σε εύρος όμως . Δεν έπαιζε κανένας πουθενά. Ούτε κλαμπ, ούτε μπαρ. Με αποτέλεσμα να αποκτήσω όχι μόνο υψηλό κοινό σε ποσότητα, αλλά και σε ποιότητα. Κόσμος που άρχισε να ακούει και άλλα είδη μουσικής, όπως

αυτό που σου περιέγραψα. Ο σταθμός δεν ήταν καθόλου ενημερωτικός. Αυτός ο σταθμός ήταν περισσότερο το κέφι μου, παρά επένδυση. Και η εφημερίδα και ο σταθμός ήταν δικά μου μέχρι το 2005. Αλλά ο σταθμός μετά το 2000 δεν ήταν αυτό που ήταν. Επειδή τότε έκανα μια πολύ μεγάλη επένδυση στην εφημερίδα, μου έφαγε όλο το χρόνο η εφημερίδα και εγκατέλειψα εν μέρει το ραδιοφωνικό κομμάτι, με αποτέλεσμα να μην είναι αυτό που θα ήθελα. Αλλά θέλω να πάρω ένα ραδιόφωνο. Κάποια στιγμή θα αγοράσω ένα και θα το φτιάξω σε ένα ύφος που εγώ θέλω. Ένα στυλ το οποίο το περιέγραψα και μου είπαν ότι αυτό υπάρχει. Είναι ένα αμερικάνικο στυλ. Βάζουμε 24ωρη μουσική όπου εγώ αλλάζω για σένα (ότι περιγράψαμε πριν), αλλά σου πετάω ανάμεσα ειδήσεις των 50 δευτερολέπτων, είτε συνολικά 1,2,3,4,5 ειδήσεις, είτε κάτι που συνέβη τώρα. Πότε στο πετάω? Όχι στις ολόκληρες ώρες, στις 5, στις 6 κ.τ.λ. αλλά τυχαία. Δηλαδή το σενάριο είναι: άκουσε μεν καλή μουσική που στην αλλάζω γρήγορα και αν συμβεί κάτι σε ενημερώνω. Και οι διαφημίσεις θα παίζουν άναρχα.

Τώρα, για να σου καλύψω τια απορίες σου για τον ραδιοφωνικό σταθμό Φάρος, θα σου πω ότι είχε στηθεί από έναν περιβάλλον του Γιώργου Παπανδρέου. Επιχειρηματιών και φίλων του και τότε είχαν κατέβει να τον στήσουν (το 1988) πολύ μεγάλα ονόματα, όπως είναι ο Φάνης Συναδινός. Ο Παπανδρέου και το περιβάλλον του, χρηματοδότησε το Φάρο και το ίδιο το περιβάλλον τον έστησε και ανέλαβε διευθυντικές θέσεις με κορυφαία περίπτωση βέβαια αυτή του Μικρούτσικου που ήταν διευθυντής. Τι συνέβη όμως και δεν πέτυχε αυτό το εγχείρημα που ήταν μια πανάκριβη επένδυση? Που βρίσκονταν σε ένα νεοκλασικό της τριών ναυάρχων? Είχε τα καλύτερα μηχανήματα που μπορούσε να έχει ένας σταθμός και πάρα πολύ καλό επίπεδο στελεχών. Απέτυχε, λοιπόν, γιατί βγήκε στην αγορά πουλώντας 6000 δρχ. το spot τότε! Τιμές Αθήνας. Δεν διαφημίστηκε κανείς. Διήρκεσε μόνο λίγους μήνες, σκάρτο χρόνο. Μετά έγινε μία δεύτερη προσπάθεια ανασύνταξής του, έχοντας φύγει τα στελέχη των Αθηνών γιατί είδαν ότι απέτυχε το εγχείρημα και αφήνοντας τον σε Πατριούς (πάλι περιβάλλον του Παπανδρέου). Μένουν οι Πατρινοί να το διασώσουν, συρρικνώνοντας οικονομικά την κατάσταση αλλά δεν έγινε τίποτα. Αυτό συμβαίνει. Από την στιγμή που ένα μέσο της ενημέρωσης, το πάρει η κάτω βόλτα είναι τραγικά

δύσκολο να επανέλθει. Να επανέλθει οικονομικά, γιατί για να φτιάξει καλό πρόγραμμα μπορεί και να είναι εφικτό. Για παράδειγμα το Patra TV έφτιαξε ένα πολύ καλό πρόγραμμα ποιοτικά, ενώ πρώτα ήταν χάλια.

Όσον αφορά την αγορά, οι πατρινοί δεν στηρίζουν τίποτα που να είναι πατρινό. Όχι μόνο τα μέσα, ούτε τις ομάδες, ούτε τίποτα.. Αυτό δεν είναι επαρχιώτικη νοοτροπία, είναι πατρινή νοοτροπία. Η Πάτρα δεν έχει ενιαίο κοινωνικό ιστό! Δηλαδή έχει 35,000 Πυργιώτες, 10,000 από Ναύπακτο, 5,000 από Ήπειρο, 50,000 φοιτητές κ.τ.λ. Αυτοί λοιπόν δημιουργούν μικρές υπό-ομάδες. Μικρά κοινωνικά αυτόνομα κρατίδια, τα οποία κινούνται μεταξύ τους και δεν ενώνονται όλα μαζί αν τύχει κάτι. Γι' αυτό αν η πλ. Γεωργίου βουλιάξει δεν τους νοιάζει, γιατί ο άλλος είναι φοιτητής εδώ και θα φύγει. Άρα έχουμε έναν κοινωνικό ιστό που δεν είναι ενιαίος όπως στις άλλες πόλεις. Εδώ οι πατρινοί είναι μειοψηφία. Πως θα μπορούσε να σωθεί? Μόνο αν υπήρχαν ευκαιρίες, αυτή η Βαβέλ η κοινωνική να ενωθεί κάτω από κάτι ενιαίο.

3.3 ΜΠΟΝΕΛΗΣ ΑΝΤΡΕΑΣ

Γνωστός και παλιός ραδιοφωνατζής!! Ο λεγόμενος «παππούς» έχει περάσει αμέτρητες ώρες μπροστά από πολλά μικρόφωνα ραδιοφωνικών εκπομπών. Εξακολουθεί να ασχολείται με το ραδιόφωνο, όχι όμως ως επάγγελμα, αλλά ως χόμπι, κάνοντας λίγες ώρες εκπομπής στον ΠΟΛΙΤΕΙΑ FM.

Στην Πολιτεία είμαι ένα χρόνο. Βέβαια έχω ξεκινήσει ραδιόφωνο, από τα πρώτα χρόνια της ιδιωτικής ραδιοφωνίας. Χειμώνας του '88, θυμάμαι. Υπήρχε ιδιωτική ραδιοφωνία μεν, αλλά παράνομη. Στήνονταν από διάφορα παιδιά που ήξεραν από μουσική και έπαιζαν κάποιες ώρες (επειδή ο νόμος ήταν αυστηρός), αυτά που τους άρεσαν. Όταν είσαι νέος έχεις επίδραση στη νεολαία, γιατί όσο να 'ναι, οι μεγαλύτερες ηλικίες αυτά που ήθελαν τα άκουγαν στο κρατικό ραδιόφωνο. Αυτό τότε ήταν μία διέξοδος για τους ανθρώπους που ήθελαν να ακούσουν την ξένη μουσική. Γιατί μέχρι και το '75, και ίσως λίγο παραπάνω, δεν υπήρχαν προγράμματα στην ελληνική ραδιοφωνία που

να αφορούν τους νέους. Υπήρχαν μόνο κάποια μισάωρα μέσα στο 24ωρο που έπαιζαν ξένη, ελαφρά μουσική. Το πρόγραμμα της κρατικής ραδιοφωνίας ήταν σταθερό. Δεν άλλαζε ποτέ. Μετέδιδαν τις ειδήσεις με ένα ύφος ξερό και με ένα αρχαιοπρεπές στυλ, που πρέπει να πούμε ότι δεν ήταν μόνο στο ραδιόφωνο έτσι τα πράγματα. Και ο κόσμος έτσιμίλαγε. Και στο σχολείο οι καθηγητές έτσι μιλούσαν.

Στη Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη και στον Πειραιά οι νέοι δήμαρχοι τότε, σχεδόν δια της βίας, έφτιαξαν ραδιοφωνικούς σταθμούς. Τότε, είχε πει ο Παπανδρέου ότι ΘΑ φτιάξουμε ραδιοφωνικούς σταθμούς, αλλά δεν είχε γίνει τίποτα επίσημα. Με αυτό λοιπόν που οι δήμαρχοι έκαναν, το κράτος δεν μπορούσε να συλλάβει τον δήμαρχο.

Εκείνο λοιπόν τον χειμώνα του '88 στην Πάτρα, δημιουργήθηκε ένα ραδιόφωνο, το Ράδιο Γάμμα, που αποτελούνταν από μία παρέα παιδιών. Αυτοί οι παρέα παιδιών λοιπόν, που δεν ήταν τίποτα περιφερειακοί, φτιάχνουν τον πρώτο σοβαρό ιδιωτικό ραδιόφωνο, που εκπέμπει περισσότερο από 1 ή 2 ώρες και υπάρχει κανονικό πρόγραμμα. Με όλον αυτόν τον νεανικό ενθουσιασμό. Ήταν μια εποχή ανάτασης, γενικά, στο είδος. Ακούγαμε πράγματα που δεν υπήρχε περίπτωση, όχι να τα ακούσουμε, αλλά ούτε να μάθουμε ότι καν υπήρχαν. Υπήρχαν ωραίες εκπομπές, και στο ελληνικό και στο ξένο τραγούδι. Υπήρχαν παιδιά που είχαν τόσο πολύ μεράκι, που έκαναν πολύ καλές εκπομπές, ισάξιες του κρατικού. Μη σου πω και καλύτερες, γιατί είχαν και περισσότερη ελευθερία.

Αυτό σιγά-σιγά αρχίζει και μεγαλώνει, πάνε και άλλα παιδιά εκεί, που τους αρέσει το ραδιόφωνο και γίνεται το εξής τότε: ανοίγει ο Φάρος. Είναι ο Μικρούτσικος εδώ, καλλιτεχνικός διευθυντής στο διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας και δεν ξέρω ακριβώς πώς, πέφτει ένα αρκετά μεγάλο budget για εκείνα τα χρόνια (εκατοντάδες δίσκους), παίρνει «τους καλύτερους» και γίνεται ένας πολύ κουλτουριάρης σταθμός. Ιδρύεται στο κέντρο της Πάτρας ο σταθμός αυτός, ενώ οι άλλοι είναι στην περιφέρεια, στα βουνά. Βέβαια αφού είναι ο Μικρούτσικος καλλιτεχνικός Διευθυντής, φαντάζεσαι τί πρόγραμμα γινόταν. Ότι καλύτερο μπορούσε να συμβεί.

Παράλληλα μετά από λίγο καιρό, ανοίγει το Ράδιο Πάτρα. Στους 90.4, εκεί που είναι τώρα η Ημέρα FM. Τότε ξεκινάω εγώ, γιατί το Ράδιο Πάτρα το είχαν ξεκινήσει ο Αποστολόπουλος και ο Φάνης. Αυτοί που ίδρυσαν τον Μουσικό Δίαυλο. Αυτός ήταν στην ουσία ο πρώτος ραδιοφωνικός σταθμός. Πρόγραμμα κάναμε μία ώρα το πολύ ο καθένας. Τότε ήταν στο Σαραβάλι. Το πρόγραμμα τότε όπως γινόταν, δεν είχε καμία διαφορά από το σήμερα. Ξεκινούσε το πρωί με την δημοσιογραφική εκπομπή, κ.τ.λ., όπως τώρα. Δεν είχε καμία διαφορά. Από το μεσημέρι και μετά ξεκινούσαν οι παραγωγοί. Ήταν κάθε ώρα και άλλος παραγωγός. Ήταν και πολύς ο κόσμος που ήθελε να ασχοληθεί με αυτό. Εκεί έμεινα 3 χρόνια.

Μετά άρχιζε η εποχή να δυσκολεύει στον οικονομικό τομέα. Η διαφημιστική πίτα είχε αρχίσει να μοιράζεται σε πολύ μικρά κομμάτια, οπότε άρχιζαν να δυσκολεύουν τα πράγματα. Έφτασε ο Φάρος, να σου δώσω να καταλάβεις, να μην πληρώνει καθόλου. Αφού όταν έφυγε ο Μικρούτσικος, έγινε λεηλασία. Δωρεάν. Εθελοντικά. Αν θες να παίξεις, παίξε. Στη συνέχεια το Ράδιο Πάτρα έκλεισε. Και τώρα αυτό που έχει μείνει, είναι το Ράδιο Γάμμα.

Πάω τότε στο Ράδιο Γάμμα που το είχε ο Στάθης Χαιρέτης και μετά από λίγο το πήρε ο Νίκος Καραπάνος. Ο Καραπάνος ήθελε να κάνει κάτι άλλο. Φώναξε κάποιες κοπέλες και έβαλε και γυναικείο πρόγραμμα.

Από το Ράδιο Γάμμα έφυγα το '96. Ήμουν εκεί '93-'96. Έκλεισα σχεδόν 10 χρόνια στο ραδιόφωνο.

Είχα πάει και ένα πολύ μικρό διάστημα στο Φάρο, εθελοντικά. Τότε έκανες εκπομπή με δικούς σου δίσκους. Τους κουβάλαγες καθημερινά στο σταθμό. Ήταν βάρος. Δεν είναι όπως τώρα. Τότε αγόραζες το βινύλιο σου, το χάλιαγες εκεί στα πικ-απ. Στην πορεία χαλούσαν και τα κασετόφωνα από το πολύ παίξιμο. Οι βελόνες στο πικ-απ. Πολλά λεφτά για να τα συντηρήσεις όλα αυτά. Τότε επίσης έπρεπε κάθε σταθμός ιδιωτικός να έχει πάντα έναν ηχολήπτη. Είχε δηλαδή τουλάχιστον 3 ηχολήπτες.

Το ραδιόφωνο είναι μία κουραστική δουλειά. Να μπορείς να συνεργάζεσαι με ανθρώπους που έχουν όλοι τα προβλήματα τους, τη γκρίνια τους, τις χαρές τους. Κάποια στιγμή λοιπόν, λες, «τα ακούσαμε όλα, τα

παίξαμε όλα, φύγαμε». Έτσι σταμάτησα το ραδιόφωνο, χωρίς ποτέ όμως να σταματήσω να ασχολούμαι με τη μουσική, να διαβάζω για αυτή, να μεγαλώνω τη συλλογή μου που είχα από τους δίσκους. Αλλά δεν φανταζόμουν ποτέ ότι θα ξαναγύρναγα. Τώρα στην Πολιτεία κάνω εκπομπή μόνο Σαββατοκύριακο.

3.4 ΜΑΝΤΑΣ

Ασχολήθηκε με ενημερωτικές εκπομπές στο ραδιόφωνο από την αρχή της ιδιωτικής ραδιοφωνίας. Σήμερα έχει αναλάβει τη διεύθυνση του Ράδιο Γάμμα.

Το ραδιόφωνο στην Πάτρα ξεκίνησε ουσιαστικά από ερασιτέχνες. Από τους λεγόμενους πειρατές. Ήταν αρκετοί τότε στην Πάτρα, πριν από την ίδρυση της ιδιωτικής ραδιοφωνίας. Δημιουργήθηκαν οι πρώτοι πυρήνες, τα πρώτα ραδιόφωνα. Το πρώτο ραδιόφωνο ήταν το Ράδιο Γάμμα, αμέσως μετά το υποτιθέμενο νομοθετικό πλαίσιο και από τότε το Ράδιο Γάμμα (από το 1988) συνεχίζει τη διαδρομή του μέχρι σήμερα. Ταυτόχρονα δημιουργήθηκαν και άλλα ραδιόφωνα. Το Ράδιο Γάμμα όμως, ήταν το πρώτο που δημιουργήθηκε σε καθαρά επαγγελματική βάση. Ως ανώνυμη εταιρεία, καθαρά με επιχειρηματικά κριτήρια. Είχε τους καλύτερους «πειρατές», γιατί οι πρωτεργάτες του ραδιοφώνου στην Πάτρα, ήταν αυτοί που δημιούργησαν το Ράδιο Γάμμα. Αυτοί αναζήτησαν επιχειρηματίες και δημιουργήθηκε ένας σταθμός σε επιχειρηματική βάση. Στη συνέχεια δημιουργήθηκαν και άλλοι, όπως ο Φάρος, το Ράδιο Πάτρα, το studio 20.

Εγώ ξεκίνησα από το Ράδιο Γάμμα κάνοντας δελτία ειδήσεων, μετά στο Φάρο διευθυντής και στη συνέχεια κατά διαλείματα, ενημερωτική εκπομπή στο Ράδιο Γάμμα. Από το 1997 έχω αναλάβει τη διεύθυνση του Ράδιο Γάμμα.

Βέβαια το μεγάλο πρόβλημα του ραδιοφώνου σήμερα, είναι ότι δεν έχει νομιμοποιηθεί ακόμα. Ποτέ δεν εφαρμόστηκαν οι νόμοι.

Η εποχή εκείνη του ραδιοφώνου ήταν μαγική. Πρώτη φορά έβγαινε το ιδιωτικό ραδιόφωνο και έσπαγε το μονοπώλιο του κρατικού που ήταν ψυχρό και ξύλινο. Υπήρχε φαντασία. Υπήρχε ο μύθος στο ραδιόφωνο και ο αυτοσχεδιασμός. Αυτό είναι το ραδιόφωνο: μύθος και φαντασία. Ακόμα και η

ενημέρωση ήταν «ξύλινη» στο κρατικό ραδιόφωνο. Δεν υπήρχε το ρεπορτάζ, το σχόλιο.. Δεν είχε απογαλακτιστεί τελείως, από την κεντρική εξουσία. Και ήρθε το ιδιωτικό ραδιόφωνο και έπαιξαν καινούργια τραγούδια, που εκείνη την εποχή δεν έπαιζαν στο ραδιόφωνο. Στο κρατικό έπαιζαν παλιά τραγούδια και πολύ λίγο ξένα. Το ιδιωτικό έφερε κάτι καινούργιο. Υπήρχε η συνομιλία, η επαφή του ακροατή με τον παραγωγό, το τηλέφωνο. Υπήρχε αυτή η αμφίδρομη σχέση και έτσι έδωσε έναν άλλο αέρα. Τάραξε τα νερά ουσιαστικά.

Εκείνη η εποχή ήταν πολύ καλύτερη από οικονομικής άποψης, απ' ότι σήμερα, γιατί τα ραδιόφωνα ήταν λίγα και μπορούσαν να μοιραστούν καλύτερα την πίτα, ενώ τώρα γέμισε η μπάντα των fm από ραδιόφωνα. Χωρίς να υπάρχουν κριτήρια. Μέχρι το 2000 όποιος ήθελε άνοιγε ραδιόφωνο, το 2000 είπαν ότι από δω και πέρα θα υπάρχουν κάποιοι όροι.

Σήμερα υπάρχει πάρα πολύ μεγάλος ανταγωνισμός, λόγω της πληθώρας των σταθμών, χωρίς όμως αυτός ο ανταγωνισμός να γίνεται μεταξύ ομοειδών σταθμών. Δηλαδή ενημερωτικά ραδιόφωνα είναι κανένα δυο στην Πάτρα. Υπάρχουν όμως τα άλλα, τα υποτιθέμενα μουσικά ραδιόφωνα τα οποία βγαίνουν στην αγορά και τί κάνουν? Παίρνουν την διαφήμιση με πολύ χαμηλά ποσά και ουσιαστικά μας κάνουν εμάς ζημιά. Οι ίδιοι δεν έχουν πρόβλημα με τις τόσο χαμηλές τιμές, γιατί δεν έχουν έξοδα. Δεν έχουν προσωπικό. Έχουν έναν υπολογιστή που κάνει όλο το πρόγραμμα. Εμείς που είμαστε ενημερωτικό ραδιόφωνο, έχουμε το μεγαλύτερο κόστος, γιατί έχουμε δημοσιογράφους, παραγωγούς, τεχνικούς...

Στο ενημερωτικό ραδιόφωνο γίνεται πολύ καλή δουλειά. Εξαρτάται βέβαια και από την κατεύθυνση που έχει ο σταθμός. Αν ένας σταθμός έχει μία ποιοτική κατεύθυνση, γίνεται μια σωστή δουλειά. Περνάνε όλες οι απόψεις, ακούγονται όλες οι φωνές και ο ακροατής αυτό το λαμβάνει. Θέλει να ακούει και την άλλη άποψη. Εμείς τουλάχιστον διεισδύουμε και στα γεγονότα. Δεν τα παρουσιάζουμε όπως μας τα σερβίρουν. Τα αναλύουμε και παίζουμε και την σκοτεινή τους πλευρά, πέρα από αυτή που φαίνεται. Για αυτό δίνουμε την ενημέρωση σφαιρικά.

Όσον αφορά το νομικό πλαίσιο πρέπει να πούμε ότι δεν έχουν ακόμα νομιμοποιηθεί οι σταθμοί, γιατί υπάρχουν τα διάφορα συμφέροντα. Δεν συμφέρει ποτέ την οποιαδήποτε εξουσία να έχει καθαρίσει τους κανόνες του παιχνιδιού στα μέσα μαζικής επικοινωνίας. Αυτό βολεύει γιατί η κάθε εξουσία θεωρεί ότι τα μέσα είναι όμηροι! Και δικών της επιλογών και δικών της πολιτικών. Δεν είναι ακόμα αδειοδοτημένα, άρα ανεξάρτητα. Κρέμονται από την κάθε πολιτική εξουσία. Και γι' αυτό διατηρείται αυτό το μπάχαλο ακόμα. Γιατί έχουν ψηφιστεί νόμοι στη βουλή, απλά δεν έχουν εφαρμοστεί. Τώρα όσο για τους ακροατές, αφού τους σερβίρεις αυτό, παραμένουν σε αυτό. Άρα, ότι περαστεί από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, σε αυτό θα αρκεστούν οι πολίτες. Αφού κάθονται όλοι στους καναπέδες και δεν διαμαρτύρεται κανείς.....

3.5 ΠΕΡΠΕΡΑΣ ΓΙΩΡΓΟΣ

Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας & Τηλεόρασης.

Μορφή (!) για την δημόσια τηλεόραση και είναι πλέον γνωστό ότι του «χρωστάει πολλά» η Πάτρα. Αφορμή και αιτία που δεν έκλεισε ο Ρ/Σ Πατρών τη δεκαετία του '70 αλλά και για τα μετέπειτα εξελίξεις. Σήμερα απολαμβάνει με την ησυχία του τα οικογενειακά βάρη, αφού έχει συνταξιοδοτηθεί.

Το 1950, ο δήμαρχος Πατρών, Ν. Βέτσος, συλλαμβάνει την ιδέα ίδρυσης του Ραδιοφωνικού Σταθμού Πατρών, ο οποίος αμέσως εντάσσεται στο Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας. Στην αρχή λειτουργούσε με έναν στρατιωτικό πομπό 100 W, που ήδη είχε λειτουργήσει και κατά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο στη Μέση Ανατολή. Ήταν ο πρώτος Ραδιοφωνικός Σταθμός. Το πρώτο ηλεκτρονικό μέσο μαζικής επικοινωνίας στην πόλη μας και από τους πρώτους περιφερειακούς κρατικούς σταθμούς.

Στη δεκαετία του '70 αποτελεί και τους ραδιοθαλάμους του Ραδιοφωνικού Σταθμού Ζακύνθου, από τους οποίους εκπέμπονται, συγχρόνως, όλα τα προγράμματά του. Δηλαδή ο ραδιοφωνικός σταθμός Πατρών αποτελούσε τους ραδιοθαλάμους (studio) του ραδιοφωνικού σταθμού

Ζακύνθου. Έπρεπε τα διάφορα προγράμματα (καλλιτέχνες, ομιλητές, δημοσιογράφοι, παραγωγοί λόγου – μουσικών προγραμμάτων, ορχήστρες) να παράγονται στα studio της Πάτρας και να στέλνονται στον μεγάλο πομπό που ήταν στην Ζάκυνθο, αφού δεν ήταν εφικτή η συνεχής μετάβαση των καλλιτεχνών στο νησί.

Αρχικά δόθηκε εντολή να κλείσει ο πομπός στην Πάτρα (100W), αφού δημιουργήθηκε μεγαλύτερος στην Ζάκυνθο (50 KW). Εγώ τότε ήμουν σε μια αποστολή στο εξωτερικό, όπου θα φέρναμε την τηλεόραση, στην ΕΡΤ, στην Ελλάδα. Για να έχει η Ελλάδα τηλεόραση έπρεπε να υπάρχουν και ορισμένα στελέχη. Αυτά τα στελέχη, μερικές ομάδες, είχε στείλει το ΕΙΡ τότε, (μιλάμε για την δεκαετία του '70), με έξοδα του κράτους στο εξωτερικό, στα εργοστάσια που παρήγαγαν τους πομπούς. Σε Ιταλία (Μιλάνο, παραγγέλθηκαν οι πομποί της τηλεόρασης), Γερμανία (οι κεραίες) και Αγγλία (μηχανήματα για studio). Είχε κάνει συμβάσεις η Ελλάδα με διάφορα κράτη για να εκπαιδευτεί το προσωπικό, γιατί εμείς δεν ξέραμε από τηλεόραση και έπρεπε να εγκαταστήσουμε όλους τους πομπούς στην Ελλάδα. Εκεί στην αποστολή που ήμουν, στο Μιλάνο, για να παραλάβουμε και να δούμε τους πομπούς της τηλεόρασης, ήρθε εντολή να κλείσει ο σταθμός των 100 W της Πάτρας. Επειδή εγώ ήμουν ο τεχνικός προϊστάμενος, με ανακαλούν από την αποστολή και γυρίζω πίσω. Να ξηλώσω τον πομπό και να τον κλείσω.

Τότε συλλαμβάνω την εξής ιδέα. Ο σταθμός απασχολούσε 30 άτομα προσωπικό και δεν ήταν εφικτό να κλείσει. Η Ζάκυνθος, από την άλλη πλευρά δεν έχει studio. Ποιοί καλλιτέχνες θα πάνε στη Ζάκυνθο? Έχουν μεγάλο πομπό, αλλά ποιος θα παράγει τα προγράμματα? Και προτείνω να μην κλείσει! Ο πομπός μπορούσε να κλείσει. Το κτίριο όμως θα παρέμενε ως είχε, μαζί με τα μηχανήματα του, για να αποτελεί τους ραδιοθαλάμους του ραδιοφωνικού σταθμού Ζακύνθου. Άρα ο ραδιοφωνικός σταθμός Πατρών αποτελεί το studio του μεγάλου πομπού Ζακύνθου. Λέμε, λοιπόν, ότι στέλνουμε όλα μας τα προγράμματα στον πομπό Ζακύνθου και εκπέμπονται και καλύπτουν όλο το Ιόνιο. Τα προγράμματα από την Πάτρα στη Ζάκυνθο δεν πάνε με πομπό αλλά με γραμμή. Με δυο καλώδια. Εμείς έχουμε καλό δίκτυο από τον ΟΤΕ, παίρνουμε γραμμές του ΟΤΕ και αυτό το πρόγραμμα το

στέλνουμε. Πως πάει το πρόγραμμα από τον ενισχυτή με ένα καλώδιο στο μεγάφωνο? Έτσι ακριβώς.

Το στίγμα πλέον αλλάζει και γίνεται «Εδώ ραδιοφωνικός σταθμός Πατρών και Νοτιοδυτικής Ελλάδος.» Μέχρι τότε ήταν μόνο Πατρών. Οπότε, τώρα, ακούγεται η φωνή της Πάτρας σε Μεσόγειο, Αδριατική και Ευρώπη. Άρα αυτή ήταν μια μεγάλη επιτυχία!! Αφού δεν είχαμε πομπό μεγάλο εμείς, έκανα εγώ αυτό το κόλπο, και ακουγόταν η Πάτρα παντού. Έτσι, λοιπόν, δεν κλείνει ο σταθμός στην Πάτρα αλλά ούτε και ο πομπός. Διαφορετικά δεν θα ακούγονταν καν η φωνή της τρίτης πόλης της Ελλάδος. Έκανα αυτόν τον ελιγμό που ωφέλησε πολύ όλους μας. Έτσι πετύχαμε να γίνουν όλα. Και μεγάλος πομπός και τοπικά προγράμματα Πατρών. Καλύπτουμε από την Πάτρα, όλα τα γεγονότα που γίνονται π.χ. άφιξη της φλόγας στην Ολυμπία. Μεταδίδεται από την Πάτρα, με συνεργεία του ραδιοφωνικού σταθμού Πατρών, παντού. Είχαμε σύνδεση με ραδιοφωνικούς σταθμούς του εξωτερικού και μεταδίδαμε παραβολές προγραμμάτων σε ταινίες. Είχαμε αλληλογραφία με τον ελληνισμό της Κάτω Ιταλίας, είχαμε ηχογραφημένες εκπομπές από Έλληνες της Σικελίας που μας τις έστελναν και τις εκπέμπαμε εδώ. Έτσι κάναμε μία διαπολιτισμική εργασία, με την περιφέρεια την Ελληνική αλλά και το εξωτερικό. Κάναμε επίσης και ανταλλαγές προγραμμάτων. Έχουμε επιστολές δημοσιογράφων που λένε ότι σπουδαίο γεγονός είναι ότι ακούει ο ελληνισμός εδώ δικά σας προγράμματα.

Στη συνέχεια πάμε στην δεκαετία του '80. Στην δεκαετία του '80 ήταν ραδιοφωνικός σταθμός μεσαίων κυμάτων. Τα μεσαία κύματα (AM, audio modulation) έχουν ένα ελάττωμα. Χρειάζονται πομπούς μεγάλης ισχύς και πρέπει η επιφάνεια να είναι όσο το δυνατόν επίπεδη για να μεταδίδει σε μεγάλες αποστάσεις. Όμως τα μεσαία κύματα μεταδίδουν και από την ιονόσφαιρα. Πως είναι ένα φως σε ένα καθρέφτη όπου αυτό ανακλάται? Αυτά ανακλώνται στην ατμόσφαιρα και μπορεί π.χ. να μην μας ακούνε σε 200 χ.λ.μ και να μας ακούν σε 500. Επίσης τα μεσαία κύματα είχαν και πολλά παράσιτα, γίνονταν ηλεκτρικές εκκενώσεις στο ραδιόφωνο και αυτό ενοχλούσε. Έτσι εφαρμόστηκε η νέα τεχνολογία των FM, που είναι απαλλαγμένη από ατμοσφαιρικά παράσιτα. Τα προγράμματα ήταν

καθαρότερα. Μπορούσες να εκπέμψεις stereo μουσική. Ήταν πολύ καλύτερης ποιότητας τα προγράμματα αυτά. Όμως έχουν ένα ελάττωμα και αυτά. Πρέπει να μεταδίδονται σε ευθεία. Δηλαδή η μία κεραία να βλέπει την άλλη. Πρέπει να υπάρχει οπτική επαφή. Αν υπάρξει εμπόδιο, δεν υπάρχει λήψη. Για αυτό υπάρχει μια άλλη τακτική. Εφαρμόζονται πιο μικροί πομποί, οι οποίοι εγκαθίστανται σε πυκνό δίκτυο. Τα FM αρχικά υπήρχαν στο εξωτερικό. Υπήρχαν και εδώ, αλλά δεν είχαμε στην Ελλάδα πομπούς FM. Υπήρχε ειδικός πομπός. Ειδική κατασκευή. Οπότε αρχίζουν τη δεκαετία του '80 να λειτουργούν πομποί FM πλέον και την ίδια δεκαετία αρχίζει και η ιδιωτική ραδιοτηλεόραση. Έτσι υπάρχει και ένας ανταγωνισμός. Εμείς αναγκαζόμαστε να εκσυγχρονίσουμε πλέον τα μηχανήματα και να κάνουμε νέους πομπούς. Στην κρατική ραδιοτηλεόραση, όταν λες ότι θέλουμε να αλλάξουμε τους πομπούς που έχουμε, εννοείται ότι χρειάζονται χρήματα. Αυτό λοιπόν χρειάζεται να περάσει μια ολόκληρη γραφειοκρατία, μέχρι να εγκριθεί. Δόθηκαν λοιπόν στην Αθήνα κανένα δυο πομπούς και οι επαρχιακές πόλεις δεν είχαν. Οπότε είναι θέμα τοπικών διευθυντών και αρχίζει ο καθένας να ενεργεί μέσω της γενικής διεύθυνσης της ΕΡΤ, για να μπορέσει να πάρει έναν πομπό.

Εγώ με διάφορα έγγραφα, εξηγούσα ότι μετά την Αθήνα και την Θεσσαλονίκη η Πάτρα ως 3^η πόλη πρέπει να έχει πομπό FM. Αυτοί έλεγαν θα δούμε... και σε κάποια προεκλογική κίνηση που κάνανε εδώ τα κόμματα, έστειλα ένα υπόμνημα στο ΠΑΣΟΚ και ένα στη ΝΔ. Το ίδιο. Τους έλεγα ότι αποκλείεται να πάρετε τις εκλογές άμα δεν έχετε πομπό σύγχρονο να ενημερώνεται ο κόσμος. Και έτσι έρχεται πομπός με αεροπλάνο της Lufthansa. Γίνονται νέες εγκαταστάσεις, κτίρια, studio, και ήμασταν από τους πρώτους περιφερειακούς κρατικούς σταθμούς που είχαν πομπό FM. Από κει και πέρα άλλαξαν τα πράγματα. Αρχίζει ο ανταγωνισμός με τα ιδιωτικά ραδιόφωνα.

3.6 ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ

Σπούδασε Δημοσιογραφία & Δημόσιες Σχέσεις σε Ελλάδα και εξωτερικό. Ασχολήθηκε με τη δημοσιογραφία και το ραδιόφωνο αμέσως μόλις απολύθηκε από φαντάρος και μέχρι σήμερα δεν έχει αποχωριστεί την μεγάλη του καπούρα, το μικρόφωνο! Θα τον βρούμε κάπου μεταξύ MAX FM και «Κόσμου»!

Μέχρι το 1988, το προνόμιο και το δικαίωμα να παράγει κάποιος ραδιοφωνική εκπομπή ή τηλεοπτική εκπομπή στην Ελλάδα, το είχε μόνο το κράτος. Η ΕΡΤ και η ΕΡΑ. Η Ελλάδα ήταν η τελευταία χώρα της Ε.Ε., που προχώρησε στην άρση αυτού του μονοπωλίου. Το 1988 έγινε το προεδρικό διάταγμα, το οποίο επέτρεψε να γίνουν στην Ελλάδα ιδιωτικές επιχειρήσεις ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών σταθμών. Εδώ το ραδιόφωνο προηγήθηκε της τηλεόρασης. Οι πρώτες τέτοιες επιχειρήσεις που έγιναν, ήταν ραδιοφωνικοί σταθμοί. Και οι πρώτοι τηλεοπτικοί, έγιναν το 1989. Μέχρι εκείνη τη στιγμή οι κυριότεροι άνθρωποι που ασχολούνταν με την παραγωγή ραδιοφωνικών εκπομπών πλην κράτους, ήταν οι περίφημοι πειρατές. Αυτοί οι οποίοι είχαν ένα δικό τους μηχάνημα παραγωγής και εκπομπής ήχου, ένα μικρόφωνο, το περίφημο link, όπως λέγεται το μηχάνημα παραγωγής, και τους μάζευε η αστυνομία χρησιμοποιώντας έναν παλιό νόμο που υπήρχε, θεωρώντας τους παράνομους. Και μάλιστα το κυριότερο επιχείρημα αυτής της παρανομίας είναι ότι παρενέβαλαν με τις εκπομπές τους ζητήματα ασφάλειας, όπως πτήσεις και ραντάρ της αεροπορίας και του στρατού, τα οποία στην ουσία δεν υπήρχαν, παρά μόνο ως προκαλυμμένα επιχειρήματα για να τους πιάσουν. Επίσης παρενέβαλαν και την ΕΡΑ. Ο κυριότερος μηνυτής, αναγκαστικά για να λειτουργεί ο νόμος και να παρεμβαίνει η αστυνομία, ήταν η ΕΡΑ.

Η χαρά και ο ενθουσιασμός που δημιούργησε η ελεύθερη ραδιοφωνία, καταρχήν, και αργότερα η ελεύθερη τηλεόραση προκάλεσαν, εντελώς ξαφνικά, μερικά καινούργια επαγγέλματα, που μέχρι τότε δεν τα ξέραμε. Ήταν το επάγγελμα του παραγωγού ραδιοφωνικών προγραμμάτων, του ηχολήπτη, του διευθυντή προγράμματος, του μουσικού παραγωγού και του τεχνικού υπεύθυνου. Του ανθρώπου, δηλαδή, που έτρεχε στο βουνό για τις κεραίες,

στην ταράτσα για τα προβλήματα που δημιουργούσαν οι καιρικές συνθήκες. Γιατί όλες οι εγκαταστάσεις έγιναν άμεσα ταράτσα – βουνό.

Στην αρχή με τον τρόπο που ξέραμε να λειτουργούμε, από την παράνομη δραστηριότητά μας. Ο ενθουσιασμός αυτός δημιούργησε και πάρα πολύ μεγάλη τάση, και κυρίως στην ελληνική περιφέρεια, να ασχοληθεί κανείς με αυτή τη δουλειά, να το κάνει επάγγελμα και να το αναπτύξει. Στην πορεία φάνηκε ότι δεν ήταν δα και ένα επάγγελμα το οποίο θα μπορούσε να εισρεύσει τεράστια κέρδη και ποσά και όπως όλα τα επαγγέλματα έτσι και αυτό, είχε μία αναλογία πληθυσμού και δραστηριότητας. Δηλαδή σε μία πόλη όπως η Πάτρα, 200.000 κατοίκων, τον πρώτο καιρό έφτασαν να λειτουργούν 50, 60, 70 ραδιοφωνικοί σταθμοί. Στην ουσία, 20 χρόνια μετά, έχουν μείνει 5. Υπάρχει κόσμος ο οποίος έχει φύγει, έχει αλλάξει επάγγελμα, δεν το ακολούθησε, δεν ασχολήθηκε με αυτό, δεν το ανέπτυξε.

Οι κυριότερες επιχειρήσεις ραδιοφωνικών σταθμών στην Πάτρα σήμερα, που απασχολούν κόσμο, 20 χρόνια μετά από την ελεύθερη ραδιοφωνία, είναι 5. Η Αχαϊκή ραδιοφωνία, δηλαδή ο MAX FM, ΩΜΕΓΑ FM, το Ράδιο Γάμμα, ο ΗΜΕΡΑ FM και πιθανώς κάποιος άλλος που μου διαφεύγει. Το πολύ 5. Υπήρξαν και σταθμοί οι οποίοι από την αρχή δεν απασχολούσαν δημοσιογράφους. Ήταν καθαρά μουσικοί. Ήταν δηλαδή η επαγγελματική προέκταση της πειρατικής δραστηριότητας, που έκανε πριν αυτός που ήταν λάτρης του ραδιοφώνου αυτού. Και από αυτούς είναι ζήτημα αν έμειναν άλλοι 4,5. Στην πορεία άλλαξαν, και εκείνο που προστέθηκε, είναι ο νόμος της δικτύωσης, που επιτρέπει ένα ποσοστό προγράμματος αθηναϊκού ραδιοφωνικού σταθμού να παίζεται και στην περιφέρεια. Αναμετάδοση ή δικτύωση. Να συνεργάζεσαι, να υπογράψεις μία συμφωνία και σύμφωνα με τον νόμο να εκπέμπεις αποκλειστικά δικό σου πρόγραμμα, καταρχήν, και να έχεις δελτία ειδήσεων κ.τ.λ. το 10%, λέει ο νόμος. Αυτές λοιπόν οι αλλαγές μέσα σε μία 20ετία, έφεραν τα πάνω κάτω. Άλλαξαν κάποιοι δουλειά, γιατί 60 και 65 ραδιοφωνικοί σταθμοί δεν είναι δυνατόν να ζήσουν από πλευράς εσόδων σε μία κοινωνία 200.000 κατοίκων. Και 5 δημοσιογραφικοί και άλλοι 5 μουσικοί που υπάρχουν σήμερα, είναι στο μεταξύμιο. Στην κόψη του ξυραφιού.

Οι επιχειρήσεις στο να χαρακτηριστούν κερδοφόρες, δεν είναι εύκολη δουλειά. Τα πραγματικά τους έσοδα είναι μόνο οι διαφημίσεις, δεν έχει από αλλού έσοδα και τα έξοδά τους είναι τεράστια. Η τεχνική υποστήριξη της παραγωγής ραδιοφωνικών προγραμμάτων είναι διπλάσια σε κόστος απ' ότι η πλευρά του ανθρώπινου δυναμικού. Το να απασχολεί κανείς 4,5 ανθρώπους, 2,3 δημοσιογράφους, 2 γραμματείς, 2,3 μουσικούς παραγωγούς, είναι πολύ λιγότερο από το να έχει μία εγκατάσταση στο Παναχαϊκό, ας πούμε, που είναι το κέντρο εκπομπής μέχρι αυτή τη στιγμή και στην Αρόη, όπου οι εγκαταστάσεις αυτές μαζί με τα μηχανήματα κοστίζουν 100.000 €. Ενδεικτικώς αριθμός. Δηλαδή στην ουσία μπορεί η επιχείρηση να φαίνεται ότι είναι το ανθρώπινο δυναμικό, τα γραφεία, αλλά πραγματικά το κεφάλαιο της επιχείρησης, είναι οι ηλεκτρομηχανολογικές και οι τεχνικές της εγκαταστάσεις. Αυτό είναι το ραδιόφωνο. Αυτό είναι το κόστος του. Ο ανθρώπινος παράγοντας είναι λιγότερος από τον τεχνικό.

Τώρα οι 20ετής αυτή πορεία, είχε ένα ακόμα μειονέκτημα. Δεν ξεκαθαρίστηκε νομικά το επαγγελματικό και το διοικητικό καθεστώς. Έγιναν νόμοι, που άλλαζαν και περιόριζαν και μεγάλωναν και μίκρυναν και ο ένας κάλυπτε τον άλλο κ.τ.λ. Περιπτώ να σου πω ότι μέχρι το 1996, '97 υπήρχαν ραδιοφωνικοί σταθμοί που δικτύωναν κάποιους άλλους της επαρχίας ή εξέπεμπαν λίγο πιο πέρα από ότι περιγράφει ο νόμος και για να επέμβει η αστυνομία ή ο εισαγγελέας, γινόταν η χρήση του νόμου περί παρανόμων. Επειδή το προεδρικό διάταγμα δεν περιέγραφε ακριβώς λεπτομέρειες, για να βρει την ευκολία κάποιος που κατήγγειλε από άλλη περιοχή ότι ακουγόμαστε εμείς στην περιοχή του και ο φόβος του ήταν ότι θα του πάρουμε πελάτες του και διαφημίσεις, έκανε η εισαγγελία και η αστυνομία χρήση του νόμου περί πειρατών. Περί παράνομης μετάδοσης για να μπορέσει να μας πιάσει. Τώρα όλα αυτά ρυθμίζονται σιγά-σιγά και μένει η τελευταία εκκρεμότητα, με το καθεστώς των αδειών ανά γεωγραφική περιφέρεια. Που αφορά πρωτοβουλία του κράτους, η οποία πρέπει να καθορίσει ότι στην Πάτρα πρέπει να είναι 5,10,15 Ρ/Σ. Σε αυτό κανείς δεν μπορεί να βάλει χέρι.

Υπάρχει αντίδραση κοινωνική. Θεωρείται ότι αν σε μία γεωγραφική περιοχή λειτουργούν 10 Ρ/Σ και απασχολούν 100 ανθρώπους και ένας να

κλείσει και να περιοριστούν οι άδειες, κάποιος χάνει την δουλειά του. Αυτό είναι το ένα. Το δεύτερο είναι ότι πάρα πολλοί Ρ/Σ στην πορεία, δημιουργήθηκαν από πρόσωπα σχετιζόμενα με την πολιτική. Περισσότερο να σου πω, ότι κάποια στιγμή στο ελληνικό κοινοβούλιο από τους 300 βουλευτές, 100 περίπου δήλωναν ιδιοκτήτες ραδιοφωνικών σταθμών με όλο το φάσμα της παρανομίας ή των αλληλοκαλυπτόμενων νόμων που είχε η νομοθεσία. Αυτό κουκουλώνει τα πράγματα και τα κρατάει όπως είναι. Βέβαια μέχρι ώρας, από μόνοι μας οι Ρ/Σ έχουμε φροντίσει να έχουμε μια συνεργασία και μία επικοινωνία τέτοια, ώστε να μπορούμε να παρεμβαίνουμε και να διεκδικούμε. Υπάρχουν ενώσεις πια, που δεν υπήρχαν στην Ελλάδα. Υπήρχε μόνο η ένωση συντακτών, τώρα υπάρχει η ένωση εργαζομένων ηλεκτρονικού τύπου, η ένωση τεχνικών ηλεκτρονικού τύπου, δηλαδή εξελίχτηκε το επάγγελμα αυτό και συνδικαλιστικά για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις. Βέβαια εκείνο που θα μπορούσα να σου πω σαν προσωπική μου άποψη, είναι πως είναι πολλά τα 20 χρόνια. Θα μπορούσαν να έχουν μπει κανόνες, αυστηρά πλαίσια λειτουργίας και μηχανισμοί ελέγχου πολύ νωρίτερα.

Σήμερα μια επιχείρηση Ρ/Σ μπορεί να είναι κερδοφόρα, αλλά με πολύ μεγάλο αγώνα. Και κυρίως βασιζόμενη σε ένα βασικό στοιχείο που δεν ανατρέπεται. Το ραδιόφωνο είναι ένα μέσο που πάει παντού. Εκεί που δεν πάει κανένα άλλο και άρα το έσοδό του από την προβολή μιας επιχείρησης ή ενός επιχειρηματία, μπορεί να υπάρξει ανά πάσα στιγμή του 24ώρου. Δηλαδή μπορεί το πρωί που πάει κάποιος το παιδί του στο σχολείο, να ακούει μέσα στο αυτοκίνητο ραδιόφωνο. Δεν μπορεί εκεί να δει τηλεόραση, δε μπορεί να διαβάσει εφημερίδα, δε μπορεί να μπει στο internet. Αυτό λοιπόν το μυστικό, έχει σώσει το ραδιόφωνο από πλευράς λειτουργίας, κερδοφορίας και εσόδων. Διότι το πρώτο πράγμα που σκέφτεται κάποιος να προβληθεί, είναι το ραδιόφωνο. Και αυτό το βοηθά να ξεχωρίζει τα έσοδά του από τα υπόλοιπα μέσα ενημέρωσης. Πιστεύω πως θα έρθει κάποια στιγμή, που θα οριστικοποιηθούν όλα αυτά σιγά-σιγά και κυρίως από πλευράς χάρτη συχνοτήτων. Περισσότερο να σου πω ότι έχει οριοθετηθεί συγκεκριμένο πάρκο κεραιών στην Πάτρα, το οποίο δεν έγινε ποτέ. Από το ίδιο το κράτος. Ακόμα και τώρα υπάρχουν Ρ/Σ οι οποίοι σύρονται στα δικαστήρια από το εξής κενό του νόμου. Τα fm είναι ευθεία κύματα. Όταν βρουν εμπόδιο σταματούν. Δεν

ανακλώνται σαν τα βραχέα και τα μεσαία. Άρα εγώ για να ακουστώ λίγο πιο πέρα, πρέπει να βάλω κεραία ακριβώς απέναντι. Αυτό σημαίνει ότι σε κάποιες περιοχές πέρα του νομού, πρέπει να πάω να κάνω εγκαταστάσεις. Για να ακούγομαι και στον δικό μου νομό. Αυτό σύμφωνα με το νόμο είναι παράνομο. Γιατί θεωρεί ότι πάω σε άλλη περιοχή και ανοίγω Ρ/Σ. Και είναι μια απλή τροπολογία, η οποία δεν έχει περαστεί σε ένα νόμο ο οποίος θα βάλει σε τάξη όλα αυτά τα πράγματα. Είναι πάρα πολλές τέτοιες λεπτομέρειες οι οποίες δημιουργούν αυτά τα κενά, που κάποτε ελπίζω ότι θα λυθούν.

Τώρα η μεγαλύτερη επιχείρηση στην Πάτρα αυτή τη στιγμή από πλευράς Ρ/Σ είναι ο MAX fm. Στον οποίο εργάζονται 35 άτομα, έχει το μεγαλύτερο τζίρο, το μεγαλύτερο κύκλο εργασιών, παραγωγής εκπομπών και προβολής επιχειρήσεων και προϊόντων και είναι ένας σταθμός ο οποίος λειτουργεί διαρθρωμένος κανονικά. Με διευθυντή προγράμματος, με τεχνικό προϊστάμενο, με παραγωγούς, με δημοσιογράφους που δουλεύουν στην ένωση συντακτών. Ο MAX κάνει μία μεγάλη επένδυση τώρα, ενός χώρου στον οποίο θα έχει και την εφημερίδα «Κόσμος» και το περιοδικό «image» και όλες τις παραπλήσιες δραστηριότητες του ομίλου στον οποίο ανήκει ο MAX. Κάνει ένα καινούργιο επιχειρηματικό βήμα. Όλες οι επιχειρήσεις του ομίλου αυτού, να έρθουν σε ένα συγκεκριμένο χώρο, όπου μπορούν να συνεργάζονται και να ελέγχονται. Είναι η πρώτη φορά μετά από 20 χρόνια, που μια τέτοια επιχείρηση που ξεκίνησε με το μεράκι των πειρατών και των ανθρώπων που αγαπούσαν την ελεύθερη ραδιοφωνία το '88, καταλήγει 20 χρόνια μετά, να στήνεται ένας όμιλος επικοινωνιακός με ραδιόφωνο, με εφημερίδα και δεύτερο μουσικό σταθμό και περιοδικό. Βέβαια για να προχωρήσει όλο αυτό το πράγμα και για να σταθεί επιχειρηματικά στα επόμενα 15, 20 χρόνια χρειάζεται να λυθούν από πλευράς νόμων, όλα τα κενά και να υπάρχει από εκεί και πέρα γενικότερη υποστήριξη από την πολιτεία.

Εγώ δεν σκέφτηκα ποτέ να κάνω πειρατική εκπομπή στο ραδιόφωνο, παρ' ότι άκουγα πολλούς πειρατές στα τέλη της δεκαετίας του '70. Πηγαίνοντας στις πρώτες τάξεις του γυμνασίου. Παρ' ότι ήμουν λάτρης του ραδιοφώνου. Ραδιοφωνάκι στο σπίτι μου, είχα από την Τρίτη δημοτικού. Γιατί

άκουγα πάντοτε ραδιόφωνο. Μου άρεσε να ακούω ειδήσεις. 11 χρονών παιδάκι άκουγα δελτία ειδήσεων. Ένιωθα ότι θα κάνω κάτι που θα έχει σχέση με αυτό το επάγγελμα. Το κατάλαβα αργότερα. Δεν το κατάλαβα στα 11. Αλλά άκουγα μουσικούλα, άκουγα και χιουμοριστικές εκπομπές. Η μοναδική κρατική χιουμοριστική εκπομπή η οποία σταμάτησε κάπου το '76, '77 ήταν του Γιώργου Οικονομίδη και μιας ηθοποιού η οποία πέθανε πριν από 3 χρόνια και όταν πέθανε μάθαμε ότι ήταν πατρινά. Ήταν άνθρωποι οι οποίοι πρωταγωνίστησαν στην δεκαετία του '50 και του '60. Τότε που τους άκουγα εγώ, έκαναν εκπομπή στο ραδιόφωνο κάθε Κυριακή στη 1. Πήγαινα στο γιατρό και άκουγα το Γιώργο Οικονομίδη και τη Ρένα Ντόρη. Αυτές οι εκπομπές έγιναν μέχρι το '76, '77. Αργότερα, όταν πήγαινα στο Γυμνάσιο το '78, '79 άκουγα πολύ μουσικές εκπομπές Ρ/Σ Μεσολογγίου, Πατρών και Αμαλιάδος. Όταν τέλειωσα τις σπουδές μου (Δημοσιογραφία και Δημόσιες Σχέσεις) και ασχολήθηκα με την δημοσιογραφία και στην Ελλάδα και στην Αγγλία, βρέθηκα φαντάρος στον Έβρο. Εκεί λοιπόν, άκουγα τέταρτο πρόγραμμα και Αρχοντούλα Πέτρου. Ήταν μία καταπληκτική μουσικοί παραγωγός του τετάρτου προγράμματος, κάτι σαν τη σημερινή Ναταλία Γερμανού, Αφροδίτη Σημίτη.

Εν τω μεταξύ, το '86 όταν έγιναν δημοτικές εκλογές, οι δήμαρχοι που εξελέγησαν στις 2 μεγάλες πόλεις, είχαν δεσμευτεί ότι θα προχωρήσουν κάνοντας Ρ/Σ δημοτικούς. Έτσι λοιπόν όταν το '88 επετράπη η ελεύθερη ραδιοφωνία, ο πρώτος Ρ/Σ ιδιωτικός που έγινε ήταν το δημοτικό ραδιόφωνο της Αθήνας. Ο 9.84. Με δήμαρχο το Μιλτιάδη Έβερτ. Και μετά στη Θεσσαλονίκη και μετά στον Πειραιά.

Όταν απολύθηκα από φαντάρος, τέλος του '88 το καλοκαίρι, προσπαθούσα να βρω δουλειά σαν δημοσιογράφος και να ασχοληθώ με δημόσιες σχέσεις. Κάποιος μου έδωσε την ιδέα να κάνω εκπομπή στο ραδιόφωνο. Και ξεκίνησα στις 5 Σεπτεμβρίου '88. Φέτος συμπληρώνω 20 χρόνια. Ήμουν 23 χρονών παιδάκι. Στο Ράδιο Γάμμα το οποίο εξέπεμπε στην Αρόη, σε ένα πανάθλιο κτίριο, έξω από το οποίο ήταν ένα σκυλί και ένα πρόβατο. Και ο πρώτος άνθρωπος που γνώρισα, ήταν ο Γιώργος Καραγιωργόπουλος με μαλλιά αφάνα, σημερινός τεχνικός προϊστάμενος του

MAX και συνεργάτης μου. Θυμάμαι και ποιο ήταν το πρώτο τραγούδι που έπαιξα πρωί-πρωί, Δευτέρα 5.9.88. Ήταν ένα τραγούδι της Χαρούλας Αλεξίου, από το δίσκο του Θάνου Μικρούτσικου «Κρατάει χρόνια αυτή η κολόνια», «η νύχτα θέλει έρωτα». Χιουμοριστική εκπομπή, με ειδήσεις, μόνος μου. Πάντα μόνος μου! Κάποιες στιγμές βέβαια στα 20 χρόνια χρειάστηκε να κάνω και με κάποιους άλλους, δημοσιογραφικού περιεχομένου αλλά τις περισσότερες στιγμές τις έχω περάσει στο ραδιόφωνο μόνος μου. ONE MAN SHOW.

Σήμερα το ραδιόφωνο είναι πια επιχείρηση που απασχολεί κόσμο, πληρώνει εργοδοτική εισφορά, πληρώνει ΙΚΑ, πληρώνει μισθούς. Άργησε να καταξιωθεί και το περιεχόμενο το επαγγελματικό. Από το 1988-1981 έμεινα στο ράδιο Γάμμα. Μετά έφυγα, εξαιτίας κάποιων διοικητικών προβλημάτων. Τότε το Super B είχε ραδιόφωνο κα για 2,3 μήνες έκατσα εκεί γιατί ήθελα να είμαι σε επαφή με τον κόσμο και στις 13 Δεκεμβρίου 1991 ήμουν ο πρώτος άνθρωπος που είπα «Καλημέρα κυρίες και κύριοι» από τον MAX fm. Και από τότε είμαι στον MAX. Είμαι από τους πιο παλιούς ανθρώπους που κάνουν πρωινή ζώνη στην Ελλάδα συνεχώς. 20 χρόνια ραδιόφωνο. Και μπορώ να σου πω ότι έχω τεράστια ευγνωμοσύνη στο ραδιόφωνο, διότι μου έδωσε την ευκαιρία να βγάλω προς τα έξω, όποια θετικά στοιχεία του χαρακτήρα μου και της προσωπικότητάς μου μπορούσα, έτσι ώστε να γίνω γνωστός και να φτάσω μέχρι και αιρετός εκπρόσωπος της πόλης στο Δημοτικό Συμβούλιο. Με έχει βοηθήσει πάρα πολύ από πλευράς αναγνωρισιμότητας στη καθημερινή ζωή μου, στη δουλειά μου. Είναι κάτι που το λατρεύω. Ότι προβλήματα και να έχω, και τώρα ακόμα, μόλις μπω μέσα στο studio και κλείσω την πόρτα και βάλω τα ακουστικά, ξεχνιέμαι. Η μαγεία είναι ότι νομίζεις ότι μιλάς ταυτόχρονα σε χιλιάδες αυτιά και ότι σε ακούνε και πλάθεις με το μυαλό σου πως μπορεί να γελάνε την ώρα που λες ένα αστείο, πως μπορούν να συμφωνούν ή να διαφωνούν.

Δεν ασχολούμαι αποκλειστικά με το ραδιόφωνο. Γράφω και στην εφημερίδα Κόσμος. Όχι γιατί το ραδιόφωνο δεν μπορεί από μόνο του να συντηρήσει επαγγελματικά έναν άνθρωπο, αλλά γιατί η ζωή έγινε τέτοια και οι απαιτήσεις, που δεν μπορεί πια κανείς να κάνει μια δουλειά μόνο. Και κυρίως

οι δημοσιογράφοι. Δεν υπάρχει δημοσιογράφος που να κάνει μόνο εφημερίδα ή μόνο ραδιόφωνο. Στην περιφέρεια τουλάχιστον. Γιατί στην Αθήνα είναι διαφορετικά τα πράγματα, είναι άλλα τα ποσά, άλλες επιχειρήσεις, άλλα τα κόστη, άλλα τα budget, άλλα τα κέντρα αποφάσεων, άλλοι οι επενδυτές και άλλη η ροή του χρήματος. Εδώ σε μας, κάνουν όλοι από όλα.....!!!!

3.7 ΦΡΑΙΜΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ

Η πρώτη γυναικεία φωνή του πατρινού ραδιοφώνου! Εδώ όμως το μικρόβιο κρατάει από κούνια..!! Μαμά και παππούς σε ένα από τα μεγαλύτερα ραδιόφωνα: Ρ/Σ Μεσολογγίου. Φοβερές εκπομπές λόγου... και παραλόγου. Σήμερα, αν και την ζητούν πολλοί, είναι... μητέρα, μανούλα, μαμά!!!

Μιλώ για το ραδιόφωνο, πλέον, σαν ιδιωτική και μόνο πρωτοβουλία. Είναι τα λεγόμενα μεσαία, που ήταν η πρώτη τεχνολογία που έβγαιναν στα ερτζιανά και μετά τα fm. Η έκρηξη αυτή των fm. Στα μεσαία, λοιπόν, υπήρχαν άτομα τα οποία έβγαιναν και ουσιαστικά ήταν στυλοβάτες της ραδιοφωνίας μετέπειτα. Δηλαδή ο Φάνης Παπαδόπουλος. Ήταν από τους πρώτους ανθρώπους που βγήκαν στα μεσαία και μετά στα fm. Και μαζί με μια παρέα, όπως ο Σάκης Κουτσούκος, ο Γιώργος Κουβεριανός, πολύ αργότερα ο Στέλιος Αποστολόπουλος και κάποιοι άλλοι, έφτιαξαν το μουσικό Δίαυλο της Πάτρας. Στο Μ.Δ αρχίζω και ανακατεύομαι πλέον κι εγώ. Σαν η πρώτη γυναικεία φωνή στο ραδιόφωνο της Πάτρας. Τώρα, πώς έμπλεξα εγώ με αυτό....

Πρώτον από ένα μικρόβιο οικογενειακό, γιατί η μητέρα μου εργάστηκε επί σειρά ετών στο ραδιοφωνικό σταθμό Μεσολογγίου. Ο παππούς μου ήταν από τους πρώτους και ιδρυτές του ραδιοφωνικού σταθμού Μεσολογγίου, οπότε καταλαβαίνεις... Μεγάλωσα με ένα ραδιοφωνάκι στο αυτί. Μου έμεινε στο αίμα μου να κυλάει όλη αυτή η αγάπη. Μ' άρεσε και η περιπέτεια.. Ήταν διωγμός όλο αυτό το πράγμα τότε. Ήταν σαν να έδειχνες ότι τολμάς να κάνεις πράγματα και από την άλλη, ήταν το πλαίσιο ότι μπορεί να είχαμε καλά

μουσικά ακούσματα, αλλά έπρεπε να τα διευρύνουμε με τον τρόπο που θέλαμε εμείς. Δηλαδή φτιάχναμε μια εκπομπή στα πλαίσια του Γιάννη Πετρίδη (που έκανε τότε στο κρατικό ραδιόφωνο), αλλά θέλαμε να το ακούμε όχι μόνο μία ώρα αλλά περισσότερο και να μπορούμε στα γρανάζια αυτά της αναζήτησης, εμείς οι ίδιοι πια. Και μη νομίζεις.. Από αυτές τις προσπάθειες γεννήθηκε όλη αυτή η μορφή του ραδιοφώνου έτσι όπως είναι σήμερα. Κάναμε πράγματα τα οποία θέλαμε εμείς να τα ακούσουμε πρώτοι. Κάναμε δημοσιογραφικές έρευνες, όσο και να σου φαίνεται περίεργο, για τότε. Για το πειρατικό τότε ραδιόφωνο. Μεγάλα ονόματα της μουσικής, Συνθέτες, τραγουδιστές, χορογράφοι, θεατρίνοι, ηθοποιοί, όλοι περνούσαν ή από το κασετοφωνάκι μας ή από το μικρόφωνό μας. Και μη φαντάζεσαι διευκολύνσεις. Μιλάμε για μικρόφωνο, πυκνωτικά τα λέγαμε εμείς, που φτιαχνόντουσαν σε σώματα από στιλούς big. Περνούσαμε το πυκνωτάκι από μέσα και το φτιάχναμε μόνοι μας. Δηλαδή στο σπίτι είχαμε κόλληση και φτιάχναμε κάθε τόσο το μικρόφωνο γιατί δεν ακουγόταν καλά. Αλλά όλο αυτό είχε μία γοητεία. Έλεγες ότι έφτιαχνα ένα περιβάλλον μουσικό – ακουστικό και αισθητικό... Ότι κάνω κάτι ουσιαστικό. Γιατί όλοι αυτοί που είπαμε πριν, έθεσαν τις βάσεις για αυτό που ακούμε σήμερα. Άσχετα αν μπορεί να υπάρχουν εκφυλιστικά φαινόμενα. Αυτό δεν μας ενδιαφέρει. Άλλωστε όταν ξεκινά μια προσπάθεια ποτέ δεν ξέρεις πού θα καταλήξει και που.

Ξεκίνησα εντελώς πειρατικά. Θυμάμαι τότε είχαμε ένα τύπου studio στην Αρόη, στο σπίτι ενός από τα παιδιά αυτά που σου προανέφερα. Με όλους εκείνους τους φόβους των ραδιογωνιόμετρων , ο φόβος της αστυνομίας, ο φόβος του μπαμπά και της μαμάς. Τις περισσότερες φορές, ήταν κρυμμένα όλα αυτά, πίσω από ένα καμουφλαρισμένο πάρτι. Δηλαδή, τι κάνετε απόψε εδώ παιδιά? Την ώρα που εμείς κάναμε εκπομπή... Κάνουμε ένα παρτάκι. Κρατούσαμε τσίλιες μεταξύ μας.... Διάφορα τέτοια όμορφα. Το 1985-86. Αλλά υπήρχε μία δίψα για να μάθεις πράγματα μέσω του ραδιοφώνου. Δηλαδή οι ακροατές οι δικοί μας, που ως επί το πλείστον ήταν φοιτητές στο Πανεπιστήμιο, είναι άνθρωποι που ακόμα και τώρα μας θυμούνται με νοσταλγία. Βγάζαμε ψευδώνυμα για να μην μας αναγνωρίζουν. Θυμάμαι η μούρλια μας είχε προχωρήσει τόσο πολύ που γράφαμε σε υπολογιστές (σε εμβρυακή μορφή ακόμα τότε). Παίρναμε μουσικά περιοδικά,

μεταφράζαμε τα περιοδικά αυτά και γράφαμε τη μετάφραση στους υπολογιστές. Τα βγάzaμε φωτοτυπίες και τα στέλναμε σε όλους αυτούς που ενδιαφερόντουσαν να έχουν μία συχνή επαφή μαζί μας, έστω και γραπτά. Τα νέα που τους λέγαμε τα ήθελαν και γραπτά. Έτσι δημιουργούσες κοινωνικές εστίες, πολύ ενδιαφέρουσες και πολύ ψαγμένες. Αναλύαμε με τις ώρες τους στίχους των U2. Και λέγαμε ότι δεν είναι απλά ένα άκουσμα που μας αρέσει. Ασχολούμασταν με διάφορα νεωτερικά ρεύματα, με την ηλεκτρονική μουσική, με βιντεοτέχνη. Είχαμε φέρει στο studio πάρα πολλούς ανθρώπους με κίνδυνο κιόλας και της δικής τους ελευθερίας. Θυμάμαι ο Θάνος Μικρούτσικος όταν είχε έρθει στο studio έλεγε: «τώρα αν έρθει το ραδιογωνιόμετρο και η αστυνομία, εγώ θα χωρέσω να βγω από εκείνη την μπαλκονόπορτα??» Ο Γιώργος Νταλάρας, η Ελευθερία Αρβανιτάκη... Πολλά από αυτά που σου λέω ανήκουν και στο πειρατικό ραδιόφωνο αλλά και στο Μ.Δ., γιατί ο Μ.Δ ήταν μία φυσική συνέχεια.

Στο Μ.Δ έμεινα μέχρι που μεταλλαχτήκαμε σε νόμιμο πια ραδιόφωνο, με τις απαρχές τις ιδιωτικής ραδιοφωνίας. Μέχρι που έγινε μια ανακοίνωση στην εφημερίδα, που το Ράδιο Πάτρα τότε, η συχνότητα 90,5, ζητούσε στελέχη, ανθρώπους που γνωρίζουν από μουσική για να επανδρώσουν αυτή την καινούργια προσπάθεια. Και όλη εκείνη η ομάδα πήγαμε στο Ράδιο Πάτρα. Μετά το Ρ.Π περάσαμε κάποιες χρονιές οι οποίες ήταν, μπορώ να πω, πολύ νεωτερικές για τα ραδιοφωνικά πράγματα στην πόλη αυτή. Δηλαδή έγινε μία πολύ καλή προσπάθεια, πάλι στα πλαίσια του ότι κάναμε πράγματα που εμείς θέλαμε να ακούμε πρώτοι, και για αυτό ήταν ένα πλήρες ραδιόφωνο. Δηλαδή δεν είχα μέχρι τότε καμία ιδιαίτερη δημοσιογραφική εμπειρία, αλλά με τον Ανδρέα Χριστόπουλο, Μαρίνο Γράψα και όλους αυτούς που σήμερα είναι τα ονόματα της δημοσιογραφίας στην Πάτρα, κάναμε την προσπάθεια αυτή που νομίζαμε εμείς ότι άρμοζε για την εποχή, και με τα μέσα που είχαμε. και με τις γνώσεις που είχαμε. Θυμάμαι όταν εκφώνησα πρώτη φορά δελτίο ειδήσεων στο πατρινό ραδιόφωνο, και δεν μιλάω για την ΕΡΤ. Η ΕΡΤ είχε ήδη την εμπειρία, τα μέσα... Έτρεμε η φωνή μου. Δεν ήξερα αν αυτό που κάνω είναι σωστό ή όχι. Δεν ήξερα αν όντως πρέπει να γίνει έτσι. Με βάση το ένστικτο, την καρδιά και τις γνώσεις που είχαμε συσσωρεύσει μέχρι τότε. Στο Ράδιο Πάτρα έμεινα μέχρι που έφτασε το οριστικό τέλος του

Ρ.Π. Μέχρι που έκλεισε. Μετά πέρασε αρκετός καιρός και πήγα στο Ράδιο Γάμμα. Στο μεταξύ δεν έκανα ραδιόφωνο, γιατί και αυτό που θα κάνεις πρέπει να σε εκφράζει. Μετά είχε δημιουργηθεί μία περίεργη κοντρούλα μεταξύ Ράδιο Πάτρα-Ράδιο Γάμμα-Μαχ...

Τελικά η Πάτρα δεν άντεχε τόσα πολλά μέσα. Όλη αυτή η ιστορία είναι συγκεκριμένη και αν μαζευόντουσαν όλοι μαζί, θα μπορούσαν να κάνουν θαύματα. Διαφέρουν όμως τα συμφέροντα και οι στόχοι. Από την εποχή του πειρατικού ραδιοφώνου, εγώ έκανα εκπομπές με ψίγματα δημοσιογραφίας, πολιτικής και κοινωνικής έρευνας. Όταν ας πούμε, έπαιρνες τον Νταλάρα και τον κολλούσες στον τοίχο για τις επιλογές του, του έκανες ένα κοινωνικό ψυχογράφημα εκείνη την ώρα. Πράγματα που μπορεί τώρα να τα διαβάζεις στον Λάλα.. Ήταν πολύ μεγάλα βήματα για εκείνη την εποχή. Κάναμε τότε θέατρο στο ραδιόφωνο. Εγώ έκανα την Αλεξάνδρα Ντελ Άγκρο. Λεωφορείο ο πόθος. Κάναμε τέτοιου είδους πράγματα. Αυτό έγινε επί Μουσικού Διαύλου εποχή. Είχαμε τόσους πολλούς και φανατικούς ακροατές, γιατί πρώτον δεν ήταν ξύλινες οι φωνές. Δεν είμαστε επαγγελματίες, δεν είμαστε άνθρωποι που αμειβόμαστε για αυτό που κάνουμε. Υπήρχε μια προσκόλληση. Θυμάμαι είχα σταθερούς ανθρώπους που με έπαιρναν τηλέφωνο και μου έλεγαν πότε θα βγεις? Πότε θα το ξαναπαίξετε σε επανάληψη? Γιατί δυστυχώς αυτή τη στιγμή, δεν υπάρχουν και σαν ντοκουμέντα ηχητικά. Γιατί όντως σημάδεψαν την εποχή όλα αυτά τα πράγματα. Δεν ήταν αμιγώς μουσικές οι εκπομπές μας. Πηγαίναμε σε διάφορες συναυλίες, με το ραδιοφωνάκι κρυμμένο στο μπουφάν, ηχογραφούσαμε τις συναυλίες και κάναμε αναλύσεις των συναυλιών. Θυμάμαι τότε, σπούδαζα ακόμα Θεσσαλονίκη και πήρα το αεροπλάνο με τις οικονομίες μου για να πάω σε μία εμφάνιση στον Πειραιά, στο θέατρο του Πειραιά, του Radi Newman. Και έγραψα όλο αυτό το σκηνικό σε ένα Θεσσαλονικιώτικο περιοδικό, πρέπει να υπάρχει ακόμα, στην Παράλαξη. Θέλω να σου πω ότι είναι η φλόγα που έχεις μέσα σου, που σε σπρώχνει να κάνεις πράγματα.

Μετά το Ράδιο Γάμμα..... Οικογένεια!!!! Έληξε εκεί. Μιλάμε όμως για μια διαδρομή μεγάλη. 1985-1996. Μία δεκαετία σταθμός. Στο Ράδιο Γάμμα ήταν καθαρά επαγγελματικά πια τα πλαίσια. Και ήταν μεγάλο σχολείο. Και

είναι μεγάλο σχολείο από την εσωτερική σου αναζήτηση. Τι σε πάει ο εαυτός σου να ζητήσεις... Τότε δεν ήξερε κανένας τη Ζωή Καρέλη. Μεγάλη ποιήτρια από την Θεσσαλονίκη. Μια μεγάλη μορφή των γραμμάτων. Να το ανακαλύψεις. Να της πάρεις συνέντευξη. Ήταν υπέργηρη τότε και δεν μπορούσε καν να μιλήσει. Λίγους μήνες πριν πεθάνει. Τον Νίκο Γαβριήλ Πεντζίκη, τον Ντίνο Χριστιανόπουλο. Σου μιλάω τώρα για ονόματα και μορφές που είναι δύσκολο να καταπιαστεί κάποιος μαζί τους. Και αυτό είναι και η ένσταση που έχω μέχρι και σήμερα. Γιατί τα ραδιόφωνα δεν ασχολούνται, ένα μέρος, μια ώρα για κάποιους ανθρώπους που θέλουν να ακούσουν αυτό το διαφορετικό. Το κάτι που τους αγγίζει την ψυχή, πολύ περισσότερο από τις διάφορες ιστορίες ροζ της showbiz. Υπάρχει κόσμος που ενδιαφέρεται. Ακόμα και τώρα είμαι κολλημένη στη εκπομπή του Γιάννη Πετρίδη.

Ο λόγος που τώρα δεν κάνω ραδιόφωνο, πέρα από τις οικογενειακές μου υποχρεώσεις είναι..... Θα σου πω. Βρέθηκα με ένα φίλο από την εποχή του ραδιόφωνα του πειρατικού, τον Καμπέρο Θόδωρο. Ο Θοδωρής έχει μια από τις μεγαλύτερες δυσκολίες που υπάρχουν αυτή την στιγμή στην Πάτρα. Να σου κάνει Γαλλική εκπομπή να τρελαθείς.... Είναι απίστευτος. Όταν συναντηθήκαμε κάποια στιγμή σε ένα κοσμικό γεγονός, με ρώτησε αν θέλω να κάνω ραδιόφωνο 6-8 το πρωί. Και του απαντάω: θα έρθεις εσύ με το ελικόπτερο να πιας τα παιδιά μου στο σχολείο?? Μόλις τελείωσε η πλάκα του λέω ξέρεις γιατί δεν έρχομαι? Γιατί άμα ακούσεις 2-3 σχόλια που δεν θα σου αρέσουν, γιατί είναι μια επιχείρηση το Ράδιο Γάμμα πλέον και μπορεί να έχεις κάποιες εξαρτήσεις. Θα με πάρεις τηλέφωνο και θα μου πεις: Φραίμη? Είπες αυτό. Και άμα το ακούσω εγώ αυτό πρώτον θα σκοτωθούμε, δεύτερον θα χαλάσουμε μία σχέση πολλών χρόνων και τρίτον δεν θέλω να συμβεί αυτό.

Όλο αυτό που σου περιγράφω δίνει και το στίγμα γιατί κάποιοι άνθρωποι δεν ασχολούνται πια. Τότε δεν υπήρχε καμία κατεύθυνση. Ήταν καθαρά κάτι το οποίο το κάναμε για μας. Αυτό το στίγμα το άφησα τελευταία φορά στο Ράδιο Γάμμα. Όταν ήταν ο Νίκος Καραπάνος στο Ρ.Γ. πράγματι δεν είχε παρέμβει ποτέ. Καμία απολύτως παρέμβαση. Έχω να το λέω. Ήταν ένας άνθρωπος που δεν είχε παρέμβει ποτέ σε αυτό που ο δημοσιογράφος επέλεγε να ασχοληθεί. Βέβαια δεν μιλάμε για ακραίες περιπτώσεις. Όλοι

είχαμε μέσα μας την συναίσθηση της δεοντολογίας. Όλοι ξέρουμε πώς να κινηθούμε και ποιες είναι αυτές οι λεπτές ισορροπίες.

Η επαγγελματική καταξίωση του ραδιοφώνου έχει φθείρει την ποιότητά του. Το οποίο θα το συναντήσεις αντίστοιχα και στην τηλεόραση. Η γοητεία των μέσων, είναι αντιστρόφως ανάλογη με την ποιότητα την οποία θα πρέπει να έχει. Γιατί όσο γοητεύει το μέσο, παραστρατεί!!! Το μέσο πρέπει να ενοχλεί!! Να ξύνει το κοινωνικό περίβλημα. Αν δεν το ξύνει, δεν γίνεται τίποτα. Αν θα μπορούσα να προτείνω κάτι θα έλεγα σε όλους ότι δεν χρειάζονται τόσες πολλές φωνές. Πολυφωνία χρειάζεται αλλά όχι σε τέτοιο βαθμό γιατί όλες αυτές δημιουργούν μια βουή. Αποπροσανατολισμός!! Αυτό βολεύει πολλούς. Γιατί όταν ασχολούμαστε με τους λαμπερούς ξεχνάμε το πρόβλημα. Ξεχνάμε το καθημερινό και το απλό. Και όταν ακούγονται πολλά προβλήματα μαζί, το ένα καλύπτει το άλλο. Οπότε οι γυαλιστεροί, είναι το δόλωμα. Και αυτό είναι που μας απογοητεύει. Αν συγκεντρώσουμε όλες αυτές τις φωνές που ξέρουμε ότι ξεχωρίζουν, θα μπορούσαμε να κάνουμε θαύματα στον τομέα των μέσων και εν προκειμένου στην Πάτρα. Θα μπορούσαμε να έχουμε 2-3 εφημερίδες, οι οποίες να είναι TOP. Το ίδιο και στο ραδιόφωνο. Το ίδιο και στην τηλεόραση. Αλλά δυστυχώς τα συμφέροντα....

Όσον αφορά τον τρόπο που γίνεται το ραδιόφωνο, για τα τεχνικά μέσα? Όταν έχεις τους λεγόμενους σταθμούς που έρχονται στην Πάτρα, playlist, καταλαβαίνεις ότι οδηγούμαστε σε μία ρομποτικοποίηση του συστήματος. Μάλιστα θυμάμαι ότι από τότε είχαμε πρόβλημα και λέγαμε ότι βρε παιδιά οι ηχολήπτες τι θα κάνουν?? Θα εξαφανιστούν??ναι μεν μας βολεύει, δεν έχουμε νυκτερινή βάρδια, αλλά οι άνθρωποι?? Πόσες κατηγορίες επαγγελματιών στην Πάτρα δούλευαν μαζί μας. Ταξιτζήδες, φοιτητές. Ήταν άνθρωποι οι οποίοι συμπόρευαν τη ζωή τους μαζί μας. Και τα τεχνικά αυτά μέσα που εν πρώτης βλέπεις ότι μας διευκολύνουν τεχνικά, μας εγκλωβίζουν, στην ουσία. Κάποια στιγμή, αν εξαφανιστούν οι ηχολήπτες τι θα γίνει? Ένας φαύλος κύκλος!

3.8 ΚΑΜΠΕΡΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ

Αρκετά επιτυχημένος επιχειρηματίας αλλά και οικογενειάρχης. Έχει στην κατοχή του μία αξιοζήλευτη συλλογή από 14.000 δίσκους βινύλιο και άλλα τόσα cd. Δεν νομίζω να μπορούσε να φανταστεί, όταν αγόραζε πριν από 20 χρόνια την πρώτη-πρώτη κονσόλα του Ράδιο Γάμμα, ότι αυτή θα επέστρεφε πάλι στα χέρια του. Ή μήπως μπορούσε????

Το ραδιόφωνο στην Πάτρα πιο παλιά, ήταν στα μεσαία. Όταν βγήκαν τα FM, βγήκαν 2 σταθμοί. Ο ένας ήταν ο Μουσικός Δίαυλος που έβγαινε από την πλευρά την Ανατολική της Πάτρας και ο άλλος ήταν το Ράδιο Γάμμα. Υπήρχε ο Μ.Δ. ο οποίος έπαιρνε κεφάλια λόγω Φραίμης, διότι η Αλεξάνδρα η Φραίμη είναι καταπληκτική στο ραδιόφωνο. Έχει απίστευτη φωνή, είναι έξυπνη, είναι μορφωμένη, είχαμε πρόβλημα «να πάρουμε» την Φραίμη. Η Φραίμη όμως τότε που ήταν μαζί με τον Φάνη, ούτε μπορούσαμε να την ακουμπήσουμε. Από την από δω πλευρά υπήρχε το Ρ.Γ., όπου ιδρυτές στο Ρ.Γ. ήταν ο Τάσος Παπαγιανόπουλος, ο ΜΑΧίτης ο σημερινός, ο μέγας και τρανός, ο Γιώργος Νιάρος ο δικηγόρος, ο Κώστας ο Τσίγκας που δεν είναι εδώ, είναι στην Αθήνα, ο συγχωρεμένος ο Περικλής Μιχαλόπουλος, καταπληκτικό παιδί, ο Σάββας που είναι στο Βέλγιο σήμερα. Αυτός ήταν ο πυρήνας του Ρ.Γ. και κάποια στιγμή κάλεσαν και μένα λόγω της επαφής μου που έχω με τη μουσική, με τις δυσκολίες μου κ.τ.λ. Έχω μία τεράστια συλλογή 14000 βινύλιο και άλλα τόσα cd. Με αυτή τη λογική με κάλεσαν στο σπίτι του Παπαγιανόπουλου, το οποίο ήταν στην πλατεία Βουδ, διότι έπρεπε αυτό το παράνομο όπως καταλαβαίνεις να είναι ελεγχόμενο. Δεν μπορούσε να μπαίνει μέσα ο οποιοσδήποτε.

Ξεκίνησε λοιπόν το ραδιόφωνο, μεταφερθήκαμε στου Διάκου, δίπλα στο σπίτι του Χρήστου του Λιαρομάτη του δικηγόρου, από το οποίο βγαίναμε εμείς ως ερασιτέχνες του Ρ.Γ. .Με κλεισμένο πορτόνι και καβαλάγαμε τα κάγκελα για να μπορούμε μέσα να κάνουμε εκπομπή. Με έναν πομπό τον οποίο τον έψηξε σεσουάρ, τη λυχνία για να μην πέσει, με έναν ιστό που τον έχει βάλει ο αδερφός μου και με μια πρώτη κονσόλα που την αγόρασα εγώ, από τον Φλογερά τότε. Κάναμε εκπομπές όχι όλη την ημέρα, δεν μπορούσαμε και βγαίναμε με παρατσούκλια. Θα σου δώσω ένα στοιχείο, ο Λογαράς ο

συγγραφέας έκανε εκπομπή στο ραδιόφωνο με το ψευδώνυμο ο Βαρσίας. Το Ρ.Γ. λοιπόν τι έκανε? Είχε ανθρώπους που ήταν γνώστες της μουσικής. Ο Κώστας ο Τσίγκας είναι σοβαρός γνώστης της μουσικής, με μεγάλη δισκοθήκη. Εκεί χώλαινε ο Μ.Δ.. Ο Φάνης με την Αλεξάνδρα. Εγώ έκανα εκπομπές Δευτέρα-Παρασκευή. Όλο το βράδυ. Ήταν υπερβολικά κουραστικό. Και κάποια στιγμή λέω πως εγώ παιδιά πιστεύω ότι πρέπει να το διευρύνουμε, με άτομα που ο καθένας εγγυάται για αυτά και εγώ μπορώ να εγγυηθώ για τα δικά μου. Ο αμέσως επόμενος που μπήκε στο ραδιόφωνο ήταν ο Φώτης Φωκάς. Με το musical. Τον οποίο τον έφερα εγώ, γιατί είναι αδερφικός μου φίλος και μοιράσαμε τις ημέρες. Κάναμε εναλλάξ. Και έχουμε κάνει και μία εκπομπή εκπληκτική, μία Πρωτομαγιά, που υπάρχουν αυτά τα ντοκουμέντα, εγώ τα έχω ηχογραφημένα, που κάναμε εκπομπή όλη την νύχτα. Παράνομο!! Με τηλέφωνο που έβγαινε επάνω ασύρματο από το σπίτι του Τάσου στην πλ. Βουδ. Σου φαίνεται περίεργο αλλά είναι αλήθεια. Έχουν περάσει πάρα πολύ από το σταθμό. Ο Αντρέας ο Λοβέρδος έχει κάνει εκπομπή στο Ρ.Γ., ως Αντρέας. Μετά ήρθε, τελευταίος ο Καπετανάκης και τελευταίος-τελευταίος που μπήκε ήταν και ο Στέλιος ο Αποστολόπουλος. Ήταν επιλογή του «θείου Τάσου». Έκανε μια εκπομπή, το “on the air” «ο θείος Τάσος». Ο Παπαγιανόπουλος. Και έφερε και τον Στέλιο. Όντως ο Στέλιος έχει γνώσεις μουσικής. Όταν παίζει ο Στέλιος μουσική είναι καταπληκτικός. Αυτό είναι το Ρ.Γ. Έτσι ξεκίνησε.

Μετά αρχίσαμε να γινόμαστε επώνυμοι. Ο πρώτος που ανέφερε το όνομά του, ήμουν εγώ. Λέω δεν με ενδιαφέρει να με πιάσουν να με πάνε μέσα, θα μου κάνουν διαφήμιση. Και σιγά-σιγά,ήρθαν έτσι τα πράγματα.... Στην αρχή ήταν ο 9.84 και μπορούσαμε να κάνουμε κανονικά εκπομπές. Είχαμε ολοκληρωμένο πρόγραμμα, για αυτό και το Ρ.Γ. έμεινε. Μετά οι κινήσεις του Τάσου του Παπαγιανόπουλου που ήταν δικός του.... Έκανε δικές του κινήσεις. Για τον εαυτό του πάντως του βγήκανε πάρα πολύ καλά. Έχει τον MAX και είναι καλά.

Μετά από πάρα πολλά χρόνια λοιπόν, το Ρ.Γ. ξαναγύρισε σε μένα. Μηχανολογικά (δηλαδή μια κονσόλα, μια κεραία) ανήκαν σε μένα. Εννοώ ότι τότε εγώ μπορούσα να βάλω 5 δρχ. παρά πάνω, και τις έβαζα. Ήταν ένα

κοινό χόμπι. Είναι η μεγάλη μου αγάπη. Δε ξέρεις ότι τώρα στο Ρ.Γ. από τις 8 το βράδυ μέχρι τις 6 το πρωί, εκπομπή κάνω εγώ. Κάθε μέρα. Παρόλο που όλη η μέρα μου είναι πάρα πολύ φορτωμένη, η μουσική είναι η πύρωση μου. Υπάρχουν κάποιοι που δεν το γνωρίζουν, αλλά υπάρχουν άτομα που με έχουν τιμήσει και με έχουν συγκινήσει. Κάποτε πήγα στον Νταβλούρο τον Σωτήρη, που έχει κάποιους ραδιοφωνικούς σταθμούς και βγήκε ένα παιδί και μου είπε: «κ. Καμπέρο μας μάθατε μουσική». Αυτό με συγκίνησε. Η αλήθεια είναι ότι έβαζα μουσική που δεν παιζόταν. Όπως και τώρα. Τώρα αν ακούσεις ραδιόφωνο 8-12, γαλλικό, ιταλικό, αγγλικό δεν το παίζει κανείς. Δεν το ξέρουν. Δεν γνωρίζουν, δεν το έχουν δει. Εγώ το έχω δει όμως. Και από τις 12-6 παίζω λαϊκό.

- *Με τον Μ.Δ. τι έγινε?*

Ο Μουσικός Δίαυλος έκλεισε. Σου είπα ότι δεν άντεξε. Όλοι αυτοί που δούλευαν τότε εκεί, δεν ήρθαν σε μένα. Η Αλεξάνδρα η Φραίμη ήρθε στο Ρ.Γ. αργότερα, όταν το πούλησε ο Παπαγιανόπουλος στο Σέτη Χαιρέτη. Τότε εμφανίστηκε. Έχουμε κάνει φοβερές εκπομπές. Λόγου αυτή, μουσικής εγώ. Μετά δημιουργήθηκε το Ράδιο Πάτρα. Εκεί ξαναβρεθήκαμε. Ήμουν και εγώ στο Ράδιο Πάτρα. Τότε που πουλήθηκε το Ρ.Γ. στο Χαιρέτη, δημιουργήθηκαν και άλλοι σταθμοί στην Πάτρα. Εμείς πήγαμε στο Ρ.Γ. και γνώρισα την Αλεξάνδρα, τον Μιχάλη Μπαϊρακτάρη, τον «παππού» τον Αντρέα Μπρονέλη. Καταπληκτικό παιδί. Κάναμε και εκπομπές μαζί. Οι δυο μας. Έχουν μείνει και αυτές αξέχαστες. Αυτή είναι εν συντομία η ιστορία του ραδιοφώνου στην Πάτρα.

- *Το ραδιόφωνο της Πάτρας τότε με τώρα?*

Το ραδιόφωνο της Πάτρας τότε, αυτοί που ασχολιόντουσαν, είχαν σοβαρή γνώση μουσικής, ήξεραν τι λένε. Και εγώ μπορώ να σου πω τι σημαίνει «έχω γνώσεις μουσικής». Ξέρεις τι ακούς, ξέρεις τι παίζεις. Όσοι παίζαμε μουσική, παίζαμε γιατί μας άρεσε. Ο Στέλιος ξέρει μουσική. Σήμερα δεν ξέρουν. Σήμερα παίζουν μουσική με playlist. Κατεβάζουν από το internet. Το βλέπω στο δικό μου το ραδιόφωνο. Είναι μια μάχη που την παρακολουθώ

καθημερινά, που τι γίνεται? Κατεβάζει 10 τραγούδια, είναι καινούργια και παίζουν. Δεν είναι έτσι. Το ραδιόφωνο δεν έπαιζε έτσι. Κάθε τραγούδι που έπαιζε ήταν μετρημένο. Και τις καινούργιες κυκλοφορίες τις έπαιζε ο Τάσος ο Παπαγιανόπουλος με τον Δημήτρη Τουλιάτο. Ο Παπαγιανόπουλος ήταν πάντοτε μοναχικός τύπος, έπαιζε μόνος του. Ο Τουλιάτος έπαιζε με τον Μιχαλόπουλο. Για να μπορεί ο κόσμος να ξέρει ποια είναι τα καινούργια τραγούδια που βγαίνουνε. Σήμερα δεν γίνεται αυτό. Είναι πολύ ραδιοφωνικοί σταθμοί. Ε, δεν γίνεται να έχουν όλοι μεράκι για το ραδιόφωνο.

Το κράτος που φτιάχνει νόμους και επιβάλλει πρόστιμα, είναι αυτό που στην πρώτη φάση το βολεύει να μην ισχύει τίποτα. Διότι αύριο το πρωί θα σε πουλήσει ακριβά αν σε έχει σε ομηρία. Το σημαντικότερο πράγμα που το ενδιαφέρει, είναι να είσαι όμηρος. Εφόσον είσαι όμηρος, αύριο το πρωί σου λέει, εσύ πρόσεχε τι λες γιατί θα σε τελειώσω. Τη δύναμή του λοιπόν το κράτος, την εξαντλεί εκεί. Είναι η ομηρία του κράτους απέναντι στους ραδιοφωνικούς σταθμούς.

- *Τί έχει αλλάξει τώρα πλέον που το Ρ.Γ. είναι μία επιχείρηση?*

Ακόμα και τώρα δεν το έχω δει επιχειρηματικά. Χόμπι είναι. Το Ρ.Γ. είναι μία επιχείρηση. Συμπτωματικά είναι επιχείρηση, γιατί εγώ το κάνω από χόμπι. Όταν σου λέω ότι κάνω εκπομπές από τις 8 μέχρι τις 6 το πρωί. Σε καθημερινή βάση. Όταν ασχολούμαι με τη μουσική μου από τις 6 μέχρι τις 8.

- *Δεν αισθάνεστε κατευθυνόμενος???*

Εγώ ποτέ!! Μπορεί ο σταθμός να είναι ενημερωτικός, αλλά έχουν μια εντολή. Και στο σταθμό και στην εφημερίδα. Ότι λένε στα καφενεία, «το βγάξετε». Μα???????? Δεν υπάρχει μα. Αν πας στα καφενεία να ρωτήσεις, θα σου πούνε για τις γούβες. Θα σου πούνε για τις λάσπες. Αυτά λοιπόν, δεν τα λέω εγώ. Τα λέει ο κόσμος στα καφενεία. Έρχονται οι δημοσιογράφοι και μου λένε, ο κόσμος λέει αυτό. Το γράφεις!! Είναι απόλυτη ελευθερία. Γράφουν εναντίον μου, αν δεν το ξέρεις. Οι δημοσιογράφοι μου, λένε για μένα. Με τον Κεραμυδά, σκοτωθήκαμε μέσω εφημερίδας. Μου έγραφε και του έγραφα. Ο Κεραμυδάς, δουλεύει σε μένα. Αυτό είναι μεράκι.

- Σας έκανα αυτήν την ερώτηση, επηρεασμένη από την Αλεξάνδρα Φραίμη που μου δήλωσε σε μία συζήτηση που είχαμε ότι αυτός είναι ένας από τους λόγους που δεν θέλει να ξανακάνει ραδιόφωνο.

Ο κάθε άνθρωπος για να κάνει reject, για να μιλήσω στη γλώσσα τη δική σου, των προσφορών έχει μία αιτία που τον βολεύει, για να μην το στεναχωρήσει. Δεν νομίζω ότι η Αλεξάνδρα σκέφτηκε όλα αυτά που λες, τα οποία έχουν απίστευτη πλοκή μέχρι να το σκεφτείς για να φτάσουν στο αποτέλεσμα.. Δεν νομίζω ότι την ενδιαφέρει αυτό. Δεν είναι η Αλεξάνδρα από τα παιδιά που φοβάται την λογοκρισία. Ποτέ δεν το είχε και δεν νομίζω να το απέκτησε τώρα. Αυτό που δεν μπορεί να κάνει η Αλεξάνδρα είναι.... Η Αλεξάνδρα είναι πανέξυπνη. Διαβολεμένο μυαλό. Μπορεί να κάνει εκπληκτική εκπομπή και μπορεί να σηκώσει την Πάτρα στον αέρα, 6-8 το πρωί. Αν η Αλεξάνδρα πάρει μικρόφωνο 6-8 το πρωί, θα γίνει χαμός. Δεν καταλαβαίνει τίποτα. Είναι απίστευτη, είναι πανέξυπνη, χιούμορ, τα έχει όλα. Ως εκ τούτου λοιπόν η Αλεξάνδρα δεν μπορεί να κάνει εκπομπή γιατί έχει τα παιδιά της. Πρέπει να τα πάει σχολείο, να τα ετοιμάσει, να τα παρακολουθήσει, να τα διαβάσει. Είναι μια μάνα πλέον και δουλεύει 24 ώρες το 24ωρο. Μου είπε «φέρε μου studio στο σπίτι, να κάνω στο σπίτι». Αλλά ούτε αυτό μπορεί να το κάνει. Έχει 2 παιδιά μικρά, τα οποία θέλουν, τα οποία ζητάνε και η Αλεξάνδρα αν πει δουλεύω στο ραδιόφωνο... Ξέρεις ότι η μητέρα της έκανε ραδιόφωνο στο Μεσολόγγι ?? Καταπληκτικό ραδιόφωνο και ήταν φοβερή. Επειδή λοιπόν η Αλεξάνδρα είναι επαγγελματίας, είναι σωστή, είναι σοβαρή, θα πρέπει να δουλεύει πολλές παραπάνω ώρες. Ξέρει ότι δεν μπορεί. Μου το είπε.

- Τι απήχηση πιστεύετε ότι έχει το Ρ.Γ. ?

Το Ρ.Γ. είναι μακράν ο πρώτος!!!!!! Τώρα το τι λένε όλοι οι υπόλοιποι.. Ο κόσμος μιλάει. Δεν ζούμε στην Αθήνα, που δεν ξέρουμε τι μας γίνεται. Μπαίνεις στα ταξί μέσα και ξέρεις τι ακούνε. 8 στα 10 ταξί ακούνε Ρ.Γ.

- Θα μπορούσε ο οποιοσδήποτε να σκεφτεί ότι η εφημερίδα και το ραδιόφωνο δίνουν ένα άλλο κύρος στον όμιλο Καμπέρο και ότι αυτό ήταν το κίνητρό σας, για να προβείτε σε αυτήν την αγορά. Ισχύει κάτι τέτοιο??

Γνωρίζεις λοιπόν ότι εγώ, δεν είχα τέτοιο πρόβλημα ποτέ. Το κύρος το έχω. Από μόνος μου. Δεύτερον, εγώ δεν είμαι V.I.P. της εξόδου. Ο Νίκος ο Λάγιος είναι. Εγώ δεν είμαι. Πόσες φορές με έχεις δει έξω?? Που λοιπόν να βοηθήσει?? Θα κάνει καλύτερη τη μεταφορά στις νταλίκες??

- Υποστηρίζουν απλά ότι όποιος έχει πένα και γράφει, κινεί περισσότερα νήματα.

Να κινήσω ένα νήμα πού?? Σωστό αυτό που λες. Έτσι όπως το λες είναι. Εγώ λοιπόν κατασκευαστική εταιρεία για να ασχολούμαι με το δημόσιο, δεν έχω. Να σου δώσω ένα στοιχείο το οποίο μπορείς να το τσεκάρεις πανεύκολα. Δεν έχω ένα κρατικό τιμολόγιο. Εγώ δεν έχω τιμολογήσει το κράτος μία φορά. Μία καρφίτσα. Σε κανένα επίπεδο δεν εμπλέκομαι σε συνεργασία με το κράτος. Ως εκ τούτου δεν εξαρτώμαι και δεν εξαρτώνται από εμένα. Είναι ένα χόμπι. Ένα πράγμα που αγαπάω, ένα πράγμα που μου αρέσει. Πάει καιρός, όταν ήρθε ένα πολιτικό πρόσωπο στο γραφείο μου για να μου πει το εξής: « ή γράφεις υπέρ μου, ή θα φροντίσω να μην πάρεις δραχμή». Ο δήμος έχει ένα κονδύλι για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Αυτός που δεν παίρνει είναι η εφημερίδα ΗΜΕΡΑ και το Ρ.Γ. Μόνο. Αφού δεν γράφω υπέρ για κάποιους ανθρώπους. Δεν μου δίνουν. Δεν έχω ανάγκη να μου δώσουν. Δεν θέλω. Εγώ λοιπόν δεν έχω τέτοια κρατήματα. Και εκεί τους χαλάω και τη σούπα. Γιατί όπως σου είπα προηγουμένως που με ρώτησες για τις άδειες, σου είπα ότι όλοι θέλουν να είναι υπό ομηρία. Ο Καρβουνιάρης προχτές στον Alpha βγήκε να πει αυτά που πρέπει να πει. Τον πήραν από τον δήμο, να σταματήσει την εκπομπή τον κ. Νταβλούρο. Του λένε «ή σταματάς ή σου κόβω την διαφήμιση». Αυτό σε μένα δεν ισχύει. Να μου την κόψει και να μην μου την κόψει, να μου δώσει και να μην μου δώσει, δεν με αφορά και δεν με ενδιαφέρει. Δεν είμαι εξαρτώμενος οικονομικά από κανέναν. Στο είπα προηγουμένως. Ούτε δήμαρχος έχω βάλει ποτέ, ούτε στο επιμελητήριο. Ο πατέρας σου είναι πρόεδρος στο σύλλογο. Εγώ δεν είμαι ούτε στο σύλλογο τον δικό μου. Των αυτοκινητιστών. Είμαι γραμμένος γιατί πρέπει να είμαι γραμμένος, αλλά μέχρι εκεί. Δεν ψηφίζω καν. Δεν πάω. Δεν ασχολούμαι. Ως εκ τούτου, να την κάνω τί την εφημερίδα? Να με βοηθήσει να βγω ή να με βοηθήσει να βγάλω τον δικό μου?? Στο επιμελητήριο δεν

υπάρχω. Ασχολούμαι μόνο με τον εαυτό μου και με αυτά που μου αρέσουν. Και με τους φίλους μου.

- *Τι θέλετε να αλλάξετε στο Ρ.Γ.? Ποιοι είναι οι καινούργιοι στόχοι?*

Στο Ρ.Γ. ήδη έχουν αλλάξει πολλά. Τον τελευταίο χρόνο έχουν γίνει επενδύσεις πάνω από 200.000 €

- *Σε τεχνικά μέσα?*

Ναι! Μια κονσόλα που μπορεί να παίρνει 4 τηλέφωνα, όπως έχουμε εμείς τώρα στο Ρ.Γ., είναι 35.000 €. Ένας πομπός, για να βγάλεις το σήμα σου ψηφιακά ή αν θέλεις στερεοφωνικά και να είναι καλό και να μην έχεις προβλήματα, στοιχίζει 75.000 €.

- *Μέχρι πού εκπέμπει το Ρ.Γ.??*

Το Ρ.Γ. το ακούνε μέσα στην Πάτρα. Όπου λέει ο νόμος. Κοίταξε να δεις, στην Ελλάδα, στο είπα προηγμένως, υπάρχει ένα πρόβλημα. Όλες οι άδειες είναι τοπικές ή νομαρχιακές. Δυστυχώς όμως, εγώ συνορεύω με τη Ναύπακτο. Πώς μπορείς να βάλεις φράγμα να μην πας στην Ναύπακτο. Γίνεται? Ή η Ναύπακτος να μην έρθει στην Πάτρα? Αυτό είναι τραγικό λάθος. Ξέρεις ανεβαίνουν στην εξουσία παιδιά σαν και εσένα, που μόλις τελείωσαν το πτυχίο τους. Τα οποία τα μάθανε ξαφνικά όλα. Ανεβαίνουν, κάνουν ένα νόμο, τον βγάζουν και εντάξει είμαστε. Άρα είναι η δεύτερη ομηρία στην οποία βρίσκεται ο σταθμός. Λέει λοιπόν, «αυστηρά στο νομό». Μάλιστα. Αφού στα 8 χλμ. είναι το Ρίο. Στα Καλάβρυτα όμως δεν πάω, στο Αίγιο δεν μπορώ γιατί είναι το βουνό. Η Ελλάδα έχει μία ιδιομορφία. Δεν είναι μία πεδιάδα. Όλα αυτά όμως υπάρχουν για το λόγο που σου είπα. Γιατί πρέπει όλοι αυτοί οι σταθμοί, να βρίσκονται υπό ομηρία. Σημασία έχει ότι το Ρ.Γ. πάει εκεί που πάνε και οι άλλοι.

- *Θα θέλατε να εκπέμπετε και πιο μακριά??*

Εγώ είμαι τοπικιστής. Η επιχείρησή μου έχει 180 άτομα που δουλεύουν για μένα, στην Αθήνα, σε δικό μου κτίριο. Εγώ την έδρα μου την έχω εδώ. Τον

πατέρα σου τον ξέρω από τότε που ήταν μικρό παιδί. Άμα δεν δω τον Λάγιο, να του πω καμία κουταμάρα από αυτές που λέμε οι δυο μας, δεν μου αρέσει. Για μένα δεν είναι ο κ. Λάγιος, είναι ο Νίκος που ξέρω. Και αυτό στην Αθήνα δεν μπορώ να το κάνω. Η Αθήνα όμως έχει 5 εκατομμύρια κόσμο. Δεν την ενδιαφέρει τι θα βγάλει η Πάτρα. Εγώ λοιπόν, είμαι ένα τοπικό μέσο και δεν ασχολούμαι καθόλου με το κράτος των Αθηνών. Όλα τα θέματά μου είναι τοπικά. Εσένα τι σε ενδιαφέρει? Η Αθήνα? Μιλάς τώρα σαν κάποιους ανθρώπους, που βγαίνω με κάποιους φίλους τα βράδια, επώνυμους και κουβεντιάζουν για Ζαχόπουλους, για Καραμανλήδες,.. λέω παιδιά λύσατε τα τοπικά σας προβλήματα και έχετε φτάσει να λύσετε την διακυβέρνηση της πόλης? Εδώ έχετε δικά σας σοβαρά προβλήματα. Θέλω να σου πω ότι ασχολούμαι με θέματα που αφορούν τον τόπο μου. Τον αγαπώ, γιατί γεννήθηκα εδώ. Μεγάλωσα εδώ. Εδώ γεννήθηκε η μάνα μου, ο πατέρας μου. Και όπως αντιλαμβάνεσαι αυτόν τον τόπο τον αγαπάω. Δυστυχώς δεν κυβερνούν τον τόπο μου πια, άτομα που τον αγαπούν. Τον κυβερνούν αυτό που οι παλιοί λέγανε, «φερτοί». Οι οποίοι «φερτοί» έχουν ένα δεύτερο πρόβλημα. Έχουν το πρόβλημα ποιος είσαι εσύ. Πρέπει λοιπόν να εξαφανιστείς εσύ. Και εμφανίζονται λοιπόν πολυγνώστες. Δεν μπορούν να ξέρουν την ιδιοσυγκρασία του Λάγιου, του Καμπέρου, του Καρτέρη του Χρήστου. Δεν γνωρίζουν. Δεν μεγάλωσαν εδώ. Δεν το ζούνε. Εγώ π.χ. με τον Ηλία τον Κονταξή δε κάνω παρέα, αλλά για μένα ο Κονταξής που τον σκέφτομαι, είναι μία συμπάθεια. Ήταν ένα παιδί από τα Υψηλά Αλώνια που ξέραμε τι έκανε, σε μια άλλη παρέα. Αυτό δεν μπορούν να το έχουν. Έρχεται ασ πούμε τώρα ο άλλος από το πουθενά, ο ανεπάγγελτος, να αναπλάσει τα Υψηλά Αλώνια. Δεν γίνεται. Δεν μου έφερες ιδέα στην πόλη μου. Άσε με να το δω εγώ που είμαι συναισθηματικά δεμένος.

- *Ναι, αλλά εφόσον εσείς δεν ασχολείστε?*

Μα δεν μπορώ να ασχοληθώ.

- *Κάποιος λοιπόν δεν πρέπει να ασχοληθεί?*

Άρα λοιπόν, μου είπες το εξής. Ότι αυτοί που ασχολούνται με τα κοινά είναι τενεκέδες. Και τους τενεκέδες τους έχεις για δύο λόγους. Ή για να τους

βάψεις και να τους βάλεις στο σαλόνι σου για γλάστρα ή για να τους βάλεις απέναντι και να αρχίσεις να τους πυροβολείς και να τους κάνεις διάτρητους.

3.9 ΞΑΝΑΛΑΤΟΣ ΝΙΚΟΣ

Δημοσιογράφος με τα όλα του! Ένωσε το γυαλί με την πένα, αφού έχει καταφέρει να γράφει σε πατρινή εφημερίδα, να κάνει δελτίο ειδήσεων στο Patra TV, να είναι ανταποκριτής του alpha (πλέον), να παράγει δικό του κρασί (!) και... να τρέχει σαν τον Βέγγο. Καλό κουράγιο!

Το Patra TV ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2002. Ήταν μία επένδυση που είχε ξεκινήσει ένα χρόνο πριν. Ανήκει στον Αδαμάντιο Πολέμη ο οποίος επιχείρησε στον τομέα των μέσων, σε μία περιφερειακή πόλη όπως είναι η Πάτρα. Δημιουργήθηκε τότε ένα κανάλι, το οποίο μέχρι εκείνη τη στιγμή βρισκόταν σε μαρασμό. Προϋπήρχε δηλαδή σαν Patra TV και σαν όνομα, αλλά ήταν ένα πολύ μικρό τοπικό κανάλι, χωρίς καμία επένδυση, με ελάχιστο προσωπικό και πολύ προσωπική εργασία των ιδιοκτητών, των παλαιών.

Έτσι λοιπόν αγοράστηκε αυτή η επιχείρηση, αυτό το κάτι μάλλον, γιατί στην ουσία χαρτιά ήταν και τίποτα παραπάνω. Από τα μηχανήματα τα παλιά, τίποτα δεν κρατήθηκε και δημιουργήθηκε μία επένδυση που ξεπέρασε τα 5 εκατομμύρια ευρώ. Είναι μία επένδυση η οποία για εκείνη την εποχή που ξεκίνησε, επενδύσεις αυτού του είδους σε περιφερειακές πόλεις, ήταν μετρημένες στα δάχτυλα και λιγότερο της μίας χειρός. Είναι σε ψηφιακή πλατφόρμα. Είναι δηλαδή, ένα μικρό Mega. Κομμένο στη μέση, για να είναι περιφερειακό. Ξεκίνησε με πολύ φιλόδοξους στόχους, με 90 και πλέον άτομα προσωπικό, με all day πρόγραμμα, το πρωί με πρωινή ζώνη (πρωτόγνωρο για την Πάτρα, μέχρι τότε δεν υπήρχε σε άλλο κανάλι) και με εκπομπές

παντός είδους, μέχρι αργά το βράδυ. Ζωντανές! Για αυτό και τα 92 άτομα. Με την ελπίδα ότι θα στηριχτεί από την περιοχή. Δεν συνέβη αυτό. Δεν στηρίχτηκε από πλευράς εσόδων. Η αγορά της Πάτρας δεν αντέχει τέτοιες μεγάλες επενδύσεις στο χώρο των μέσων, γιατί τέτοιες επενδύσεις έχουν και υψηλό κόστος. Εφόσον έχεις υψηλό κόστος και 90 άτομα προσωπικό, θα πρέπει να έχεις υψηλότερη διαφήμιση. Αυτό δεν πέτυχε. Όσο και να προσπαθήσαμε να κυνηγήσουμε την διαφήμιση, αυτό δεν πέτυχε και έτσι η κατάσταση μαζεύτηκε. Το προσωπικό άρχισε να συρρικνώνεται και κάποιες εκπομπές άρχισαν σιγά-σιγά να σβήνουν (π.χ. το πρωινό έσβησε).

Σήμερα η κατάσταση παραμένει πρωτοποριακή για την Πάτρα. Οι χώροι που βλέπεις, δεν έχουν καμία σχέση με τα πατρικά κανάλια. Έχουν σχέση με μικρά αθηναϊκά κανάλια. Παραμένει, λοιπόν, πλασάροντας πάλι «επίπεδο» και σε εκπομπές και σε δελτία ειδήσεων, αλλά συρρικνωμένο από πλευράς προσωπικού και εκπομπών. Δεν έχει αυτές τις εκπομπές που είχε. Σήμερα από πλευράς προσωπικού είμαστε στα 22 άτομα, αλλά αυτό έχει να κάνει και με αυτό που σου είπα πριν, δεν έχει τις ίδιες εκπομπές.

Το κανάλι όμως κρατάει ακόμα και κρατάει χάρη στην επιμονή της ιδιοκτησίας να συμμαζέψει το πράγμα, να μην το αφήσει στην τύχη του. Μπορούσε να το κλείσει οποιαδήποτε στιγμή, δεν τον ενδιαφέρει. Παρόλο αυτά θέλει να προσφέρει στην πόλη και πλέον έχει φτάσει σε ένα επίπεδο που τα πράγματα δείχνουν να ισορροπούν. Αυτή τη στιγμή έχει δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα στον ενημερωτικό τομέα. Στην ενημέρωση για τα τοπικά πράγματα. Δεν μπορεί να έχεις ένα περιφερειακό κανάλι και να ασχολείσαι με πράγματα που και τα αθηναϊκά κανάλια τα δουλεύουν. Διότι εκεί πέρα, έχουν περισσότερες δυνατότητες, περισσότερους ανθρώπους. Έχουμε τη δύναμή μας, στα τοπικά πράγματα. Αν μας συγκρίνεις με ένα αθηναϊκό σταθμό, είμαστε δυνατοί στην περιοχή μας.

Οι συνθήκες της αγοράς σήμερα είναι λίγο δύσκολες, για όλους. Εκείνο που έχει να κάνει με τη ζωή ενός τέτοιου μέσου, είναι το να εφαρμόζεται ο νόμος του κράτους για όλους, όχι μόνο για τους αναμεταδότες. Υπάρχουν κενά στο νομικό σύστημα που διέπει την τηλεόραση και την εκπομπή της, ώστε το ραδιοτηλεοπτικό συμβούλιο να βρίσκει πατήματα να εξοντώνει με

πρόστιμα τα μικρά κανάλια. Υπάρχουν υποχρεώσεις που έχει η κρατική κυβέρνηση όσον αφορά την διαφημιστική πίτα, τις οποίες όμως δεν τηρεί. Αν ερχόταν το 30% της κρατικής διαφήμισης στην περιφέρεια, γενικώς, της Ελλάδος, τότε ένα μεγάλο μέρος, από αυτά τα περιφερειακά κανάλια, θα ήταν καλυμμένο και το υπόλοιπο που έχει να κάνει με την όποια αγορά, θα ήταν λιγότερο προβληματικό. Θα ζούσανε!! Αυτήν την ώρα στην Πάτρα δεν έρχεται όχι το 30%, αλλά θα έλεγα κάτω και του 5. Άρα ένα κενό που έχεις να αντιμετωπίσεις είναι αυτό. Αυτό το κενό για να το αντιμετωπίσει η τοπική αγορά, είναι πάρα πολύ δύσκολο. Βεβαίως οι άνθρωποι που ασχολούνται με την διαφήμιση κάνουν ότι μπορούν. Πρέπει να επισημάνουμε ότι ασχολούνται πολύ με αυτό το θέμα, αρά παρόλο αυτά, το κενό θα παραμένει. Και αν σήμερα πας καλά γιατί είναι Χριστούγεννα ή Πάσχα ή είναι μία ιδιαίτερη περίοδος, υπάρχουν περίοδοι που η αγορά δεν την νοιάζει να διαφημιστεί. Αν υπήρχε λοιπόν η εισαγωγή του 30% στα περιφερειακά μέσα γενικότερα, από εφημερίδες μέχρι κανάλια, τότε θα λέγαμε ότι τα πράγματα θα ήταν πολύ πιο εύκολα. Δεν υπάρχει όμως! Τα μεγάλα κανάλια παίρνουν το 70% που τους ανήκει. Εμείς δεν το παίρνουμε το 30%. Το τρώνε οι μεγάλοι. Αυτό λοιπόν έχει σκοπιμότητα!!

Γιατί??? Διότι η περιφέρεια δεν χαλιναγωγείται εύκολα. Εμείς εδώ ακόμα κρατάμε μία ενημέρωση, ένα επίπεδο ενημέρωσης το οποίο δεν έχει να κάνει με σκοπιμότητα, δεν έχει να κάνει με πολιτικές φατρίες έτσι όπως γίνονται στην Αθήνα. Εμείς καταγράφουμε την επικαιρότητα, χωρίς να επηρεαζόμαστε. Στο βαθμό, πάντα, που μας επιτρέπεται. Αλλά σε σχέση με την Αθήνα, 100%! Γεγονός είναι, ότι είναι επιδίωξη να σβήσουν τα περιφερειακά κανάλια. Τα μέσα τα περιφερειακά γενικότερα. Είτε είναι κανάλι, είτε είναι ραδιόφωνο, είτε είναι εφημερίδα, ώστε να πατήσουν πόδι τα Αθηναϊκά μέσα. Μην ξεχνάμε ότι πάρα πολλά από τα Αθηναϊκά κανάλια, παρανόμως εκπέμπουν στην περιφέρεια. Δεν έχουν άδειες. Εμείς λοιπόν κρατάμε συχνότητες τις οποίες θα μπορούσαν αυτοί να έχουν και να φαίνονται πολύ περισσότερο απ' ότι φαίνονται σε άλλες περιοχές. Πώς θα κάνουμε πολιτική εξόντωση αφού έχουμε και το πάνω χέρι, και τα μέσα και την κεντρική εξουσία? Θα κάνουμε κόβοντας τι? Κόβοντας τον αέρα. Τον οικονομικό. Επειδή δεν μπορείς να έρθεις στην Πάτρα και να πεις στον

επιχειρηματία «μην διαφημίζεσαι σε αυτούς, διαφημίσου σε μένα» που δεν τον ενδιαφέρει γιατί είναι και τα κονδύλια διαφορετικά, τί κάνει? Κλείνει την στρόφιγγα της κρατικής διαφήμισης. Μονίμως έχεις τρύπα στα οικονομικά σου. Ε, και κάποια στιγμή θα βαρεθεί ο επιχειρηματίας και θα πει «το κλείνω», «το πουλάω», «το συρρικνώνω», «το μαζεύω».

Το κανάλι δεν έχει επωφεληθεί ή το αντίθετο, από κάποιες συγκεκριμένες πολιτικές παρατάξεις. Άλλωστε οι εκλογές, αν υποθεθεί ότι δέχεται ένα οικονομικό κονδύλι που σε δεσμεύει να είσαι πιο ελαστικός σε κάποιες συγκεκριμένες πολιτικές παρατάξεις, είναι κάθε 4 χρόνια. Δεν σώζεσαι!

Στόχος του καναλιού, είναι το κανάλι να παραμείνει. Να μπορεί να προσφέρει στην ενημέρωση. Είναι πλήγμα να κλείνουν τα τοπικά μέσα ενημέρωσης, διότι π.χ. ο Καλαβρυτινός όταν θα έχει το πρόβλημα με το οποιοδήποτε θέμα που θα προκύψει ή ο Πατρινός, δύσκολα θα του ανοίξει τις πόρτες ένα αθηναϊκό κανάλι, έως απίθανο. Δεν τους αφορά. Δεν είναι κάτι που πουλάει. Αν δεν έχει αίμα και σπέρμα δεν τους ενδιαφέρει!! Έτσι λοιπόν όταν κλείνει ένα μέσο ενημέρωσης, χαλιναγωγείται και η ενημέρωση του ντόπιου τηλεθεατή. Διότι ο ντόπιος τηλεθεατής θα ξεχάσει τα δικά του προβλήματα, δεν θα έχει διέξοδο να τα λύσει και θα μπει σε ένα τρυπάκι να παρακολουθεί προβλήματα όπως των χούλιγκαν στην Παιανία, που όμως αυτά δεν είναι τα δικά του προβλήματα. Τα δικά του προβλήματα είναι η τοπική ανεργία, η τοπική αγορά, πώς θα φροντίσει και πώς θα πιέσει προκειμένου να δοθούν λύσεις στα προβλήματά του. Αν δεν έχει το δικό του τοπικό μέσο, δεν θα κάνει τίποτα. Τα τοπικά μέσα είναι αυτά που όσο μπορούν, με όποιο τρόπο μπορούν, που δεν είναι και ο αγαπημένος μου, θα βρουν λύση.

3.10 ΓΙΩΡΓΟΣ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

Όχι μόνο Διευθυντής του Achaia Channel αλλά και «πειρατής». Σήμερα είναι και ιδιοκτήτης ενός ραδιοφωνικού σταθμού.

Το Achaia Channel είναι στον αέρα από το 1992. Από μια ομάδα επιχειρηματιών. Περνώντας μέσα από πάρα πολλές περιπέτειες, που έχουν να κάνουν με την νόμιμη αδειοδότηση των σταθμών. Εγώ ανέλαβα το κανάλι το Σεπτέμβρη του 2002. Το κανάλι είναι μια ανώνυμος εταιρεία. Αυτή τη στιγμή περιλαμβάνει ενημερωτικές εκπομπές, πολιτιστικές, πολιτικές, ιατρικές, αθλητικές, κινηματογράφο ελληνικό και ξένο, παιδικό πρόγραμμα, μουσικές εκπομπές, ντοκιμαντέρ. Η εμβέλειά του είναι στο πλαίσιο του χάρτη 24. Το 1998 όταν πρωτοδόθηκαν οι άδειες, ορίστηκαν ορισμένοι χάρτες. Ο χάρτης 24 είναι η Αχαΐα, Ηλεία, Κορινθία, μέχρι Κυπαρισσία, τους Άγιους Θεοδώρους, Κεφαλονιά Ζάκυνθο, Ιθάκη, τα παράλια της Αιτωλοκαρνανίας και της Φωκίδας. Θεωρείται από τους μικρούς χάρτες.

Όταν ανέλαβα το κανάλι ήταν εγκαταλελειμμένο. Στόχος ήταν να ξαναγίνει κανάλι. Δεν υπήρχε ούτε καν δελτίο ειδήσεων εκείνη την περίοδο. Ήταν υποβαθμισμένο. Στόχος ήταν να αναβαθμιστεί και να παίξει το ρόλο του στην περιφέρεια, την οποία καλείται να εκπέμψει. Να ενημερώνει και να εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον. Όπως είναι και ο αρχικός ρόλος λειτουργίας των μέσων μαζικής επικοινωνίας, βάση του Συντάγματος. Η εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος. Μέχρι σήμερα έχει επιτευχθεί ένα μεγάλο μέρος του στόχου αυτού. Σήμερα ήδη ετοιμαζόμαστε για την είσοδό μας στην ψηφιακή εποχή. Κατά ένα μεγάλο βαθμό το κανάλι λειτουργεί ψηφιακά εσωτερικά και απλά στο τελευταίο στάδιο ξαναγίνεται αναλογικό το σήμα, γιατί εκπέμπουμε αναλογικά. Όμως η εσωτερική επεξεργασία μας είναι ψηφιακή.

- *Θεωρείται ότι οι τηλεοπτικοί σταθμοί είναι πάρα πολλοί? Υπάρχει κορεσμός?*

Η αγορά μπορεί να κινείται ελεύθερα και όποιος επιχειρηματίας θέλει να επενδύσει, πιστεύει ότι αντέχει οικονομικά επενδύσει στο χώρο, θα πρέπει να έχει την ελευθερία να το κάνει. Σε αυτό βαδίζουμε, στην επερχόμενη ψηφιακή εποχή. Σκεφτείτε ότι τότε θα μπορούν τετραπλάσια κανάλια, απ' ότι σήμερα, να εκπέμψουν και να δραστηριοποιηθούν επιχειρηματικά. Βρισκόμαστε στη λογική της παγκοσμιοποίησης. Είτε εμείς το επιλέξαμε, είτε μας αρέσει, είτε

όχι, αυτή είναι η πραγματικότητα. Το καπιταλιστικό σύστημα κυριάρχησε του σοσιαλιστικού. Το αποκορύφωμα, ήταν η διάλυση της σοβιετικής ένωσης. Πράγμα που σημαίνει ότι ο παίκτης είναι ένας, η Αμερική. Τα μοντέλα έρχονται κυρίως από εκεί. Ένας είναι ο πλανητάρχης. Δεν υπάρχουν δύο. Άλλοι κανονίζουν τους κανόνες μέσα στους οποίους θα κινηθούμε εμείς. Δεν τους καθορίζουμε εμείς. Αυτή είναι η πραγματικότητα. Επίσης στις δημοκρατίες καλό είναι να υπάρχουν πολλές φωνές. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης εκτελούν και κοινωνικό έργο. Αυτό δεν αποπροσανατολίζει το κοινό. Το άσχημο θα ήταν να υπήρχε ένα μέσο.

- *Τι ρόλο θεωρείται ότι έχει η πολιτεία, όσον αφορά τα μέσα μαζικής επικοινωνίας?*

Η πολιτεία θα έπρεπε να μας δώσει τα δικαιώματα που δεν μας έχει δώσει τόσο καιρό. Να μπορούμε να καλύψουμε και τις ορεινές μας περιοχές, τους ανθρώπους που είναι εκεί. Να εκτελέσουμε τον κοινωνικό μας ρόλο. Πράγμα που εμείς επιθυμούμε και η πολιτεία δεν μας το επιτρέπει. Σου λέει, ότι έκανες μέχρι το 1998, μετά το 1998 δεν σου επιτρέπει να πας να βάλεις έναν αναμεταδότη σε μια ορεινή περιοχή για παράδειγμα. Που εκεί είναι κάποιοι άνθρωποι που ζουν αποκομμένοι. Αυτά τα πράγματα τα θεωρώ παράλογα. Αν νοιαζόντουσαν κάποιοι για αυτούς τους που ζουν στα ορεινά μέρη του κάθε νομού, θα είχαν δώσει και τις λύσεις. Στην παραμικρή μας παράβαση έρχεται το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης και μας χρεώνει με το ελάχιστο πρόστιμο, που είναι 15000 ευρώ. Για ένα περιφερειακό κανάλι είναι τεράστιο ποσό. Και ενώ 15000 ευρώ βάζει στα κανάλια πανελλαδικής εμβέλειας, που έχουν πολλαπλάσιο τζίρο από τον δικό μας, το ίδιο βάζει και σε μας. Δεν υπάρχει καμία διάκριση. Δεν τους ενδιαφέρει. Όμως να θυμίσουμε, ότι όλα αυτά ξεκίνησαν από την ελεύθερη ραδιοφωνία. Να θυμίσουμε ότι, αν δεν απατώμαι, ο σημερινός πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, υπέγραψε το πρώτο προεδρικό διάταγμα. Το προεδρικό διάταγμα 25, για την ελεύθερη ραδιοφωνία. Και επειδή εμένα η καταγωγή μου είναι από το ραδιόφωνο, δεν τα ξεχνάω αυτά.

Δεν ήταν ωραία πράγματα το να υπάρχει μόνο ένα κρατικό κανάλι, που η κυβέρνηση του καθόριζε τι θα πει. Άρα, καλύτερη η πολυφωνία και η

αυτορρύθμιση από την αγορά. Είναι προς το συμφέρον του πολίτη. Μπορεί να καταλάβει, ποιοι του λένε αλήθεια και ποιοι όχι. Έρευνες έχουν δείξει, για τί απαξιώθηκαν τα Αθηναϊκά δελτία ειδήσεων και έγιναν πορτοπαράθυρα. Και γίνονται κοκορομαχίες. Επειδή ακριβώς διαπίστωσαν κάποια στιγμή οι τηλεθεατές, ότι τους έλεγαν ψέματα. Και ότι ενώ ήταν αλλιώς τα πράγματα, τα ωραιοποιούσαν. Όμως ο πολίτης, δεν μπορούσε να το ελέγξει αυτό. Αυτά είναι πράγματα τα οποία μένουν κρυφά και δεν δημοσιοποιούνται. Εμείς λόγω δουλειάς, τα γνωρίζουμε. Τα δελτία ειδήσεων, έχουν απαξιωθεί από τους τηλεθεατές. Επειδή ακριβώς στρογγύλευαν γωνίες, ωραιοποιούσαν τα πράγματα, για να μην τσαλακώσουν κάποιους. Βρήκαν λοιπόν αυτό το τερτίπι των παραθύρων και των δήθεν καυγάδων, για να διασκεδάζουν τον τηλεθεατή. Εδώ και 2 χρόνια περίπου οι έρευνες δείχνουν υψηλή άνοδο των δελτίων ειδήσεων των περιφερειακών καναλιών στην Ελλάδα, γιατί εμείς δεν μπορούμε να πούμε ψέματα. Ο τηλεθεατής πολύ άμεσα και γρήγορα μπορεί να διασταυρώσει αυτό που θα πω εγώ. Η περιφέρεια είναι μικρότερη. Καταγράφεται άνω του 40% σε όλη την Ελλάδα, απώλεια των πανελλαδικών καναλιών, την ώρα του δελτίου ειδήσεων των περιφερειακών. Αυτά δεν λέγονται. Δεν συμφέρουν κάποιους... Για αυτό λέμε ότι η πολιτεία έχει ολιγωρήσει. Θα έπρεπε όλα αυτά να τα προστατεύει. Και την πραγματικότητα να την αποτυπώνει και να υποχρεώνει αυτούς που κάνουν τις μετρήσεις, να την αποτυπώνουν πραγματικά.

- *Ο τηλεοπτικός σταθμός, αυτή τη στιγμή, είναι κερδοφόρος?*

Ότι έχουμε κάνει από το 2002 μέχρι σήμερα, όλες οι επενδύσεις, είναι αποτέλεσμα της λειτουργίας του καναλιού. Επενδύουμε τα κέρδη μας. Και για αυτό καταφέραμε να γίνουμε και ψηφιακή. Να είμαστε σε αυτές τις σύγχρονες εγκαταστάσεις, που είναι της επόμενης δεκαετίας και ο αγώνας συνεχίζεται.

- *Ποια είναι τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ένας σταθμός?*

Κυρίως η συνείδηση των συνεργατών. Κατά πόσο αυτοί είναι επαγγελματίες ή περιστασιακοί. Το σημαντικότερο πρόβλημα που έχουμε σε σχέση με το κράτος, είναι οι νόμοι. Υπάρχει νόμος που λέει, ότι το 30% της κρατικής διαφήμισης θα πρέπει να διανέμεται στα περιφερειακά μέσα,

εφημερίδες, τηλεοράσεις, ραδιόφωνα. Αυτό δε συμβαίνει. Εάν υπήρχε αυτό, όλα τα μέσα θα στηριζόντουσαν πραγματικά και θα ανεβάζανε και την ποιότητα του προγράμματος. Ούτε το 5% δεν παίρνουμε. Το υπόλοιπο πάει υπέρ Αθηναίων. Ανάγκη έχουν αυτούς που θα επηρεάσουν λίγο περισσότερο. Η δυναμική που εμείς αναπτύσσουμε σαν μέσα, είναι που τους υποχρεώνει να ασχολούνται λίγο περισσότερο μαζί μας. Όμως τη κρατική διαφήμιση που εμείς δικαιούμεθα, δεν τη παίρνουμε. Το εμείς, το λέω για όλα τα μέσα. Τηρουμένων των αναλογιών. Ανάλογα με την τηλεθέαση που κάνουμε.

- *Γίνονται μετρήσεις?*

Μόνο η AGB υπάρχει. Από κει και πέρα, εμείς έχουμε κάνει κατά περιόδους κάποιες μετρήσεις. Η AGB δεν έχει αντιπροσωπευτικό δείγμα από τα μηχανάκια τα γνωστά στην Πάτρα. Έχω επίσημη απάντηση από την εταιρεία, η οποία μου λέει ότι αντιπροσωπευτικό δείγμα έχει σε 3 νομούς (Αχαΐα, Ηλεία και Αιτωλοακαρνανία) και μόνο ως έτσι μπορεί να θεωρηθεί αντιπροσωπευτικό. Επειδή όμως εμείς λόγω νόμου, δεν εκπέμπουμε σε όλη την Αιτωλοακαρνανία, δεν μπορούμε να έχουμε και τέτοιο αποτέλεσμα. Ενδεικτικά στοιχεία για την πόλη της Πάτρας, για το νομό Αχαΐας, η AGB δίνει. Όμως τα ενδεικτικά, δεν είναι και ακριβή. Δεν είναι αντιπροσωπευτικά. Κάποιοι βέβαια και τα ενδεικτικά τα έχουν χρησιμοποιήσει ως αντιπροσωπευτικά. Αλλά δεν είναι έτσι η πραγματικότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

Σε αυτό το κεφάλαιο θα δούμε πόσο πολύ ασχολήθηκε ο τύπος με το ραδιόφωνο εκείνη την εποχή, τα σχόλια που γινόντουσαν, οι διάφορες μετρήσεις ακροαματικότητας αλλά και αρκετό φωτογραφικό υλικό.

Ο ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΤΖΙΑΝΑ

Η ιδιωτική ραδιοφωνία αρχίζει να απασχολεί τον πατρινό τύπο. Σχόλια λοιπόν για τον 1^ο ιδιωτικό ραδιοφωνικό σταθμό της Πάτρας.

ΤΟ ΝΕΟ «ΡΑΔΙΟ - ΓΑΜΑ»
ΑΡΧΙΖΕΙ ΣΕ ΛΙΓΕΣ ΜΕΡΕΣ

Ένας νέος τοπικός ραδιοφωνικός σταθμός (που ήδη λειτουργεί ως «Ράδιο Γάμμα») πρόκειται σε λίγες μέρες να άναπτυχθεί με επαγγελματικά πρότυπα και με την φιλοδοξία να διαφωνεί κατά τον πιο ύψιστο και άριστο τρόπο το πνεύμα της πλουραλιστικής πληροφόρησης και ψυχαγωγίας που χαρακτηρίζει την εποχή μας.

Πρόκειται για ένα Σταθμό που άνήκει στη νεοσύστατη «Ραδιοφωνική «Αγία» Έταιρεία» Α. Ε. του όποιου άλασηρόθεμα

Φανταστικό δημοσίευμα περι Χιώνη και Άρφάνη

ήδη ή τεχνική και δημοσιογραφική άποδομή και άργάνωση πύοι στη «αγία» του «Ράδιο - Γάμμα» του άρασιτεχνικού Σταθμού που ίσχύοις για ήην πολύτητα

● — ΣΥΝΕΧΕΙΑ
 ΣΤΗΝ 4η ΣΕΛΙΔΑ

ΤΟ ΝΕΟ «ΡΑΔΙΟ - ΓΑΜΑ»

● — ΣΥΝΕΧΕΙΑ
 ΑΠΟ ΤΗΝ 1η ΣΕΛΙΔΑ

του. Η «Ραδιοφωνική «Αγία» Έταιρεία» άγαόροσ το «Ράδιο Γάμμα» του όποιου θα διατηρήσει και το όημα και ήή συγτότητα (94 μεγαόικιοι F.M. STEREO).

Στο νέο Ραδιοφωνικό Σταθμό διατίθενται όξιόλογα κεφάλαια προκειμένου να άπάξει μία ίσχυριστή προσφορά και γι' αυτό το όσοο θα λειτουργήσει με έπαγγελματις δημοσιογράφο υς και τίς πιο σύγχρονες προάιργμας της Ραδιοφωνίας - Έπικοινωνίας.

Ση «Ραδιοφωνική «Αγία» Έταιρεία» Α.Ε. μέτοχοι είναι οι κ.κ. Σάρος Δούσας διεθυντής της «Πελοποννήσου», Σωτήριος Χαιρέτης ίσχυρισματίας, Μαρία Γκολφινουόου - Χαράλαμπίδου, Άναστάσιος Παπαγιαννίόουλος, Δημήτριος Τουλιότος, Περιόλης Μιχαόουλος, Σάρος Μαθαίόουλος, Στυλιανός Άποστολόουλος και Γεώργιος Νιόρος.

Έν τή μεταξύ γύες δημοσιότρων στο «Νέο» (Μικροπολιτικό) άνακριόεις πληροφορίες όσον άφορά τους μέτοχοις με σύνασια να άποσταλεί το άόλογο δημοσιονιστικό τέλεξ πός την άνακριόεις στή :

«Άνακτη «ΝΕΑ».

Σχετικό με όσοφινό δημοσίευμα στη στήλη «Μικροπολιτικά» με τον τίτλο «Τό όλνο του σερμού στον... άρα», ό «Μικροπολιτικός» έπεσε όθμα άνακριόεις πληροφοριών κι' έγραφε ένα φανταστικό κείμενο.

«Τό γ' άποκατασταθεί ή άλήθεια και να μή δημοιοργόνται έσφαλ έτες άτυπώσεις διετυριόζοις έπειθόνας το παρακάτω :

α) Οόδερια σχέση με την ίδοιότεια Α.Ε. από την έπαοιμία «Ραδιοφωνική «Αγία» Έταιρεία» έχει το «όόημα του σερμού», όπως το άνακαλεί το δημοσίευμα (κ.κ. Χρ. Άρφάνης - Νικ. Χιώνης) όύτε ό π. Π. Γεωργιάδης.

α2) Στην «Ραδιοφωνική «Αγία» Έταιρεία» Α.Ε. μοναόικοί άραγματικοί μέτοχοι (όσοος έμφανίζόονται στο έταρικό) είναι οι άρακάτοι : Σάρος Δούσας, Δίνης Ήμεροίος, Έσχυρισμάς « ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ », ός Πρόόρος, Σωτήριος Χαιρέτης, ίσχυρισματίας, Μαρία Γκολφινουόου - Χαράλαμπίδου, Άναστάσιος Παπαγιαννίόουλος, Δημήτριος Τουλιότος, Περιόλης Μιχαόουλος, Σάρος Μαθαίόουλος, Στυλιανός Άποστολόουλος και Γεώργιος Νιόρος.

α3) Η «Ραδιοφωνική «Αγία» Έταιρεία» Α.Ε. άγαόροσ τον μέχρι πρότινος λειτουργόότα ίσχυριστεχνικό σταθμό «ΡΑΔΙΟ - ΓΑΜΜΑ», που θα διατηρήσει και ός όημα του.

«Παρακαλόμα για ήή δημοσίευση των παραόίνα διετυριόσεων και των άλήθινόν στυξόίων, γιάτι άπό ήή φοορ διαόόομα όόος άνακριόεις α' ένα δημοσιότριας της στήλης «Μικροπολιτικά». Για νάροστε άπόλυτη δικαιοι το μόνο όυστό στοιχείο που άναφύει είναι ήή ό Σταθμός μας θα είναι στο F.M. και από τους ίσχυρότεροις και άριόότεροις του περιφερισκού τόρου.

Με τιή
 Σ. ΔΟΥΚΑΣ»

ΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΑΘΗΝΑ (ΑΠΕ). — Στά 810 όιο, όρχ. έόδοσαν στο τέλος Όοκτωόριου οι καταθέσεις στην Άγροτική Τράπεζα της Έλλάδος, έόλωσε ό δικητής της κ. Ό. Δημόπουλος.

Έπίσης ό κ. Δημόπουλος άνακριόμας ότι άνοίχτηκε είδικός λογαρισμός σε όλα τα ύποκαταστήματα της ΑΤΕ, με στόχο την συγκέντρωση χρημάτων τή όποία θα διατεθούν για την έπαοιόηση της κοής γνάμης σχετικά με την άάαχη προόσιας του περιόόλλοντος. Η ΑΤΕ κατέοας ήδη στον λογαρισμό 52 έκ. όρχ.

ΤΡΙΤΗ 22 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1988

Συνάντηση γνωριμίας έπιτελών - προσωπικού του «Ράδιο - Γάμμα»

Συνάντηση γνωριμίας είχαν το βράδυ του Σαββάτου σε αίθουσα του ξενοδοχείου «Αστήρ» τα καλώς και νέα στελέχη του «ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ» με αφορμή την επικείμενη άγκυρωση του προγράμματος του σταθμού.

Για τους στόχους και την νέα δομή του ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ μίλησε ο διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας κ. Σέτης Χαρίσης. Είχε επίσης την ευκαιρία να αναγγείλει τα αποτελέσματα πρόσφατης δημοσκόπησης, που έγινε μόλις πριν λίγες εβδομάδες σύμφωνα με την οποία το ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ προηγείται σε ακροατικότητα σταθερά και με εντυπωσιακή διαφορά έναντι των άλλων ραδιοσταθμών.

Στην συνέχεια ο κ. Σέτης Χαρίσης παρουσίασε το Έπιτελείο του Σταθμού που έχει ως εξής:

Διευθύνων Προγράμματος: **ΑΝΔΡΕΑΣ ΒΡΗΣ**

Υπεύθυνος ψυχαγωγικού: **ΤΑΣΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ** (Ελληνικό ρεπερτόριο: **ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ** ξένο: **ΣΤΕΛΙΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ**)

Υπεύθυνος τμήματος ειδήσεων: **ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ** (Ανταποκριτής στην Αθήνα: **ΓΙΑΝΝΗΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ**).

Διοχή Έκμετάλλευσης: **ΚΩΣΤΑΣ ΒΡΗΣ** (διαρρήμιση για την Πάτρα) και **Χ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ** (από Αθήνα).

Λογιστήριο: **ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΚΑΡΑΜΠΕΤΣΟΣ**

Τεχνικό Τμήμα: **ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΕΧΑΓΙΑΣ**

Η συνάντηση έληξε από τον Διευθύνων Προγράμματος κ. Ανδρ. Βρή, με αναφορά στις άρχες που διέπουν το «ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ» σαν επαγγελματικού, πλέον, σταθμού και βασίζεται στις εμπειρίες από την μέχρι τώρα τρίχρονη παρουσία του, καθώς και στα βασικά χαρακτηριστικά του νέου προγράμματος, που ετοιμάζεται να δγει σύντομα σταδιακά στον αέρα.

Αυτό το πρόγραμμα θα προσιμεί, όπως πάντα, εύχαριστη μουσική, για όλους σε συνδυασμό με εγκαισι, εγκυρη και προπαντός αντικειμενική ενημέρωση.

ΣΤΑΜΑΤΟΥΝ ΤΗΝ ΠΩΛΗΣΗ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ ΤΑ ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ

Δεν θα πωλούν πλέον εισιτήρια των αστικών συγκοινωνιών τα περίπτερα της Πάτρας. Την απόφαση αυτή έλαβαν μετά από γενική συνέλευση που πραγματοποιήσαν οι περιπτεροί χει στην αίθουσα του Επαγγελματικού και Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου το πρωί της Κυριακής.

Όπως δηλώνουν οι ιδιοκτήτες περιπτέρων θα προσβούν στην ενέργεια γιατί είναι άδύναμο το ποσοστό του 2% που λαμβάνουν για την πώληση εισιτηρίων. Η απόφαση αναμένεται να τεθεί σε ισχύ τις επόμενες ημέρες αφού κοινοποιηθεί πρώτα στους δημοδίους.

ΣΥΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ

— ΣΥΝΕΧΕΙΑ
ΑΠΟ ΤΗΝ 1η ΣΕΛΙΔΑ

ου Εθνικής Οικονομίας είπε ότι θα πραγματοποιηθεί και άλλη σύσκεψη με το ίδιο αντικείμενο, γιατί δεν έληξαν αποφάσεις.

Από την πλευρά του ο κ. Χαλικιάς είπε ότι θα παραλάβει το πόρισμα από τον προσωρινό.

Σε 30,3 δισεκατομμύρια δρχ. ανέρχεται το άνοιγμα της Τρά

Κατά γράμμα
ενημερώνονται οι
πολίτες της Πάτρας
για
την πορεία του
Ράδιο
Γάμμα.

Δημοσιεύεται στην εφημερίδα «ΗΜΕΡΑ» το 1^ο έγκυρο γκάλοπ που διενέργησε η εταιρεία ALCO. Το γκάλοπ πραγματοποιήθηκε από 14-20 Μαΐου 1990, ανάμεσα σε 400 κατοίκους τον Νομού Αχαΐας. Είναι η πρώτη φορά για την ιστορία του ραδιοφώνου που γίνονται επίσημες μετρήσεις που αφορούν:

ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΕΡΤΖΙΑΝΑ ΜΑΣ

ΟΙ ΠΡΩΤΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ - ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΕΚΠΟΜΕΣ

Η «ΗΜΕΡΑ» ΔΙΝΕΙ ΤΙΣ ΑΚΡΟΜΑΤΙΚΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΡΑΔΙΟΦΩΝΩΝ ΜΑΣ

ΑΚΡΟΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΑΝΑ ΦΥΛΟ

ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	
ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ	27	43
ΡΑΔΙΟ ΑΙΓΙΟ	9	11
ΡΑΔΙΟ ΔΑΪΤΑ	7	7
ΣΤΟΥΝΤΙΟ 20	7	17
ΡΑΔΙΟ ΦΩΦΟΣ	2	3
ΑΧΑΪΑ 10.38	4	4
ΡΑΔΙΟ ΕΝΑ	2	2
ΚΑΝΑΛΙ 11	1	2
ΡΑΔΙΟ ΣΙΤΥ	1	1
ΡΑΔΙΟ ΠΟΡΤΟ	1	1
ΕΡΑ1 ΠΙΣ	3	17
ΑΛΛΟ ΣΤΑΘΜΟ	15	18
ΔΕΝ ΘΥΜΑΜΑΙ	9	16

Μεγάλες γενικές εκπομπές: Στο σημερινό γκάλοπ που πραγματοποιήθηκε τον Ραδιοφώνου τον Απρίλιο 1990, 28 και τον Ιανουάριο του ΡΙΣ Αποδοχίτης.

Η ΑΚΡΟΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ

ΣΤΑΘΜΟ	ΕΠΙ. ΔΑΪΤΑ	ΕΠΙ. ΠΑΡΕΛ.Σ	ΑΙΓΙΟ	ΚΑΝΑΛΙ 11	ΡΑΔΙΟ ΕΝΑ	ΡΑΔΙΟ ΠΟΡΤΟ	ΡΑΔΙΟ ΣΙΤΥ	ΡΑΔΙΟ ΦΩΦΟΣ	ΡΑΔΙΟ ΑΙΓΙΟ	ΡΑΔΙΟ ΔΑΪΤΑ	ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ	ΣΤΟΥΝΤΙΟ 20	ΡΑΔΙΟ ΠΙΣ	ΑΧΑΪΑ 10.38	ΡΑΔΙΟ ΝΕΡΤΟ	ΚΑΝΑΛΙ 11	ΡΑΔΙΟ ΕΝΑ	ΡΑΔΙΟ ΠΟΡΤΟ	ΡΑΔΙΟ ΣΙΤΥ	ΡΑΔΙΟ ΦΩΦΟΣ	ΡΑΔΙΟ ΑΙΓΙΟ	ΡΑΔΙΟ ΔΑΪΤΑ	ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ
27	43	26	42	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
9	11	4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
7	7	4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
7	17	4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	3	4	14	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
0.5	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
16	16	8	26	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
12	16	8	26	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
12	16	8	26	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Οι 20 πρώτες εκπομπές

ΕΡΤΖΙΑΝΑ: ΡΑΔΙΟ ΕΝΑ, ΡΑΔΙΟ ΠΟΡΤΟ, ΡΑΔΙΟ ΣΙΤΥ, ΡΑΔΙΟ ΦΩΦΟΣ, ΡΑΔΙΟ ΑΙΓΙΟ, ΡΑΔΙΟ ΔΑΪΤΑ, ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ, ΣΤΟΥΝΤΙΟ 20, ΡΑΔΙΟ ΠΙΣ, ΑΧΑΪΑ 10.38, ΡΑΔΙΟ ΝΕΡΤΟ, ΚΑΝΑΛΙ 11, ΡΑΔΙΟ ΕΝΑ, ΡΑΔΙΟ ΠΟΡΤΟ, ΡΑΔΙΟ ΣΙΤΥ, ΡΑΔΙΟ ΦΩΦΟΣ, ΡΑΔΙΟ ΑΙΓΙΟ, ΡΑΔΙΟ ΔΑΪΤΑ, ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ.

ΤΑΥΤΙΑ ΤΗΣ ΕΡΤΖΙΑΝΑΣ

(ΑΦΕΡΑ ΟΜΙΕΣ ΤΙΣ ΕΡΤΖΙΑΝΕΣ)

ΕΡΤΖΙΑΝΑ ΟΜΙΕΣ ΤΙΣ ΕΡΤΖΙΑΝΕΣ

Η ΕΡΤΖΙΑΝΑ ΟΜΙΕΣ ΤΙΣ ΕΡΤΖΙΑΝΕΣ είναι η πρώτη εκπομπή που πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο 1990, ανάμεσα σε 400 κατοίκους τον Νομό Αχαΐας. Είναι η πρώτη φορά για την ιστορία του ραδιοφώνου που γίνονται επίσημες μετρήσεις που αφορούν:

1. την ακροαματικότητα των σταθμών,
2. την ακροαματικότητα ανά ηλικία,
3. την ακροαματικότητα ανά φύλο,
4. τις πρώτες 20 εκπομπές.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα το Ράδιο Γάμμα κυριαρχεί και στις 4

Η ΗΜΕΡΑ

Οι πρώτες εκπομπές

Η «Η» δημοσιεύει σήμερα ΠΙΝΑΚΕΣ ΑΚΡΟΑΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ εκπομπών κατά ηλικία, φύλο, περιοχή, κλπ. Δυο είναι οι βασικές επισημάνσεις:
ΠΡΩΤΟΝ: Κυριαρχούν οι εκπομπές που παίζουν ΞΕΝΗ μουσική.
ΔΕΥΤΕΡΟΝ: Ο συναγωνισμός περιορίζεται ΜΟΝΟ στις εκπομπές που έχουν ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ παρουσία. (Στους πίνακες δεν υπάρχει καμιά εβδομαδιαία εκπομπή).
 Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι στις είκοσι πρώτες θέσεις έχουν μπει και εκπομπές σταθμών με ΧΑΜΗΛΗ ακροαματικότητα, ενώ λείπουν εκπομπές που ΕΧΟΥΝ ΦΗΜΗ όπως το «Ακρως τρελλό και ραδιοφωνικό», «Στο πίσω κάθισμα», κλπ.

Συμφωνία

διαφορών

ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΑΣ

<ol style="list-style-type: none"> 1. ΑΝΕΞΕΛΕΓΚΤΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ 2. ΧΩΡΙΣ ΖΑΧΑΡΗ 3. ΕΠΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΑΜΜΟ 4. ΜΕΡΑ ΚΙ ΑΥΤΗ 5. ΠΑΤΡΑ ΚΑΛΗΜΕΡΑ 6. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΣΚΟΠΑΘΕΙΑ 7. ΟΚΤΩ ΚΑΙ ΚΑΤΙ ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ 8. ΠΑΤΡΑ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ 9. ΝΥΧΤΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΠΟΛΟΣ 10. ΒΡΑΔΥΝΗ ΖΩΝΗ 12—1 π.μ. 	ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΚΑΝΑΛΙ 11
---	---

ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΑΤΡΩΝ

<ol style="list-style-type: none"> 1. ΟΚΤΩ ΚΑΙ ΚΑΤΙ ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ 2. ΧΩΡΙΣ ΖΑΧΑΡΗ 3. ΕΠΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΑΜΜΟ 4. ΣΤΟΥΣ ΗΧΟΥΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ 5. ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ — ΩΡΑ ΑΚΡΟΑΤΩΝ 	ΣΤΟΥΝΤΙΟ 20 ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΣΤΟΥΝΤΙΟ 20 Ρ/Σ ΜΕΣ/ΓΓΙΟΥ
---	---

ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ

<ol style="list-style-type: none"> 1. ΩΡΕΣ ΤΟΥ ΜΕΣΗΜΕΡΙΟΥ 2. ΠΡΩ-Ι-ΝΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ 3. ΑΤΑΣΙΕΣ 4. ΤΟ ΜΑΓΚΑΖΙΝΟ ΤΟΥ ΦΑΡΟΥ 5. ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ — ΩΡΑ ΑΚΡΟΑΤΩΝ 	ΡΑΔΙΟ ΑΙΓΙΟ ΡΑΔΙΟ ΑΙΓΙΟ ΑΧΑ-1-Α 10,38 ΡΑΔΙΟ ΦΑΡΟΣ Ρ/Σ ΜΕΣ/ΓΓΙΟΥ
--	---

ΑΚΡΟΑΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΕΣ ΣΥΝΟΛΟ ΝΟΜΟΥ

15 - 24

<ol style="list-style-type: none"> 1. ΑΝΕΞΕΛΕΓΚΤΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ — ΕΠΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΑΜΜΟ 3. ΟΚΤΩ ΚΑΙ ΚΑΤΙ ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ — ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΣΚΟΠΑΘΕΙΑ 5. ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ — ΩΡΑ ΑΚΡΟΑΤΩΝ 6. ΧΩΡΙΣ ΖΑΧΑΡΗ — ΜΕΡΑ ΚΙ ΑΥΤΗ — ΤΟ ΜΑΓΚΑΖΙΝΟ ΤΟΥ ΦΑΡΟΥ 9. ΞΥΠΝΑ ΚΑΙ ΝΑ ΠΡΟΣΕΧΕΙΣ — ΕΝΑ ΒΑΓΟΝΙ ΓΕΜΑΤΟ ΝΟΤΕΣ — ΠΑΤΡΑ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ — ΣΤΟΥΣ ΗΧΟΥΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ — ΠΡΩ-Ι-ΝΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ — ΝΥΧΤΑ ΚΑΙ SLOW ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ 	ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΣΤΟΥΝΤΙΟ 20 ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ Ρ/Σ ΜΕΣ/ΓΓΙΟΥ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΣΤΟΥΝΤΙΟ 20 ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΣΤΟΥΝΤΙΟ 20 ΡΑΔΙΟ ΑΙΓΙΟ ΡΑΔΙΟ ΕΝΑ
---	--

25 - 34

<ol style="list-style-type: none"> 1. ΧΩΡΙΣ ΖΑΧΑΡΗ 2. ΠΑΤΡΑ ΚΑΛΗΜΕΡΑ 3. ΟΚΤΩ ΚΑΙ ΚΑΤΙ ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ — ΝΥΧΤΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΠΟΛΟΣ — ΕΝΑ ΒΑΓΟΝΙ ΓΕΜΑΤΟ ΝΟΤΕΣ — ΩΡΕΣ ΤΟΥ ΜΕΣΗΜΕΡΙΟΥ 7. ΑΝΕΞΕΛΕΓΚΤΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ — ΕΠΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΑΜΜΟ — ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ — ΩΡΑ ΑΚΡΟΑΤΩΝ — ΞΥΠΝΑ ΚΑΙ ΝΑ ΠΡΟΣΕΧΕΙΣ — ΣΤΟΥΣ ΗΧΟΥΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ — ΑΤΑΣΙΕΣ — ΠΡΩ-Ι-ΝΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ 	ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΠΑΤΡΑ ΣΤΟΥΝΤΙΟ 20 ΡΑΔΙΟ ΠΑΤΡΑ ΣΤΟΥΝΤΙΟ 20 ΡΑΔΙΟ ΑΙΓΙΟ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ Ρ/Σ ΜΕΣ/ΓΓΙΟΥ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΣΤΟΥΝΤΙΟ 20 ΑΧΑ-1-Α 10,38 ΡΑΔΙΟ ΑΙΓΙΟ
---	---

35 - 44

<ol style="list-style-type: none"> 1. ΧΩΡΙΣ ΖΑΧΑΡΗ — ΜΕΡΑ ΚΙ ΑΥΤΗ 3. ΠΡΩ-Ι-ΝΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ — ΑΝΕΞΕΛΕΓΚΤΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ — ΕΠΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΑΜΜΟ — ΠΑΤΡΑ ΚΑΛΗΜΕΡΑ — ΝΥΧΤΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΠΟΛΟΣ — ΑΤΑΣΙΕΣ — ΩΡΕΣ ΜΕΣΗΜΕΡΙΟΥ 	ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΑΙΓΙΟ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΠΑΤΡΑ ΡΑΔΙΟ ΠΑΤΡΑ ΑΧΑ-1-Α 10,38 ΡΑΔΙΟ ΑΙΓΙΟ
---	---

45 - 54

<ol style="list-style-type: none"> 1. ΩΡΕΣ ΤΟΥ ΜΕΣΗΜΕΡΙΟΥ 2. ΧΩΡΙΣ ΖΑΧΑΡΗ — ΜΕΡΑ ΚΙ ΑΥΤΗ — ΠΑΤΡΑ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ 	ΡΑΔΙΟ ΑΙΓΙΟ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΦΑΡΟΣ
--	--

56 - 64

<ol style="list-style-type: none"> 1. ΩΡΕΣ ΤΟΥ ΜΕΣΗΜΕΡΙΟΥ 2. ΠΡΩ-Ι-ΝΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ 3. ΠΑΤΡΑ ΚΑΛΗΜΕΡΑ 4. ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ — ΩΡΑ ΑΚΡΟΑΤΩΝ — ΠΑΤΡΑ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ — ΑΤΑΣΙΕΣ 	ΡΑΔΙΟ ΑΙΓΙΟ ΡΑΔΙΟ ΑΙΓΙΟ ΡΑΔΙΟ ΠΑΤΡΑ Ρ/Σ ΜΕΣ/ΓΓΙΟΥ ΡΑΔΙΟ ΦΑΡΟΣ ΑΧΑ-1-Α 10,38
--	--

ΑΚΡΟΑΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΣΥΝΟΛΟ ΝΟΜΟΥ

ΑΝΔΡΕΣ

<ol style="list-style-type: none"> 1. ΕΠΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΑΜΜΟ 2. ΑΝΕΞΕΛΕΓΚΤΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ 3. ΩΡΕΣ ΤΟΥ ΜΕΣΗΜΕΡΙΟΥ — ΠΡΩ-Ι-ΝΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ 5. ΟΚΤΩ ΚΑΙ ΚΑΤΙ ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ — ΝΥΧΤΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΠΟΛΟΣ — ΕΝΑ ΒΑΓΟΝΙ ΓΕΜΑΤΟ ΝΟΤΕΣ 8. ΧΩΡΙΣ ΖΑΧΑΡΗ — ΜΕΡΑ ΚΙ ΑΥΤΗ — ΤΟ ΜΑΓΚΑΖΙΝΟ ΤΟΥ ΦΑΡΟΥ — ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΣΚΟΠΑΘΕΙΑ — ΒΡΑΔΥΝΗ ΖΩΝΗ 12—1 π.μ. 	ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΑΙΓΙΟ ΡΑΔΙΟ ΑΙΓΙΟ ΣΤΟΥΝΤΙΟ 20 ΡΑΔΙΟ ΠΑΤΡΑ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΦΑΡΟΣ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΚΑΝΑΛΙ 11
---	---

ΓΥΝΑΙΚΕΣ

<ol style="list-style-type: none"> 1. ΧΩΡΙΣ ΖΑΧΑΡΗ 2. ΑΝΕΞΕΛΕΓΚΤΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ 3. ΩΡΕΣ ΜΕΣΗΜΕΡΙΟΥ 4. ΜΕΡΑ ΚΙ ΑΥΤΗ — ΕΠΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΑΜΜΟ — ΠΑΤΡΑ ΚΑΛΗΜΕΡΑ 7. ΟΚΤΩ ΚΑΙ ΚΑΤΙ ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ — ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ — ΩΡΑ ΑΚΡΟΑΤΩΝ — ΠΡΩ-Ι-ΝΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ — ΠΑΤΡΑ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ 	ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΑΙΓΙΟ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΣΤΟΥΝΤΙΟ 20 Ρ/Σ ΜΕΣ/ΓΓΙΟΥ ΡΑΔΙΟ ΑΙΓΙΟ ΡΑΔΙΟ ΦΑΡΟΣ
---	---

ΑΚΡΟΑΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΣΥΝΟΛΟ ΝΟΜΟΥ

ΓΥΝΑΙΚΕΣ

<ol style="list-style-type: none"> 1. ΧΩΡΙΣ ΖΑΧΑΡΗ 2. ΑΝΕΞΕΛΕΓΚΤΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ 3. ΩΡΕΣ ΜΕΣΗΜΕΡΙΟΥ 4. ΜΕΡΑ ΚΙ ΑΥΤΗ — ΕΠΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΑΜΜΟ — ΠΑΤΡΑ ΚΑΛΗΜΕΡΑ 7. ΟΚΤΩ ΚΑΙ ΚΑΤΙ ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ — ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ — ΩΡΑ ΑΚΡΟΑΤΩΝ — ΠΡΩ-Ι-ΝΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ — ΠΑΤΡΑ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ 	ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΑΙΓΙΟ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ ΣΤΟΥΝΤΙΟ 20 Ρ/Σ ΜΕΣ/ΓΓΙΟΥ ΡΑΔΙΟ ΑΙΓΙΟ ΡΑΔΙΟ ΦΑΡΟΣ
---	---

ομάδες, ενώ πρέπει να επισημάνουμε ότι ο ΡλΣ Φάρος τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, πραγματοποιούσε τεχνικές εργασίες και δεν εξέπεμπε όλες τις ώρες.

Στο παραπάνω απόκομμα μία ημέρα ακριβώς μετά τη δημοσίευση του 1^{ου} επίσημου γκάλοπ, στις 03.06.90, η ίδια εφημερίδα ασχολείται πάλι με τα αποτελέσματα της έρευνας. Συνοψίζοντας, λοιπόν, τα αποτελέσματα βλέπουμε ότι το

Ράδιο Γάμμα κυριαρχεί στο Δήμο Πατρών. Έχει μεγάλη ακροαματικότητα τόσο στους άνδρες όσο και στις γυναίκες, αλλά και σε ηλικίες 15 – 44. Υπάρχει μόνο μία μικρή διαφοροποίηση στις μεγαλύτερες ηλικίες.

Η «ΗΜΕΡΑ» φροντίζει να ενημερώνει τους πολίτες ακόμα και

Η ΗΜΕΡΑ ΣΤΑ FM

Το καλοκαίρι έχει πια μπει για τα καλά και οι ασχολίες μας αρχίζουν να παίρνουν έναν άλλο ρυθμό.

Οι ραδιοσταθμοί στην προσπάθειά τους να ακολουθήσουν τον καλοκαιρινό τρόπο ζωής των ακροατών τους μεταβάλλουν τα προγράμματά τους.

Βέβαια αλλαγές γίνονται και για έναν άλλο λόγο: μετά τη δημοσκόπηση που πραγματοποιήθηκε η ΗΜΕΡΑ, οι υπεύθυνοι των σταθμών φροντίζουν να διατηρούν ακομπιλιές που προτιμούν οι ακροατές και μεταβάλλουν τις υπόλοιπες ανάλογα.

Η ΗΜΕΡΑ ΣΤΑ FM ξεκινά σήμερα την παρουσίαση των καλοκαιρινών προγραμμάτων σταθμών για να σας ενημερώσει καλύτερα, μια που οι αναγνώστες της ξέρουν τι ακούν και πότε το ακούν.

Η ενότητα αυτή ξεκινά με το νέο πρόγραμμα του Ράδιο Γάμμα.

— Πρώτη βασική διαπίστωση είναι η εξόρμητη ζώνη με ξένη μουσική από τη 1 μέχρι τις 7 η οποία διακόπτεται μόνο από τις 3 μέχρι τις 4 με ελληνικό ροκ της δεκαετίας του '60.

— Η πετυχημένη εκπομπή (σύμφωνα με τη δημοσκόπηση «Ανεξέλεγκτες καταστάσεις») αλλάζει όνομα και ώρα μετάδοσης. Γίνεται ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΙ ΚΟΛΥΜΒΗΤΕΣ και μεταδίδεται από τις 5 μέχρι τις 7 το απόγευμα.

— Ο Γιώργος Νιάρος μετα

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ :

ΚΩΣΤΑΣ ΜΠΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ
(1 – 3 Μ.Μ.)
ΤΗΛ. 276.883)

τοπίζεται αρκετές ώρες νωρίτερα και ολοκληρώνεται απ' όλη 1 μέχρι τις 2 το μεσημέρι με την εκπομπή ΣΤΟ ΒΑΘΟΣ ΚΗΠΟΣ — Αντί στο ο Δημήτρης Τουλιώτης και ο Περικλής Μιχαλόπουλος μεταποσίζονται λίγες ώρες αργότερα.

Αναλυτικότερα το βασικό μέρος του προγράμματος έχει ως εξής:

06.00 «Αλλάξτε πλευρά» ορχηστρική μουσική με το Γ. Καραγιωργόπουλο.

07.00 ΦΛΑΣ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

07.00 «Όρα είναι θα περάσει» με την κ. Καλλίτη

08.00 Ειδήσεις

08.30 «Χωρίς ζάχαρη» με τον Γ. Κουτονιάνη

Επισκόπηση του τοπικού προνού τύπου

09.30 «Μέρα κι αυτή» με την πορεία των επτά Παραγωγή του τμήματος ειδήσεων του ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ

12.00 «Τραγούδια που αντέχουν στο χρόνο» Κ. Ματθαίου

13.00 «Στ» δόθος «ήσος» με το Γ. Νιάρο

14.00 Ειδήσεις

14.05 «Πλίτες—πλάτες COM-PANY» με το Τ. Παπαγιαννόπουλο.

15.00 «Ελληνικό ροκ στη δεκαετία του 60 με το Γάμμα Κουτσούκο

16.00 Ειδήσεις

16.02 «Το άγγιγμα της μέδουσας» με το Ν. Αλιβιζάτο

17.00 Ειδήσεις

10.02 «Χιμερινοί καλυμνητές» με τους Σ. Απαστελλόπουλο και Μ. Παπαγιωργίου.

18.00 Ειδήσεις

19.00 Ειδήσεις

19'02 «Με γυαλιά ήλιου» με τον Π. Μιχαλόπουλο

20.00 Ειδήσεις

20.05 «Πρωτοχρονιάματα», με το Δ. Τουλιάτο

21.00 Ειδήσεις

21.02 «Θυμηθείτε μαζί μου» με το Β. Παπαγιωργίου

22.00 Ειδήσεις

22.02 «Μουσική για καλοκαιρινές δόλτες» με το Θ. Παπαγιαννόπουλο

— Κατά τις βραδινές ώρες διατηρείται η εκπομπή της Μαρίας Γαύδη, η οποία θα αναλαμβάνεται με εκπομπές άλλων παραγωγών.

Για περισσότερες λεπτομέρειες συντονιστείτε με το Ράδιο Γάμμα και ακούστε. Μην μένετε να δείτε όλο το πρόγραμμα δημοσιευμένο. Αυτό δεν αποτελεί στόχο της στήλης

Αξίζει πάντως να σημειωθεί ότι το Ράδιο Γάμμα εδώ και πολύ καιρό δεν είχε μεταβάλει σχεδόν καθόλου το πρόγραμμά του.

ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ Ε.Π.Ε.

EAGLE GT+4

Το καλύτερο ελαστικό για την πόλη

ULTRA GRIP 3

Το καλύτερο ελαστικό για την πόλη

για τις μικρές

αλλαγές που
γίνονται στο
πρόγραμμα του
Ράδιο Γάμμα.

Ένα άρθρο που
υμνεί τα 4 χρόνια της
ελεύθερης ραδιοφωνίας.
Δίνει έμφαση σε εκείνους
τους ανθρώπους που
έχουν στιγματίσει μέχρι και
σήμερα το ραδιόφωνο.
Ποιος άλλωστε δεν
γνωρίζει:

- τον Αποστολόπουλο
Στέλιο,
- τον Κοντογιάννη
Γιώργο,

- την Τραγουστή Νατάσα,
- τον Μάγνη Κων/νο,
- τον Παπαδόπουλο Φάνη

ὕ τον Παπαγιαννόπουλο Τάσο?

Άνθρωποι που ουσιαστικά «δημιούργησαν» το ραδιόφωνο.

Κάπου το 1991, λοιπόν, γίνεται μία μαζική αποχώρηση διαφόρων στελεχών από το Ράδιο Γάμμα. Ο λόγος?? Οι ίδιοι αρνούνται να απαντήσουν ακόμα και

Το Μάξ - ιμουμ στο Ραδιόφωνο

ΕΠΙΣΗΜΑ ΣΤΟΝ «ΑΕΡΑ» ΜΕΘΑΥΡΙΟ

Η αποχώρηση από γνωστό ραδιοσταθμό της Πάτρας στελεχών, παραγωγών αλλά και τεχνικών ήταν σίγουρο ότι θα σηματοδοτούσε εξελίξεις στα ερτζιανά. Ήταν λοιπόν θέμα χρόνου. Έτσι η Παρασκευή μεθαύριο θα αποτελέσει την αφετηρία έναρξης του προγράμματος του MAX FM (93,5).

ΣΥΝΕΧΕΙΑ από την 1η σελ.

πουλος, Τ. Κότης, Κ. Τσίγκας, Θ. Παπαγιαννόπουλος, Θ. Παπάκος, Θ. Κολλιόπουλος και η Φώφη Δημοπούλου.

Ειδικές συνεργασίες: Κ. Λογαράς, Γ. Βγενόπουλος, Β. Σακελλάρη, Χ. Ζαννίδης. Την τεχνική υποστήριξη έχουν οι Γ. Καραγεωργόπουλος και ο Ακης Θεοδώσης.

Από την απλή αιγνώση των συνεργατών του φιλόδοξου MAX FM καταλαβαίνει κανείς ότι η ραδιοφωνική πραγματικότητα δεν θα είναι πιά η ίδια.

Συμπερασματικά λοιπόν είναι σαφές ότι θα υπάρξουν ανακατατάξεις στο χώρο του ραδιοφώνου της περιοχής μας. Ανακατατάξεις που θα οδηγήσουν σε υψηλότερα επίπεδα προγράμματος, αλλά και αποτελεσματικότερης επιχειρηματικής προβολής.

Όλη αυτή η πείρα και το μάρκι που συγκεντρώνει αυτή η «ραδιοφωνική οικογένεια» αναμένεται ότι θα δώσει ένα μοναδικό αποτέλεσμα στον χώρο της ψυχαγωγίας, αλλά και στο χώρο της ενημέρωσης.

Καθημερινή «παρέμβαση» στην ενημέρωση ο Γ. Κοιτογιάννης, η Λουση Βισίλια, ο Γ. Αναστασόπουλος, η Ελίζα Καλλίτση και ο Παναγιώτης Χαϊζής. Ακόμα θα υπάρχουν συνεργασίες με έγκριτους δημοσιογράφους της Αθήνας.

Με άποψη και στυλ στο πρόγραμμα δημιουργούν οι: Στ. Απεστολόπουλος, Περ. Μιχαλόπουλος «θείος Τάσος», Δ. Τουλιάνης, Κώστας Μαιθαίου, Σάκης Κουτσούκος, Βασ. Παπαγεωργίου, Π. Ερδас, Γ. Σταυρό-

**ΣΥΝΕΧΕΙΑ
ΣΤΗΝ 4η ΣΕΛΙΔΑ**

σήμερα και αρκούνται στο να πουν απλά: «Διαφορετικές απόψεις». Όλο αυτό το team, ιδρύει και στηρίζει τον MAX FM, όπου θα «αφήσει εποχή» και θα... «φέρει τα πάνω – κάτω». Δεν θα μπορούσε βέβαια ο τύπος να μην καταγράψει όλες αυτές τις εξελίξεις.

Μία διαφήμιση του πολυσυζητημένου MAX FM σε μία από τις πατρινές εφημερίδες. Όπως βλέπουμε δεν χρειάζεται κάποιο ιδιαίτερο ή έξυπνο spot-

Ραδιόφωνο;

Ναι!

αλλά από ποιούς;

Κώστας Ματθαίου	Καραγιωργόπουλος Γιώργος
Φώφη Δημοπούλου	Τάκης Κόντης
Σάκης Κουτσούκος	Ερδασ Παναγιώτης
"Θεός Τάσος"	Κολλιόπουλος Θεόδωρος
Στέλιος Αποστολόπουλος	Παπαγιαννόπουλος Θεόδωρος
Περικλής Μιχαλόπουλος	Χάρης Ζανίδης
Κοντογιάννης Γιώργος	Κώστας Λογαράς
Αναστασάπουλος Γιώργος	Γιώργος Βγενόπουλος
Λούσυ Βισύλια	Βάσω Σακελλάρη
Πάνος Χατζής	Θόδωρος Λόντας
Δημήτρης Τουλιάτος	Δημήτρης Μοσχονάς
Παπαγεωργίου Βασίλης	Νεκτάριος Σαραντίτης
Ακης Θεοδόσης	Ελίσα Καλίτη

Η ΜΕΓΑΛΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ

ακι. Η καταγραφή απλώς των συνεργατών του Ρ/Σ αρκεί. Οι άνθρωποι αυτοί αποτελούν εγγύηση για το ραδιόφωνο.

Max

ΕΚΠΟΜΠΗ

Καλεσμένος των "ανεξέλεγκτων καταστάσεων", ήτοι του Στέλιου Αποστολόπουλου και του Σπύρου Ματθαιόπουλου στο MAX FM ήταν το περασμένο Σαββατόβραδο ο Νίκος Μουρατίδης, ο υπεύθυνος προγράμματος του ΚΛΙΚ FM, γνωστός και από το ραδιόφωνο του ANT-1.

Η... max εκπομπή ακούστηκε από τις 10 μέχρι τις 12 και όσοι τη χάσατε, χάσατε.

«Ανεξέλεγκτες καταστάσεις». Μία από τις πιο γνωστές ραδιοφωνικές εκπομπές εκείνης της εποχής. Μία εκπομπή που συγκέντρωνε τα μεγαλύτερα νούμερα ακροαματικότητας και έκανε τους παραγωγούς της πασίγνωστους!!!!

Ο
Στέλιος
Αποστολόπουλος
δεν σταματά
πουθενά. Μετά
τον MAX FM,
σειρά έχει ο
RELAX FM.
Μία διαφήμιση
του
καινούργιου
του
ραδιοφωνικού
σταθμού με
πολύ δυνατά
ονόματα για
συνεργάτες.

10 Λόγοι για ν' ακούτε RELAX FM

1. Είναι το πιο κλιματιστικό... ραδιόφωνο!
2. "Παίζει μπάλα" χωρίς να... ιδρώνει!
3. Αγαπάει τα θαλάσσια σπορ: φραπέ, τάβλι...
4. Κρατάει όλες τις πρωτεΐνες: Disco, funk, soul!
5. Κρατάει τη καρτίνη σε χαμηλά επίπεδα.
6. Είναι ό,τι πιο... νεσεσέρ για το καλοκαίρι!
7. Αγαπάει τα θερινά σινεμά!
8. Η μουσική του είναι ό,τι πιο... "φεύγα"!
9. Οι παραγωγοί του ξέρουν τα καλύτερα ανέκδοτα της πιάτσας!
10. Γιατί το μόνο που έχει σε κονσέρβα, είναι μπύρες!

RELAX 88FM

NITRO
102.4

Καρόλου 38, Πάτρα - Τηλ./Φακ: 061. 225 206, 221 067
<http://westnet.hol.gr/relaxfm/index.htm> • e-mail: relaxfm@patra.hol.gr

Αγαπημένο θέμα του τύπου φαίνεται πως έχει γίνει το ραδιόφωνο, αφού τώρα απασχολεί και τις κοινωνικές στήλες, με περιπαικτικά σχόλια.

◆ Όσο και περισσότεροι ακροατές στην πόλη μας επηλέγουν τη ραδιοφωνική συχνότητα του Relax Fm και του νεανικού της επιπέδου. Ο σταθμός ιδρύθηκε δειλά - δειλά τον περασμένο Μάιο από τον ραδιοφωνικό παραγωγό και ντ-τζέι **Στέλιο Αποστολόπουλο** και την ιδιοκτήτρια σχολής χορού **Λίλα Μισούλη** και από τις 2 Οκτωβρίου εκπέμπει ένα δεκαεπτάλετο πρόγραμμα ξένου ρεπερτορίου, το οποίο περιλαμβάνει από ακούσματα ποπ και ροκ μέχρι σοσιεταριστικά με γλώσσα τις ώρες της ημέρας.

ΔΗΜΟΣΙΩΣ...

Τα μέλη του σταθμού είναι ιδιαίτερα απαιτητά στο κοινό λόγω της θητείας τους στη νυχτερινή διασκέδαση και πέραν των δυσκολερικών τους γνώσεων μας μεταφέρουν ποικίλες καλλιτεχνικές ειδήσεις. Πρόκειται για τους **Κωνσταντίνο Γεωργίου**, **Μιράνη Γεωργίου**, **Μαρκ Κούλεϊ**, **Ακη Βαβαρούπα**, **Αγγελό Πλαστήρα** που ακούγονται σε εναλλασσόμενα ώρια τις καθημερινές αλλά και τους **Τότη Φαφούτη** και **Γιώργο Κασιάνη** που μας κρατούν συντροφιά τα Σαββατοκύριακα. Με προγραμματιστή τον **Δημήτρη Σακάτο** πέραν των ζωντανών εκπομπών επιτυγχάνεται και συνεχής μουσική υπόκρουση μέσω κομπιούτερ.

Η πολλή δουλειά βέβαια δεν αποκλείει τα νυχτοπερπατήματα και τις παλιές κακιές συνηθειές. Έτσι, τα στελέχη του Relax Fm πρόσφατα ξενύχτησαν και δοκίμασαν την τύχη τους στο Καζίνο Ρίου.

◆ Το ραντεβού τους για τις 15 Νοεμβρίου ανανεώσαν οι γυναικές της Πολιοδομίας. Έτσι, θα δεπνήσουν και πάλι όλες μαζί και θ' ανταλλάξουν απόψεις αφού η προηγούμενη έξοδος τους ήταν ιδιαίτερα επιτυχή. Η ιδέα ανήκει και πάλι στην προϊστάμενη της τεχνικής υπηρεσίας, **Μπιλι Νταϊροπούλου**.

◆ Ασφυκτικά γεμάτο το σινεμά «Ελίπς» από νεοδαίους, που παρακο-

Τα στελέχη του Relax FM εκτός της μουσικής ορέγονται και τον τζόγο

λουθούν με προσήλωσι και ενθουσιασμό το φίλι «Ημέρα της ανεξαρτησίας» που μόνο στην Αθήνα ξεπέρασε τα 80.000 εισιτήρια.

Η Πάτρα δεν φαίνεται ν' αποτέλει εξαίρεση από εμπορικής πλευράς και η έξοδος των εξυγηνών επισκεπτάει φανερά την ταινία «Ο βράχος» που είδαμε πρόσφατα.

Λίλα και Λίλα

Ο RELAX FM με λίγες ώρες
αναμετάδοσης από τον Αθηναϊκό
Nitro, ανακοινώνει στον
Πατρινό τύπο το καθημερινό του
πρόγραμμα.

Αθηναϊκό COOL του Γιώργου Τράγκα. Ο MAX στηρίζει τον πολιτισμό της Πάτρας με πολλές χορηγίες σε πολιτιστικές εκδηλώσεις, ενώ το κλίμα που επικρατεί στα γραφεία και studio του MAX είναι... «άκρως οικογενειακό».

ΣΤΑΣΗ ΔΕΥΤΕΡΗ: ΑΚΤΗ ΔΥΜΑΙΩΝ 7

Τα μικρόφωνα στους δρόμους...

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟ ΡΑΔΙΟ ΓΑΜΜΑ, ΤΟΝ ΣΤΑΘΜΟ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΤΑΥΤΙΣΤΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Αφιέρωμα στον παλαιότερο ιδιωτικό ραδιοφωνικό σταθμό της Πάτρας. Πριν από 14 χρόνια, οι ραδιοφωνικές λίσες για τους ακροατές ήταν δύο: Το πρώτο και το δεύτερο πρόγραμμα της ΕΡΑ. Στον αέρα των ερμητών της Πάτρας εμφανίστηκε και μια τρίτη: Πρώτο και ο σταθμός ονομάστηκε έτσι.

14 χρόνια πριν, οι πρώτοι συντάκτες του Ταύρος Παπαγιαννόπουλος, Δημήτρης Βασιλάκης, Γεώργιος Νίκος, Σάββας Λαζαράκης, Κωνσταντίνος Γεωργιάδης, Κωνσταντίνος Γεωργιάδης, Γεώργιος Κωνσταντίνου και ο αξιωματικός Παναγιώτης Μικαλόπουλος.

Είχε ένα σπίτι - κρηστά στην περιοχή Δάμας. Ήταν τότε που κάποια κρατούσαν τον Πάπα και κερματίζον αλλοι λάτρες του ραδιοφώνου, κέρματι την ίδια τους περσία στο κρηστά, στην αρχή με κέρη για την βότα και ανταμάρια από την αγορά του "να σε ακούν" και στη συνέχεια ακουγόταν το επισημότατο τους μάλλον. Γι' αυτό άλλωστε και το Ράδιο Γάμμα ήταν ο πρώτος καλά σημειωμένος επαγγελματικός ραδιοφωνικός σταθμός. Το 1988 μεταφέρθηκε ο σταθμός στην Αγία Παρασκευή και η νέα του ταξινόμηση ήταν τότε που οι "συντάκτες κοποστάδες" με τον Στάση Αναστασοπούλου και τον Σπύρο Μαντάκο "έδωσαν κερμάτι".

Το Ράδιο Γάμμα ανακαλύπτει εκείνη την εποχή να είναι και την πρώτη που παραβίασε στην κοινωνία της Πάτρας ακαδημαϊκά δημοσιογραφικά κριτήρια. Ης διαδύνη προγράμματος ήσε στη δύσκολη μεταβλητή ήση της μεταβλητής σε επαγγελματικό σταθμό τον Ανδρέα Αλεξ. Βρη.

Οι πρώτοι συντάκτες αυτής της προσπάθειας ήσαν μεταξύ άλλων ο Γεώργιος Αναστασοπούλου με υπεύθυνος επιμέλειας και οι Δημήτρης Κωστόπουλος, Στάθης Καραβίτσας, Κωνσταντίνος Καραβίτσας.

Επί ανέκδοτο μετρήσει οι ακριβώς σταθμοί με γενικό διευθυντή τον Στέη Χαράστη και μετρήθηκε, στην Ακμή Δυμαίων 7, εκεί που σήμερα βρίσκεται ο εγκαταστάσεις του. Από τους πρώτους γνωστούς παραγωγικούς ακροατές της εποχής ή να Βαλέρι και η Αλίκη Χριστοδουλοπούλου και η Χριστίνα Γαργαλιάνη, ο Γεώργιος Παπαγιαννόπουλος και ο Σπύρος Καραβίτσας. Το 1991 ο σταθμός πήρε για πρώτη φορά το 80% των ακροατών του από κληρονομή (Πάσος Παπαγιαννόπουλος, Αφής Θεοδόσης, Γεώργιος Καραγιαννόπουλος, Στάθης Κουτσούκος, Γεωργιάδης Μικαλόπουλος) άρματα τον Αλέξη Βα. Στη συνέχεια ο σταθμός άλλαξε αρκετά διευθυντές, και έφτασε αλλαχώς στις μέρες μας. Επειδή είναι εξ ολοκλήρου αλληλο-

Οι συντάκτες του Ράδιο Γάμμα σε αναμνηστική φωτογραφία λίγο μετά την κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας του σταθμού.

μένο "πρόσωπο" και λειτουργώντας με νέο διοικητικό καθεστώς και διευθυντή τον δημοσιογράφο Γιάννη Μαντάκο που διοίκησε τον Τάση Χαράστη.

Ο Σταθμός είναι ενημερωτικός με τρεις δημοσιογραφικές ζώνες, πρωί, μεσημέρι, απόγευμα, και σκοπό έχει να φέρει τον ακροατή κοντά στο ραδιοφωνικό δίκτυο α. κ. Μαντάκος προσέθεσε στην "Μέση από τις απαιτήσεις προσέβαλλε να κινήσει παρατάξεις στην κοινωνία και αυτό έσο σε ένα μεγάλο βήμα επιτυχηθεί με τις δημοσιογραφικές ζώνες που κίνησε με φερό κάθε μέρα, π.κ. κωλοφορμάκια, κερμάτι, κερμάτι.

Οι περισσότεροι που ακολουθούν σήμερα με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης κάποιο στήλη της καριέρας τους έχουν μνησέ και στο μικρόφωνο του Ράδιο Γάμμα. Ο ραδιοφωνικός σταθμός παρακολούθησε 23 περιπτώσεις όποτε, και θεωρείται ένας από τους πλέον οργανωμένους στο χώρο, σε ολόκληρη τη χώρα. Στην προέλευση εργαζόταν οι Δημήτρης Παπαδόπουλος, Βαγγέλης Βασιλάκης, Βασίλης Μουζάκης, Τάσης Παπαγιαννόπουλος, Σπύρος Καραβίτσας και Γιάννης Παπαγιαννόπουλος. Στο δημοσιογραφικό τμήμα οι Γιάννης Γεωργιάδης, Μιχάλης Μπαλακτσάκης, Νίκος Σίφραγος, Απόστολος Βασιλάκης, Γιάννης Μαντάκος, Ανδρέας Αλεξ. Βρη, Βασίλης Παπαδόπουλος και Σπύρος Μαντάκος.

Ο σταθμός έχει και δύο σετ τικαίες εκπομπές με την Γαλιλή Πέττα και τον Δημήτρη Βαγιή. Οι παραγωγικοί εργαζόμενοι οι Μορφο Νικολαΐδης, Χριστίνα Λαζαράκη, Νίκος Αλεξάνδρος, Γιάννης Καραβίτσας, Αλέξης Καραβίτσας, Κατερίνα Παροπούλου, Παναγιώτης Καποτήρης, ενώ ελεγκτικός συνεργάτης του σταθμού είναι ο Αφής Μηνιάσης και η Πέτη Τηλεοπτικού Υπεύθυνος Διαφήμισης είναι ο Παναγιώτης Καμνιάδης, υπεύθυνος οικονομικού ο Αναστάσιος Καμνιάδης και γραμματέας η Ντόρα Γεωργιάδου.

Την πληροφορία των μεταβολών έλα ο Νίκος Καραβίτσας (Νίκος Κλάσος) ενώ μεγάλο παρονομαστικό μενουμενός διοίκει και ο Νίκος Βαγγελάκης.

...Επίσης των κοκκίων Πάσος οδύ τον Μαντάκο και τον φεβρίληκ ήσαν πολλοί στο Ράδιο Γάμμα όταν αναφέρονται στις "κακές στιγμές" που διέφυγε την σταθμού. Ο σταθμός παραμένει "αδελφωτικό" από τότε, αλλά όταν διαπιστώσει κάτι σφαλές, μετατρέπεται σε "ταύρο μονόμηνιο". Κατά γενική αντίληψη πάντως ο οργανός της οργάνωσης, είναι καλοκαρδικοί και αρκετές φορές έχουν κερμάτι της σταθμός, όπως διαμορφώνεται στην σταθμό. Οπως άλλωστε ακούγονται και οι άλλους εργαζομένους χώρους. Ο Μαντάκος Μπαλακτσάκης είναι μόνος του με ιστορία για το Ράδιο Γάμμα. Βρίσκονται πίσω από το μικρόφωνο του σταθμού πολλά χρόνια από κάθε άλλον και μόλις τελευταία... Είναι οι έσο και στις 9:30 π.μ. με κερμάτι. Η πιο γνωστή στήλη του σταθμού: "Πάνω Γάμμα το ταχυδρομείο μου σήμερα". Ο Δημήτρης Παπαδόπουλος κάνει την κερμάτι, το Γεννητήρι. Είναι ο άνθρωπος που φέρνει πρώτος στην σταθμό, ο γνωστός που έσο τους περισσότερους δημοσιογράφους, ακροατών του.

Και πρώτος τον Γιάννη Γεωργιάδου. Χαρακτηριστικό του. Οι μεγάλες εργατικές Αλληλεπίση είναι πολύ καλός ακροατής της ελληνικής και το ξεκίνησε με το παρόνομο. Γιάννη με φροντί-

Ο Νίκος Καραβίτσας και Γιάννης Μαντάκος με τον Δημήτρη Παπαγιαννόπουλο.

Ο Ανδρέας Βρη στο στούντιο του σταθμού.

είναι οι ακροατές του συνεντευξιαζόμενου να είναι μεγαλύτερος από τις φωνητικές "αυτί" του λέει ο διευθυντής του σταθμού. Και φροντίζετε ότι αν δεν τον κερμάτι δεν μπορεί να λειτουργήσει. Το "δίκτυο" Απόστολος Βασιλάκης και Νίκος Σίφραγος μας κερμάτι συνεντεύχεται από τη 1 μέχρι τις 2 το μεσημέρι. Μόλις το πρωί μαζί με τον κερμάτι και το βράδυ μαζί για ποσό στο "Σπί", δεν θα μπορούσε να τους κερμάτι η διευθυντική του σταθμού.

Ο Ανδρέας Βρη (ο κυριότερος) όπως τον αποκαλεί καθεστώς κερμάτι ο γνωστός κερμάτις του σταθμού κερμάτι είναι ο πιο καλός και το κερμάτι στήλη, είναι τελεματίας την απαιτητική ενημερωτική ζώνη του σταθμού (8-9 μ.μ.) παραμένοντας την ακροατή από τον Γιάννη Μαντάκο που προηγείται κερμάτι με ώρα πρωί, και μέληστε με έναν χαρακτηριστικό τρόπο. Καθέ τους κερμάτις να μην ακουαζόζονται τη κερμάτι "άνωρα γλάκο και ακουαζόζονται" λέει χαρακτηριστικό στο τέλος της στήλης του. Και για όποιον ήλιο να ακουαζόζονται δούσαν.

Ο σταθμός διοίκει πολλά άλλα και δύο επίσημοις θηλικές ραδιοφωνικές φωνές Μαντάκο Αναστασοπούλου και Δούρο Κρημά. Το μικρόφωνο στους δρόμους" είναι το σύνθημα που έσο έσο σε όλους ο Γιάννης Μαντάκος (7 ώρη στο Ράδιο Γάμμα κερμάτι κερμάτι με μερική έσο και αυτό είναι ένα το μαζικό της κερμάτις και της κερμάτις του.

Οι Α. Καραβίτσας, Π. Καλοπούζος και Ν. Αλιστέτος.

Δεύτερο αφιέρωμα του Εθνικού Κήρυκα και σειρά έχει το Ράδιο Γάμμα. Ονομάστηκε έτσι γιατί ήταν η τρίτη επιλογή των ακροατών μετά τα δύο προγράμματα του κρατικού ραδιοφώνου. Δηλαδή ήταν το πρώτο ιδιωτικό ραδιόφωνο!!

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

Σε αυτό το μέρος θα σχολιάσουμε και θα αναλύσουμε την έρευνα που έγινε στους τηλεοπτικούς και ραδιοφωνικούς σταθμούς.

ΕΡΕΥΝΑ

Μία πολύ μεγάλη παράμετρος της εργασίας αυτής, είναι η έρευνα. Όπως και σε κάθε έρευνα σημασία έχει ο τρόπος που γίνεται, οι άνθρωποι που συμμετέχουν σε αυτή αλλά και τα αποτελέσματα που προκύπτουν. Σκοπός της έρευνας αυτής, είναι να καταλάβουμε τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν τα δύο αυτά μη έντυπα μέσα, τα κίνητρά τους, τα προβλήματά τους, τον ρόλο που παίζουν στην καθημερινότητά μας, τον τρόπο που τα αντιμετωπίζει η κυβέρνηση και τους τρόπους με τους οποίους τα ενισχύει ή τα αποδυναμώνει.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση δημιουργήθηκε ένα ερωτηματολόγιο, τόσο για την τηλεόραση όσο και για το ραδιόφωνο. Μοιράστηκε σε αρκετούς σταθμούς είτε τηλεοπτικούς είτε ραδιοφωνικούς, για να μπορέσουμε να έχουμε μία μεγάλη γκάμα απαντήσεων. Οι ερωτήσεις που συμπεριλαμβάνονται στο ερωτηματολόγιο είναι είτε ερωτήσεις γενικού τύπου (ημ/νία ίδρυσης σταθμού, διεύθυνση, ιδιοκτήτης), είτε πιο ειδικές ερωτήσεις (τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν, σκοπός ίδρυσης ενός σταθμού, κ.τ.λ.)

Για να γίνω πιο συγκεκριμένη, τα ερωτηματολόγια μοιράστηκαν σε 4 τηλεοπτικούς σταθμούς και σε 13 ραδιοφωνικούς. Μεταξύ τους, διαφορετικού περιεχομένου. Άλλοι ήταν καθαρά αθλητικοί, άλλοι ενημερωτικοί, άλλοι μουσικοί και κάποιοι άλλοι έπαιζαν καθαρά από playlist, χωρίς κανέναν παραγωγό. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι Ρ/Σ που εκπέμπουν αυτήν την στιγμή στην Πάτρα, αγγίζουν τους 65. Όσον αφορά τους τηλεοπτικούς σταθμούς, δεν υπάρχουν ιδιαίτερες διαφορές μεταξύ τους. Παρακάτω, παρατίθεται ένα ερωτηματολόγιο για να δούμε την δόμησή του.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΣΤΑΘΜΟΥ.

.....

2. ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ.

.....

3. ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΣΤΑΘΜΟΥ.

.....

4. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΙΔΡΥΣΗΣ ΤΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ.

.....

5. ΕΔΡΑ ΣΤΑΘΜΟΥ.

.....

6. ΤΙ ΕΙΔΟΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ?

ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ ΕΙΔΟΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ:.....

7. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΕΜΒΕΛΕΙΑ ΤΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ?

.....

.....

8. Ο ΣΤΑΘΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΘΥΓΑΤΡΙΚΟΣ? ΝΑΙ ΟΧΙ

ΑΝ ΝΑΙ, ΑΠΟ ΠΟΙΟΝ?

.....

.....

9. ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΝΑΜΕΤΑΔΟΣΗ?

.....
.....

10. ΠΟΙΟΣ ΗΤΑΝ Ο ΣΚΟΠΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΤΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ?

.....
.....

11. ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΑΥΤΟΙ ΕΚΠΛΗΡΩΘΗΚΑΝ?

.....
.....

12. ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ ΑΚΟΥΓΟΝΤΑΙ Χ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ. ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΟΤΙ Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΜΕΓΑΛΟΣ?

.....
.....

13. ΥΠΑΡΧΕΙ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΙΔΡΥΣΗΣ ΝΕΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ? ΑΝ ΝΑΙ, ΜΕ ΤΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ?

.....
.....

14. ΥΠΑΡΧΕΙ ΚΕΡΔΟΦΟΡΙΑ? ΝΑΙ ΟΧΙ

ΑΝ ΟΧΙ,ΓΙΑΤΙ?

.....
.....

ΓΙΑΤΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΑΚΟΜΑ?

.....
.....

15. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ ΕΝΑΣ ΣΤΑΘΜΟΣ?

.....
.....

16. ΠΩΣ ΤΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ?

.....
.....

17. ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΠΟΙΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΡΙΝΕΤΑΙ ΑΝ Ο ΣΤΑΘΜΟΣ ΠΗΓΑΙΝΕΙ ΚΑΛΑ?

.....
.....

18. ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΜΕΤΡΗΣΕΙΣ? ΝΑΙ ΟΧΙ

ΑΝ ΝΑΙ, ΑΠΟ ΠΟΙΟΥΣ?

.....
.....

ΟΝΟΜ/ΝΟ/ΥΠΟΓΡΑΦΗ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

Όσον αφορά το ραδιόφωνο, 5 στους 13 σταθμούς δηλώνουν ότι ο σκοπός ίδρυσης του εκάστοτε Ρ/Σ ήταν το οικονομικό όφελος, ενώ οι υπόλοιποι το ποιοτικό ελληνικό τραγούδι, η σωστή ενημέρωση και η αγάπη για το συγκεκριμένο αντικείμενο.

Επίσης 5 στους 13 σταθμούς κάνουν αναμετάδοση κάποιων εκπομπών, από αντίστοιχους σταθμούς της πρωτεύουσας. Εξάλλου αυτό, είναι νόμιμο.

Όταν ερωτήθηκαν αν οι στόχοι που έθεσαν με την έναρξη του σταθμού έχουν εκπληρωθεί μέχρι σήμερα, οι περισσότεροι απάντησαν πως «ΝΑΙ» και οι υπόλοιποι «στο μεγαλύτερο ποσοστό τους».

Στην ερώτηση που τους έγινε για το αν θεωρούν το επάγγελμά τους κορεσμένο και αν υπάρχει περιθώριο ίδρυσης νέων σταθμών, υπήρξε ομοφωνία!! Όλοι πιστεύουν πως οι Ρ/Σ είναι πάρα πολύ και η μπάντα των FM δεν αντέχει άλλους.

«Άραγε υπάρχει κέρδος??» Είναι μία εύλογη απορία. Μα φυσικά! Όλοι κερδίζουν. Εκτός, βέβαια, από τον σταθμό της Μητρόπολης, που είναι διαφορετικός ο λόγος ύπαρξής του.

Στη κρίσιμη ερώτηση που αφορούσε τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ένας σταθμός αλλά και οι τρόποι εξαλείψεις τους, οι απαντήσεις ήταν αποστομωτικές! Υπάρχει έλλειψη στους συνεργάτες, αφού είναι λίγοι αυτοί που είναι επαγγελματίες και ξέρουν να κάνουν καλά τη δουλειά τους, ενώ το μεγαλύτερο πρόβλημα έχει να κάνει με τη νομοθεσία. Κανένας Ρ/Σ δεν λειτουργεί με νόμιμη άδεια, αλλά με προσωρινές και αυτό γιατί το κράτος δεν έχει μεριμνήσει. Υπάρχει ένα νομοσχέδιο που αφορά την αδειοδότηση των σταθμών, αλλά δεν έχει εφαρμοστεί ποτέ. Έτσι έχουν ιδρυθεί πάρα πολλοί Ρ/Σ, αφού δεν υπάρχει κανένα κριτήριο και κανένας παράγοντας που να τους περιορίζει. Το μόνο που έχουν όλοι στα χέρια τους, είναι ένα χαρτί που πιστοποιεί ότι ο Χ Ρ/Σ μπορεί να λειτουργεί μέχρι να δοθούν οι κανονικές άδειες. Άξιον απορίας βέβαια είναι γιατί συμβαίνει αυτό! Οι περισσότεροι ιδιοκτήτες ή στελέχη των Ρ/Σ που μετείχαν στην έρευνα, υποστηρίζουν ότι αυτή είναι μία κατάσταση που βολεύει κατά πολύ την εκάστοτε κυβέρνηση. Με

αυτόν τον τρόπο έχει υπό την ομηρία της τα μέσα επικοινωνίας, οπότε και τον άμεσο έλεγχό τους. Από την άλλη πλευρά, αυτό το θέμα, έχει δημιουργήσει μεγάλο πρόβλημα σε όλους τους Ρ/Σ αφού πλέον είναι υπερβολικός ο αριθμός που εκπέμπουν στα FM. Τι σημαίνει αυτό??? Ότι έχει μοιραστεί κατά πολύ η διαφημιστική πίτα, η μοναδική πηγή εσόδων για έναν Ρ/Σ. Ο μοναδικός τρόπος αντιμετώπισης των παραπάνω προβλημάτων?? Η υπομονή τους!!

Τέλος ερωτήθηκαν αν γίνονται μετρήσεις ακροαματικότητας και από πού. Ενημερωθήκαμε ότι το υπουργείο φροντίζει να γίνονται μετρήσεις μία φορά το χρόνο, ενώ υπάρχουν δύο ιδιωτικές εταιρείες που κάνουν τρεις φορές το χρόνο.

Όσον αφορά την τηλεόραση οι ερωτήσεις και οι απαντήσεις είναι ίδιες, με μία διαφορά. Στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι σημερινοί επαρχιακοί τηλεοπτικοί σταθμοί θα πρέπει να προσθέσουμε άλλο ένα. Ο νόμος υπαγορεύει ότι το 30% της κρατικής διαφήμισης πρέπει να διανέμεται στα περιφερειακά κανάλια και η ωμή πραγματικότητα είναι ότι δεν διανέμεται ούτε το 5%!!!!!! Ο λόγος?? Μα τί άλλο? Η αποδυνάμωση της επαρχιακής ενημέρωσης, αφού η κυβέρνηση δεν μπορεί να ελέγξει τόσο καλά την περιφέρεια όσο την πρωτεύουσα. Οπότε τι κάνει? Κλείνει την στρόφιγγα της κρατικής διαφήμισης και έτσι υπάρχει μόνιμα τρύπα στον οικονομικό τομέα.

Είναι ευρέως γνωστό ότι ο λόγος ύπαρξης των επαρχιακών καναλιών χρήζει ιδιαίτερης σημασίας. Είναι ο μοναδικός τρόπος να ακουστεί η φωνή του πολίτη που δεν βρίσκεται στην πρωτεύουσα. Να έρθουν τα προβλήματά του στην επιφάνεια και να δοθεί άμεσα και ουσιαστικά μια λύση. Πολλοί είναι αυτοί που υποστηρίζουν ότι πλέον τα δελτία ειδήσεων των περιφερειακών καναλιών έχουν μεγαλύτερη θεαματικότητα, από ότι αυτά των κεντρικών καναλιών. Και αυτό συμβαίνει απλά γιατί στην επαρχία οι δημοσιογράφοι δεν «χαϊδεύουν τα αυτιά» των πολιτών και δεν «στρογγυλεύουν γωνίες». Λένε τα πράγματα με το όνομά τους, αφού οι επαρχιακές κοινωνίες είναι μικρές και όλα κάποια στιγμή αποκαλύπτονται. Αυτό είναι που ίσως πονάει την εκάστοτε κυβέρνηση και για αυτό το λόγο δεν το αφήνει να επιβιώσει.

Όλα τα παραπάνω είναι αποτελέσματα της έρευνας που έγινε με αφορμή αυτήν εδώ την εργασία. Και όλα αυτά είναι πορίσματα που απορρέουν από δηλώσεις στελεχών ή ιδιοκτητών, τόσο τηλεοπτικών όσο και ραδιοφωνικών σταθμών.

Τέλος θα ήθελα να επισημάνω, ότι για να συμπληρωθούν τα ερωτηματολόγια ήρθα σε προσωπική επαφή με τους αντίστοιχους ανθρώπους, προκειμένου να είναι πιο αποτελεσματική και πιο εμπειριστατωμένη η έρευνα αυτή.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ

Αυτό είναι το τελευταίο μέρος, στο οποίο θα διαβάσετε τα διάφορα σχόλια και συμπεράσματα, από τα δεδομένα που έχουν παραταθεί σε αυτήν την πτυχιακή εργασία.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Το ραδιόφωνο και η τηλεόραση είναι δύο από τα βασικότερα μέσα επικοινωνίας στη ζωή μας σήμερα. Τους αφιερώνουμε αρκετό χρόνο από την καθημερινή μας ζωή, ενώ είναι πολλοί από εμάς που δεν μπορούμε να φανταστούμε να περνάει μία ημέρα, χωρίς να ακούσουμε λίγο ραδιόφωνο ή να χαζέψουμε για λίγο τηλεόραση. Δύο μέσα που μπορούν, πολλές φορές, και αντικαθιστούν τις στιγμές μοναξιάς που ο καθένας βιώνει στη ζωή του ή ακόμα και τις διάφορες στιγμές πλήξης και μονοτονίας, που υπάρχουν στην καθημερινότητά μας.

Το ραδιόφωνο έχει μία ιστορία που πολύ λίγοι γνωρίζουν. Και δεν μιλάω φυσικά για την δημόσια ραδιοφωνία, γιατί αυτή είναι λίγο πολύ γνωστή και καταγεγραμμένη. Αλλά για την άλλη, την ιδιωτική. Ή για να γίνω πιο σαφής, την πειρατική που στην πορεία των χρόνων έγινε ιδιωτική!

Το πειρατικό λοιπόν ραδιόφωνο σε κάθε πόλη έχει διαφορετική ημερομηνία έναρξης, αλλά ακόμα και εδώ στην Πάτρα οι απόψεις μπορεί και να δίστανται. Ποιος μπορεί να πει με απόλυτη σιγουριά, ποιος εξέπεμψε για πρώτη φορά *κ ά π ο ι ο* τραγουδάκι, από *κ ά π ο ι ο ν* πομπό, από *κ ά π ο ι α* γειτονιά της Πάτρας; Δεν έχει όμως και καμία σημασία. Σημασία έχει, ότι το πειρατικό ραδιόφωνο ξεκίνησε από κάποιους ανθρώπους, οι οποίοι είχαν αγάπη και μεράκι για αυτό που λέγεται ραδιόφωνο. Νέοι άνθρωποι οι οποίοι αγαπούσαν την μουσική και διέθεταν γνώσεις για αυτήν. Που διάβαζαν και ενημερωνόντουσαν καθημερινά για ότι συνέβαινε στο μουσικό χώρο εκείνης της εποχής. Όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό. Όσο δηλαδή μπορούσαν, γιατί δεν είχαν και τα κατάλληλα μέσα. Νέοι και νέες που δεν μπορούσαν να αρκεστούν μόνο στις λίγες ώρες εκπομπής από το κρατικό ραδιόφωνο και που η αγάπη και το μεράκι τους για αυτό, έφτανε μέχρι το σημείο να θέτουν σε κίνδυνο ακόμα και την ίδια τους τη ζωή. Όχι, όχι. Δεν λέω υπερβολές! Εκείνα τα χρόνια όποιος τολμούσε να πάει ενάντια στο κατεστημένο, τιμωρούνταν αυστηρά. Και το να κάνεις εκπομπή από έναν μη κρατικό ραδιοφωνικό σταθμό, ήταν παράνομο. Όσοι τότε ασχολήθηκαν με το πειρατικό ραδιόφωνο, αντιμετώπισαν αρκετά προβλήματα και με το νόμο αλλά και με τις οικογένειες τους. Ότι έκαναν, το έκαναν στα κρυφά!!

Μαζευόντουσαν σε χώρους που μόνο οι ίδιοι γνώριζαν, έκαναν εκπομπές με ψευδώνυμα για να μην τους αναγνωρίσουν και έτρεμε οι ψυχή τους από φόβο μην τους ανακαλύψουν. Παρόλο αυτά ποτέ δεν ντράπηκαν για αυτό που έκαναν και ποτέ δεν σταμάτησαν να το υπερασπίζονται, να το ενισχύουν και να το αγαπούν με το ίδιο πάθος. Είναι αυτοί οι άνθρωποι που έβαλαν τα θεμέλια για να φτιαχτεί το σημερινό ραδιόφωνο. Που έδωσαν ψυχή, φαντασία, ιδέες, χρόνο αλλά και χρήμα!!! Γιατί μην ξεχνάμε ότι τότε, τίποτα δεν ήταν επιχείρηση. Όλα ήταν ένα χόμπι. Αυτό που πολλοί σήμερα το ονομάζουν επάγγελμα και από αυτό καταφέρνουν και επιβιώνουν, κάποτε ήταν ένα απλό χόμπι. Αυτή είναι η αρχή της σημερινής ιδιωτικής ραδιοφωνίας, η οποία έχει δημιουργήσει πάρα πολλές θέσεις εργασίας όπως είναι αυτή της τηλεφωνήτριας, της γραμματέως, του μουσικού παραγωγού, του ηχολήπτη, του υπεύθυνου προγράμματος ροής, του δημοσιογράφου, του διευθυντή ενημερωτικού προγράμματος ή μουσικού προγράμματος κ.α.

Κάπως έτσι ξεκίνησε και η ιδιωτική τηλεόραση. Μπορεί όχι τόσο επαναστατικά, αλλά σίγουρα πειρατικά! Το 1960 στη Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης, στήθηκε ο πρώτος πειρατικός τηλεοπτικός σταθμός της ΔΕΗ και έπειτα από αυτό η εξέλιξη της ιδιωτικής τηλεόρασης ήταν αναπόφευκτη. Το «κουτί» αυτό μπήκε πολύ γρήγορα στα περισσότερα σπίτια και έγινε, πλέον, ανάγκη για κάθε νοικοκυριό. Με το πέρασμα των χρόνων και φτάνοντας στο σήμερα, η τηλεόραση, με τη δύναμη που έχει η εικόνα, κατάφερε να γίνει ένα από τα πιο απαραίτητα καταναλωτικά προϊόντα όχι του κάθε σπιτιού, αλλά του κάθε δωματίου που μπορεί να διαθέτει ένα σπίτι..!! Και είναι φυσικό, αφού είναι ένα μέσον που ενημερώνει, ψυχαγωγεί και διασκεδάζει τον κόσμο, χωρίς βέβαια να είναι δαπανηρό. Πράγμα πολύ σημαντικό στις μέρες μας. Μπορεί και ανταποκρίνεται σε όλες τις ηλικίες, ενώ σου δίνει και το δικαίωμα της επιλογής. Το λεγόμενο ζάπινγκ. Για αυτούς ακριβώς τους λόγους, δεν είναι λίγοι αυτοί που το θεώρησαν υπεύθυνο, ως ένα μεγάλο βαθμό, για την αποξένωση του ανθρώπου και τον περιορισμό της ανθρώπινης επικοινωνίας.

Όπως και να έχει, το ραδιόφωνο και η τηλεόραση είναι δύο μη έντυπα μέσα που μας συντροφεύουν χρόνια τώρα. Μέσα λοιπόν από αυτήν εδώ την

εργασία, θέλαμε να δείξουμε την χρησιμότητά τους, την αναγκαιότητά τους, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν αλλά και που μας δημιουργούν. Γιατί μην ξεχνάμε, ότι το κάθε τι πάνω στη γη δεν έχει μόνο θετικές επιρροές αλλά και αρνητικές.

Με την ύπαρξη του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης στη ζωή μας, αποκτήσαμε δύο ακόμα επιλογές στην ενημέρωσή μας αλλά και την ψυχαγωγία μας. Και αυτό είναι υπέρ μας! Έχουμε το δικαίωμα να επιλέξουμε ανάλογα με την διάθεσή μας και τις ανάγκες μας. Με την τηλεόραση μπορούμε να καθίσουμε στο σπίτι μας, να καλέσουμε φίλους και να διασκεδάσουμε με την παρέα μας ή μόνοι μας, χωρίς να αναγκαστούμε να βγούμε κάπου έξω. Να δαπανήσουμε παραπάνω χρήματα αλλά και χρόνο. Επίσης είναι και πιο ξεκούραστο, αφού μπορείς να το απολαύσεις χαλαρώνοντας στον δικό σου χώρο. Το ραδιόφωνο από την άλλη πλευρά, μπορούμε να πούμε ότι συμπληρώνει κατά μία έννοια την τηλεόραση. Πάει, όπου δεν μπορεί να πάει η τηλεόραση. Στο αυτοκίνητο, στα μαγαζιά, στις καφετέριες, στο δρόμο, στα γήπεδα. Μπορείς να ακούς ραδιόφωνο ενώ μαγειρεύεις, ενώ κάνεις μπάνιο, ενώ ψωνίζεις, ενώ ταξιδεύεις κάτι που σχεδόν στο απαγορεύει η τηλεόραση, αφού η εικόνα σε καθηλώνει.

Παράλληλα, με την δημιουργία αυτό των δύο μέσω μαζικής επικοινωνίας δημιουργήθηκαν πάρα πολλές θέσεις εργασίας. Είναι πολλοί οι άνθρωποι που σχετίζονται με τα δύο αυτά μέσα και δεδομένου ότι στην Ελλάδα το ποσοστό ανεργίας δεν είναι και ιδιαίτερα χαμηλό, όταν παρουσιάζονται καινούργιες θέσεις εργασίας είναι αν μη τι άλλο, ευπρόσδεκτες!

Θα ήταν βέβαια λάθος μας, αν δεν παραδεχόμασταν ότι με τις δύο αυτές μεθόδους ο άνθρωπος απομονώθηκε αρκετά. Και αυτό είναι φυσικό επακόλουθο. Δεν βγαίνει πια το ίδιο συχνά έξω από το σπίτι, προκειμένου να δει τους φίλους του και να διασκεδάσει. Προτιμεί να κάτσει στον καναπέ του, να χαζέψει λίγο τηλεόραση, να περάσει κάπως η ώρα μέχρι να πάει για ύπνο. Ακόμα και όταν είναι σπίτι, δεν συζητάει όπως παλιά με την υπόλοιπη οικογένεια του, παρά προτιμάει να κάτσει μπροστά στο λεγόμενο «χαζοκούτι». Και το λένε έτσι, γιατί πολλές φορές είναι χάσιμο χρόνο.. Περνάς

τις ώρες σου μπροστά στην τηλεόραση ενώ θα μπορούσες να κάνεις ένα σορό άλλα πράγματα πολύ πιο εποικοδομητικά, πιο δημιουργικά και πιο επικοινωνιακά. Θα μπορούσες να διαβάσεις ένα βιβλίο, να κάνεις κάποιο σπορ, να κουβεντιάσεις με την οικογένεια σου ή να βγεις έξω να κάνεις νέες γνωριμίες.

Ιδιαίτερα σημαντικό πρόβλημα στις μέρες μας είναι και ο ανταγωνισμός. Ανάμεσα στα ιδιωτικά κανάλια αλλά και τους ιδιωτικούς σταθμούς, ο ανταγωνισμός κυμαίνεται σε τόσο υψηλά επίπεδα που «αναγκάζονται» να καταφύγουν σε ακραίες μεθόδους, προκειμένου να «πιάσουν» υψηλά νούμερα τηλεθέασης ή ακροαματικότητας. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την «κακή τηλεόραση» ή «το κακό ραδιόφωνο». Επιπτώσεις που τις δεχόμαστε εμείς, ως ακροατές ή ως τηλεθεατές.

Τέλος θα ήταν φρόνιμο να αναφέρουμε ότι μέσα από αυτήν την εργασία, εντοπίσαμε και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ίδιοι οι ιδιωτικοί σταθμοί, είτε τηλεοπτικοί είτε ραδιοφωνικοί, και πάντα μιλώντας για την επαρχία. Σύμφωνα με τα λεγόμενά τους, η νομοθεσία καθώς και η εκάστοτε κυβέρνηση, δεν στηρίζει και τόσο την προσπάθειά τους δημιουργώντας τους έτσι ένα βραχνά στον οικονομικό κυρίως τομέα. Πολλοί μιλούν για σκοπιμότητα, άλλοι πάλι για απλή τρύπα στο συγκεκριμένο νομοθετικό κομμάτι.

Φτάνοντας λοιπόν στην τελευταία παράγραφο αυτής εδώ της πτυχιακής εργασίας, νιώθω αρκετά ικανοποιημένη που εκπλήρωσα τον στόχο της! Την καταγραφή δηλαδή, της διαδρομής της τηλεόρασης και του ραδιοφώνου, δημοσίου και ιδιωτικού, στην Πάτρα. Να ευχαριστήσω πολύ όλους αυτούς τους ανθρώπους που δέχτηκαν και μοιράστηκαν μαζί μου τις εμπειρίες τους, τις αναμνήσεις τους αλλά και τις γνώσεις τους. Σύμφωνα με μαρτυρίες τους, το παρόν έγγραφο αποτελεί το μοναδικό αρχείο για την τηλεόραση και το ραδιόφωνο και για αυτό συμβάλλαμε όλοι μας!

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ ΦΥΛΛΑΔΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΤ.
- ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ ΦΥΛΛΑΔΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥΣ.
- ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ:
 - § eos.uom.gr/~it01132/gr/mw.htm
 - § eos.uom.gr/~it01132/gr/general.htm
 - § el.wikipedia.org/wiki
 - § eos.uom.gr/~it01132/gr/history.htm
 - § C:\DOCUME~1\ADMINI~1\LOCALS~1\Temp\UAGX9TI9.htm
 - § el.wikipedia.org/wiki
 - § portal.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_kathfiles_100030_04/04/2006_149723
 - § pacific.jour.auth.gr/tv/page1-8.htm
 - § eos.uom.gr/~it01132/gr/dradio.htm
 - § www.mme.gr/tvgr-peloponisos.htm
- ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.
- ΣΥΝΕΝΕΤΕΥΞΕΙΣ ΑΠΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΕΠΑΦΗ.
- Άρθρα:

- § Πελοπόννησος, 22.11.88
- § Ημέρα, 02.06.91
- § Εθνικός Κήρυξ, 09.06.98
- § Εθνικός Κήρυξ, 22.06.98
- Δρ. Ευαγγ. Φ. Θεοδωράτος, Δημόσιες Σχέσεις